

صلى الله عليه وسلم

قانون رسیدگی به
تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹
(به همراه آیین نامه های مربوطه)

گردآورندگان:

محسن مهرایی، پروین قلی زاده

سرشناسه	: مهرایی، محسن ۱۳۳۹-
عنوان و نام پدیدآور	: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹ (به همراه آیین‌نامه‌های مربوطه)
مشخصات نشر	: تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، پلیس راهنمایی و رانندگی، مرکز تحقیقات کاربردی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۵۰ ص.
شابک	: 978-600-94832-4-2
شماره مجوز	: ۱۴/۹۴/۹۴۷۵۴۲
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناسه افزوده	: قلی زاده، پروین، ۱۳۵۹-
شناسه افزوده	: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا، مرکز تحقیقات کاربردی
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۱۵۷۲۲

عنوان کتاب: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹ (به همراه آیین‌نامه‌های مربوطه)

گردآورندگان: محسن مهرایی، پروین قلی‌زاده

ناشر: مرکز تحقیقات کاربردی پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا

ناظران فنی: محمد ترحمی، سید سعید کشفی

ویراستار ادبی: فاطمه رضایی

جلد و صفحه‌آرایی: سایه سباق فارابی

چاپ و صحافی: سایه سباق فارابی

شمارگان: ۵۰۰ جلد

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۴

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۸۳۲-۴-۲

این کتاب دارای مجوز شماره ۱۴/۹۴/۹۴۷۵۴۲ از پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا می‌باشد.

نشانی: شهرک آزمایش، پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا، مرکز تحقیقات کاربردی

کلیه حقوق این اثر به پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا تعلق دارد.

فهرست مطالب

عنوان

- ۷ مقدمه ناشر
- ۱۲ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت واحدهای رسیدگی موضوع ماده(۵)
- ۱۴ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۱۷ آیین نامه اجرایی ماده(۷) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۲۲ آیین نامه اجرایی بندهای الف و ب ماده(۱۰) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۲۴ آیین نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۲۷ آیین نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۱۵) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۳۰ آیین نامه اجرایی ماده(۲۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۴۳ آیین نامه اجرایی ماده(۲۹) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی
- ۴۵ آیین نامه اجرایی تبصره(۱) ماده(۳۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

پیوست ها

- پیوست شماره ۱: آیین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه ۵۱
- پیوست شماره ۲: آیین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه ۵۹
- پیوست شماره ۳: آیین نامه اجرایی امور آموزشگاه های رانندگی، مصوب ۱۳۸۳ ۶۷
- پیوست شماره ۴: موادی از تعزیرات و مجازات های بازدارنده در قانون مجازات اسلامی (ماده ۷۱۴ تا ۷۲۵) ۸۱
- پیوست شماره ۵: قانون بیمه اجباری مسؤلیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه ۸۷
- پیوست شماره ۶: قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری ۹۹

مقدمه ناشر

امروزه استفاده از خودرو جز لاینفک زندگی بشر شده است. بنابراین علی‌رغم تحولاتش که در زمینه ارتقای ایمنی این وسیله حاصل شده، متأسفانه رفتارهای غلط برخی از کاربران ترافیک منجر به وقوع حوادث رانندگی بسیار تلخ می‌شود. به طوری که شاید بتوان گفت وجود یک قانون جامع و مانع در این حوزه بیش از پیش ضروری به نظر می‌رسید. بر این اساس، با نگاهی به رشد حوادث رانندگی در سال‌های منتهی به سال ۱۳۸۹ به خوبی ناکارآمدی قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی موجود در آن سال‌ها احساس می‌شد که به منظور به روز کردن قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی، قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۸ به تصویب رسید و در مورخ ۹۰/۱/۲۷ در روزنامه رسمی کشور به شماره ۱۹۲۵۸ چاپ و لازم الاجرا شد. قانون مذکور بر اساس نیاز روز و با هدف تأثیرگذاری بر ارتقای وضعیت انضباط ترافیکی، رشد فرهنگ ترافیک و در نهایت، کاهش تصادفات و تلفات متأثر از آن وضع شده است. به منظور اثربخشی مطلوب‌تر و روشن‌گری در فرآیند اجرای ماده (۹) آیین‌نامه، دستورالعمل مربوطه نیز به تصویب رسید. در این کتاب سعی شده ضمن ارائه قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی، آیین‌نامه‌های اجرایی و دستورالعمل‌های مربوطه نیز در زیرنویس همان

ماده ارائه شود تا به آسانی و سهولت در دسترس مأموران اجرایی قرار گیرد. در این کتاب از تلاش ریاست محترم وقت پلیس ترافیک شهری، سردار محسن مهرایی و همکاران مربوطه و همچنین ناظرین کتاب، جناب آقای دکتر اصحاب حبیب زاده، جناب سرهنگ دکتر سید سعید کشفی و جناب سرهنگ دوم محمد ترحمی و تقدیر و تشکر می گردد.

مرکز تحقیقات کاربردی پلیس راهور ناجا

قانون رسیدگی

به تخلفات

رانندگی

مقدمه

دسترسی به قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی همراه با آیین‌نامه‌های اجرایی مربوطه برای کارکنان پلیس راهنمایی و رانندگی، قضات، مسئولان اجرایی و آحاد مردم ضروری می‌باشد؛ به همین منظور نسبت به جمع‌آوری این قوانین در قالب کتابچه اقدام شده است. در این کتاب علاوه بر متن قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹)، آیین‌نامه‌ها و بخش‌نامه‌های مربوط به آن نیز ارائه شده است، تا خواننده را از مراجعه به منابع متعدد بی‌نیاز کند، ترتیب توالی مواد قانونی و آیین‌نامه‌های مربوطه که به صورت پاورقی درج شده به طور کامل گویای این مطالب است.

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر محمود احمدی نژاد

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۲۴۹۲۴/۴۳۹۴۹ مورخ ۱۳۸۲/۸/۷ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی که با عنوان لایحه نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جریمه های مربوط به امور حمل و نقل و عبور و مرور و وسایل نقلیه به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود، با تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۸ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ابلاغ می شود.

علی لاریجانی

رئیس مجلس شورای اسلامی ایران

قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

ماده ۱- کلیه رانندگان، سرنشینان وسایل نقلیه، متصدیان حمل و نقل زمینی، عابران پیاده و فعالان در حوزه حمل و نقل و عبور و مرور مشمول این قانون می‌باشند.

ماده ۲- به افسران کادر و پیمانی مورد وثوق راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که برای تشخیص تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور تعیین شده و آموزش لازم را دیده اند، اجازه داده می‌شود تخلفات مربوطه را وفق قانون تشخیص داده و قبض جریمه صادر نمایند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران برای مدت حداکثر ده سال می‌تواند به درجه داران کادر مورد وثوق راهنمایی و رانندگی که دارای دیپلم کامل متوسطه و گواهینامه رانندگی و نیز ده سال سابقه خدمت متوالی در راهنمایی و رانندگی بوده و آموزش لازم را دیده باشند اختیارات و وظایف مندرج در این ماده را از لحاظ تشخیص تخلف و صدور قبض جریمه تفویض نماید و در موارد خاص و ضروری از افسران کادر و پیمانی سایر بخش‌های نیروی انتظامی که آموزش لازم را دیده اند استفاده نماید.

تبصره ۲- به نیروی انتظامی اجازه داده می‌شود حداکثر ده سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون تا جایگزینی افسران کادر و پیمانی از افسران وظیفه مورد وثوق آموزش دیده جهت اجرای این ماده بهره‌گیری کند.

تبصره ۳- راهنمایی و رانندگی مجاز است از گزارش داوطلبان مورد وثوق آموزش دیده که دارای حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی بوده و دوره آموزشی لازم را دیده باشند به صورت رایگان در تشخیص تخلف و صدور قبض جریمه توسط مأموران این ماده استفاده نماید.

ماده ۳- تهیه، نصب و نگهداری تجهیزات الکترونیکی از قبیل عکس برداری، فیلم برداری، سامانه‌های ماهواره‌ای و نظایر آن برای ثبت تخلف و کنترل عبور و مرور در شهرها به عهده شهرداری‌ها و در خارج از شهرها به عهده وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل و نقل پایانه‌های کشور) است که با هماهنگی راهنمایی و رانندگی ملزم به اجرای این ماده می‌باشند.

ماده ۴- به مأموران موضوع ماده (۲) این قانون اجازه داده می‌شود متخلفین از قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی را پس از تشخیص تخلف و انطباق آن با میزان جرایم، متوقف نمایند و مشخصات وسیله نقلیه و راننده، زمان و محل وقوع تخلف و نوع آن و نیز مشخصات خود را در قبض جریمه درج و به راننده متخلف تسلیم نمایند.

در صورتی که متخلف از دریافت قبض جریمه خودداری نماید قبض صادر شده به منزله ابلاغ قانونی تلقی شده و ضمیمه سوابق متخلف نزد اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه نگهداری می‌شود. چنانچه وسیله نقلیه در محل غیر مجاز متوقف باشد یا در صورت عدم حضور متخلف، قبض جریمه به بدنه خودرو الصاق می‌شود.

در صورتی که متوقف ساختن وسیله نقلیه مقدور نباشد یا تخلف توسط تجهیزات الکترونیکی ثبت شده باشد مراتب به نحو مقتضی به اطلاع دارنده وسیله نقلیه می‌رسد.

ماده ۵- متخلف موظف است ظرف مدت شصت روز از تاریخ مندرج در قبض جریمه یا تاریخ ابلاغ شده در قبض جریمه ای که به اطلاع او می‌رسد، جریمه را به حسابی که از طرف خزانه داری کل تعیین و اعلام می‌شود پرداخت و رسید دریافت نماید یا مراتب اعتراض خود را ظرف مدت مذکور با ذکر دلایل به اداره

اجرائیات راهنمایی و رانندگی تسلیم کند. اداره مذکور موظف است حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت پس از وصول اعتراض بررسی لازم را انجام داده و در صورت غیر موجه دانستن اعتراض، مراتب را به معترض ابلاغ نماید، در صورت اصرار معترض، اداره اجرائیات موضوع را جهت رسیدگی به واحد رسیدگی به اعتراضات ناشی از تخلفات رانندگی ارسال کند.

واحد فوق الذکر متشکل از یک قاضی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه و یک کارشناس راهنمایی و رانندگی با معرفی رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی مربوطه می باشد که ریاست آن واحد با قاضی خواهد بود که پس از اخذ نظر مشورتی عضو دیگر مبادرت به صدور رأی می نماید. رأی صادره قطعی است.

در صورتی که متخلف در مهلت قانونی مذکور اعتراض خود را تسلیم ننماید یا ظرف بیست روز پس از ابلاغ رأی واحد جریمه را پرداخت ننماید، موظف است جریمه را به مأخذ دوبرابر مبلغ مندرج در قبض جریمه بپردازد.

تبصره - در صورتی که ثابت شود مأموران و نیز داوطلبان مذکور در ماده (۲) حسب مورد به ناحق قبض جریمه صادر کرده یا با علم و اطلاع گزارش خلاف واقع در مورد امور مربوط به این قانون داده اند، ضمن جبران خسارت وارده، به مجازات بزه و گزارش خلاف واقع محکوم می شوند.^۱

۱-۱- دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت واحدهای رسیدگی موضوع ماده ۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی در اجرای ماده ۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸ مجلس شورای اسلامی و جهت هماهنگی با دستگاه های ذی ربط، دستورالعمل نحوه تشکیل و فعالیت واحدهای رسیدگی موضوع ماده ۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی به شرح مواد آتی است:

ماده ۱- به منظور سهولت دسترسی مردم و حسن اجرای «ماده ۵ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی» و «واحدهای رسیدگی» که در این دستورالعمل به اختصار «قانون» و «واحد رسیدگی» گفته می شود به شرح مفاد این دستورالعمل در سراسر کشور تشکیل و فعالیت خواهند کرد.

ماده ۲- تعداد واحد رسیدگی در هر حوزه قضایی و محدوده جغرافیایی فعالیت آنها، با رعایت سهولت دسترسی و مراجعه آسان مردم و تناسب با واحدهای اجرائیات راهنمایی و رانندگی یا واحد مشابه آن، با هماهنگی فرماندهی انتظامی استان و رئیس کل دادگستری استان تعیین خواهد شد.

ماده ۳- تأمین محل مناسب و تجهیز آن به منظور استقرار و فعالیت واحد رسیدگی با هماهنگی رؤسای حوزه های قضایی به عهده نیروی انتظامی (راهور) می باشد.

تبصره - لازم است محل استقرار واحد رسیدگی به نحوی باشد که امکان مراجعه آسان و مستقیم مردم فراهم باشد. ماده ۴- مالک خودرو یا نماینده قانونی وی می تواند مراتب اعتراض خود را بنابر نوع قبوض جریمه صادره و ابلاغ صورت گرفته به شرح زیر به یکی از مراکز اجرائیات راهور تقدیم کرد.

ماده ۶- مأموران راهنمایی و رانندگی به جز در موارد مصرح قانونی و موارد تصادفات منجر به جرح و قتل، مجاز به توقیف وسیله نقلیه موتوری نمی باشند (برای آشنایی بیشتر با موارد قانونی مطرح شده در این ماده پیشنهاد می شود به ماده ۱۹ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث به همراه تبصره های ذیل آن در پیوست این کتاب مراجعه فرمایید).

ماده ۷- مأموران مذکور در ماده (۲) این قانون در حدود وظایف و اختیارات

الف) در قبوض تسلیمی و قبوضی که شخص از اخذ آن خودداری می کند، ظرف مدت ۶۰ روز از تاریخ صدور قبض جرمیه

ب) در قبوض الصافی، دوبرگی، دوربین و نامحسوس در صورتی که ابلاغ واقعی یا قانونی به عمل آمده باشد ظرف مدت ۶۰ روز از تاریخ ابلاغ و چنانچه ابلاغ نشده باشد مهلت اعتراض از تاریخ اطلاع که اصولاً تاریخ مراجعه به اداره اجرائیات و اخذ صورت وضعیت می باشد خواهد بود.

ماده ۵- پلیس راهنمایی و رانندگی موظف است ابتدا درخواست معترضان را دریافت، در مهلت قانونی بررسی و نتیجه آن را در صورت وضعیت اصلاحی قبوض جرایم اعمال و در صورت غیر موجه دانستن اعتراض، مراتب را به معترضان ابلاغ کند و در صورت اصرار معترضان، مراتب را ظرف ۲۴ ساعت به دفتر واحد رسیدگی ذی ربط ارسال نمایند.

تبصره ۱- ثبت و درج نتیجه اقدامات اجرائیات راهور برای قبوض جرمیه اعتراض شده الزامی بوده و به منزله بررسی واحد اجرائیات تلقی می گردد و دارندگان قبوض پس از این مرحله و در صورت عدم ارسال اعتراض به واحد رسیدگی می توانند به این واحدها مراجعه و اعتراض خود را تسلیم نمایند.

تبصره ۲- معترضان موظفند دلایل و مستندات اعتراض خود را به واحد رسیدگی تسلیم نمایند و تشخیص موجه بودن آنها با قاضی واحد رسیدگی است.

ماده ۶- حدود صلاحیت واحد رسیدگی، رسیدگی به اعتراضات ناشی از تخلفات رانندگی و سایر موارد مندرج در قانون مذکور می باشد.

تبصره - اعتراض موضوع ماده ۵ قانون، حسب مورد بنا به تقاضای معترض، در واحد رسیدگی محل صدور قبض جرمیه یا اقامتگاه وی قابل رسیدگی می باشد.

ماده ۷- رسیدگی به جرایم مأموران موضوع ماده ۲ قانون رسیدگی به تخلفات در خصوص نحوه صدور قبض جرمیه توسط مراجع قضایی ذی صلاح خواهد بود.

ماده ۸- پلیس راهور ناجا موظف است امکان دسترسی به سامانه واحد اجرائیات راهور را در محل واحد رسیدگی فراهم آورد. ماده ۹- پلیس راهور موظف است روش ها و سامانه های مربوط به ثبت تخلف، صدور و ارسال قبوض جرمیه (اعم از دستی و الکترونیکی) و بررسی ابتدایی به اعتراضات و اجرای آرای واحدهای رسیدگی را بر اساس مفاد این دستورالعمل و با رعایت حقوق قانونی اشخاص تنظیم و اقدام کند.

ماده ۱۰- واحدهای رسیدگی در ساعات غیر اداری متناسب با حوزه های قضایی تشکیل می شود. ماده ۱۱- مسئولیت و نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل حسب مورد به عهده دفتر امور نمایندگی های قوه قضائیه و پلیس راهور ناجا می باشد.

تبصره - در هر یک از استان های کشور، یک گروه بازرسی با ترکیب نمایندگان تام الاختیار رئیس کل دادگستری استان و فرماندهی انتظامی استان تشکیل و به صورت نوبه ای از کلیه واحدهای رسیدگی آن استان بازرسی و نتیجه را جهت رفع اشکالات و کاستی های موجود، حسب مورد به رئیس کل دادگستری و فرماندهی انتظامی استان ارائه می نمایند.

ماده ۱۲- این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۵ تبصره در تاریخ ۱۳۹۳/۶/۱۸ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

رئیس قوه قضائیه
صادق آملی لاریجانی

تعیین شده هم‌زمان با صدور قبض جرمه به صورت تسلیمی یا ثبت توسط دوربین، گزارش تخلفات مندرج در جدول ذیل این ماده را با ذکر شماره و نوع گواهینامه راننده به اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه ارسال می‌دارند. اداره مزبور متناسب با نمرات منفی مندرج در جدول مذکور به شرح زیر با آنان رفتار می‌نماید:

۱- چنانچه متخلف دارای (۳۰) نمره منفی باشد گواهینامه او به مدت سه ماه ضبط و در پایان مدت مزبور با پرداخت چهارصد هزار (۴۰۰/۰۰۰) ریال جرمه نقدی به نفع خزانه عمومی مسترد می‌شود.

۲- پس از اعمال مقررات موضوع بند (۱) چنانچه در اثر ارتکاب تخلفات جدید (۲۵) نمره منفی به متخلف تعلق گیرد گواهینامه او به مدت شش ماه ضبط و پس از انقضای مدت مزبور و پرداخت شش صد هزار (۶۰۰/۰۰۰) ریال به نفع خزانه عمومی مسترد می‌شود.

۳- هرگاه پس از اعمال مقررات بند (۲) در اثر ارتکاب تخلفات جدید بیست نمره منفی به متخلف تعلق گیرد گواهینامه او ابطال می‌گردد و بعد از یک سال می‌تواند برابر مقررات و پس از طی دوره آموزشی و پرداخت یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال به نفع خزانه عمومی گواهینامه جدید اخذ نماید.

تبصره ۱- به استثنای بندهای (۱) تا (۷) در بقیه موارد برای هر تخلف در هر بیست و چهار ساعت صرفاً یک بار نمره منفی محاسبه می‌شود.

تبصره ۲- در صورتی که متخلف به مدت شش ماه از زمان ارتکاب آخرین تخلف منجر به نمره منفی در بندهای (۱) و (۲) و یک سال در بند (۳) این ماده، مرتکب هیچ یک از تخلفات راهنمایی و رانندگی نشود کلیه نمره‌های منفی ناشی از تخلفات ارتكابی گذشته بلا اثر می‌گردد و تخلفات بعدی وی به عنوان تخلف اول او محسوب می‌گردد.

تبصره ۳- متخلف مکلف است ظرف بیست روز پس از ابلاغ صورت وضعیت مربوط به نمرات منفی، گواهینامه خود را به اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه تسلیم

نماید در صورت عدم تسلیم در موعد مقرر راهنمایی و رانندگی پرونده مربوطه را به واحد رسیدگی به اعتراضات موضوع ماده (۵) این قانون ارسال می‌کند تا پس از بررسی و عدم وجود عذر موجه علاوه بر جرایم فوق به تناسب، جرایم نقدی بندهای این ماده را تا دو برابر افزایش دهد. راهنمایی و رانندگی موظف است در هر نوبت که نمره منفی به متخلف تعلق می‌گیرد به نحو مقتضی او را در خصوص مطلع شدن از نمرات منفی راهنمایی کند.

تبصره ۴- کسانی که در مدت ضبط گواهینامه مبادرت به رانندگی می‌کنند به مجازات مقرر برای رانندگی بدون گواهینامه محکوم می‌شوند (برای آشنایی بیشتر با مواد قانونی مطرح شده در این ماده، به ماده ۱۹ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث در پیوست این کتاب مراجعه فرمایید).

تبصره ۵- ابطال گواهینامه و یا گرفتن آزمون مجدد صرفاً به موجب قانون ممکن است.

تبصره ۶- آیین نامه اجرایی این ماده توسط نیروی انتظامی تدوین و پس از تأیید وزیر کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^۱

۱- وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۶/۲۰ بنا به پیشنهاد نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و تأیید وزارت کشور و به استناد تبصره (۶) ماده (۷) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹) و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت ۳۷۳-هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰، آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کردند:

آیین نامه اجرایی ماده (۷) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف) قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹

ب) ابطال گواهینامه: سلب اعتبار قانونی گواهینامه راننده متخلف تا زمان اخذ گواهینامه جدید طبق بند (۳) ماده (۷) قانون.

پ) تخلفات رانندگی پرخطر: تخلفات رانندگی احصا شده در جدول ذیل ماده (۷) قانون.

ت) دوره آموزشی: فرایند آموزش تئوری و عملی رانندگی متناسب با نوع گواهینامه ابطال شده در مراکز آموزشی مجاز (نمره منفی: عددی که طبق جدول زیر ماده (۷) قانون حسب مورد برای رانندگان وسایل نقلیه شخصی یا عمومی منظور و در سابقه گواهینامه آنان ثبت می‌شود).

ج) ضبط گواهینامه: اخذ گواهینامه رانندگی و ارسال آن به اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه و محروم کردن دارنده گواهینامه از مزایای قانونی آن در مدت مقرر.

چ) قبض جرمه تسلیمی: قبض جرمه ای که توسط مأموران مجاز در قانون پس از رؤیت و تشخیص تخلف و متوقف کردن وسیله نقلیه با درج مشخصات راننده و وسیله نقلیه و گواهینامه، صادر و به راننده تحویل می‌شود.

ح) واحد رسیدگی: واحد قضایی موضوع ماده (۵) قانون.

ماده ۲- به مأموران موضوع ماده (۲) قانون اجازه داده می‌شود در صورت تشخیص تخلفات رانندگی پرخطر نسبت به

متوقف کردن وسیله نقلیه اقدام و ضمن صدور قبض جرمه تسلیمی، مشخصات وسیله نقلیه و گواهینامه راننده متخلف را ثبت و گزارش تخلفات را به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط ارسال کنند. اداره راهنمایی و رانندگی پس از دریافت گزارش مأموران، متناسب با نمرات منفی، به شرح زیر با راننده متخلف رفتار خواهد کرد.

۱- چنانچه متخلف دارای (۳۰) نمره منفی باشد، گواهینامه او به مدت سه ماه ضبط و در پایان مدت مزبور با پرداخت چهارصد هزار (۴۰۰/۰۰۰) ریال جرمه نقدی به نفع خزانه عمومی مسترد می‌شود.

پس از اعمال مقررات موضوع بند (۱)، چنانچه در اثر تکاب تخلفات جدید (۲۵) نمره منفی به متخلف تعلق گیرد، گواهینامه او به مدت ۶ ماه ضبط و پس از انقضای مدت مزبور پرداخت ششصد هزار (۶۰۰/۰۰۰) ریال به نفع خزانه عمومی مسترد می‌شود.

۲- هرگاه پس از اعمال مقررات بند (۲)، در اثر ارتکاب تخلفات جدید (۲۰) نمره منفی به متخلف تعلق گیرد، گواهینامه او ابطال می‌شود و بعد از یک سال می‌تواند برابر مقررات و پس از طی دوره آموزشی و پرداخت یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال به نفع خزانه عمومی و قبول شدن در آزمون‌های مربوط، گواهینامه جدید اخذ نماید.

تبصره - به رانندگان وسایل نقلیه حمل بار یا مسافر در معابر برون شهری که مشمول اعمال مقررات ضبط گواهینامه باشند، به منظور رساندن محموله یا مسافر به مقصد، رسید موقت گواهینامه با اعتبار حداکثر سه روزه داده خواهد شد. رانندگی پس از خاتمه اعتبار رسید مذکور به منزله رانندگی بدون گواهینامه است.

ماده ۳- در صورت ثبت تخلف توسط دوربین، اداره راهنمایی و رانندگی مربوط موظف است ضمن ثبت نمره منفی تخلفات پرخطر، مراتب را از طریق پست، ارسال پیامک یا سامانه‌های الکترونیکی و یا سایر موارد به دارنده وسیله نقلیه اطلاع دهد.

ماده ۴- برای تخلفات ردیف‌های (۱) تا (۷) جدول موضوع ماده (۷) قانون در هر مرحله از ارتکاب، نمره منفی منظور خواهد شد و برای تخلفات ردیف‌های (۸) تا (۲۰) جدول یاد شده در صورت ارتکاب، قبض جرمه صادر و در هر بیست و چهار ساعت صرفاً یک بار نمره منفی در سابقه راننده ثبت خواهد شد.

ماده ۵- چنانچه راننده متخلف به مدت شش ماه از زمان ارتکاب آخرین تخلف منجر به نمره منفی در بندهای (۱) و (۲) و یک سال در بند (۳) ماده (۲) این آیین نامه مرتکب هیچ یک از تخلفات رانندگی نشود، کلیه نمره منفی ناشی از تخلفات ارتکابی گذشته بلاثر خواهد شد و تخلف بعدی وی به عنوان اولین تخلف او محسوب می‌گردد.

تبصره - مبنای احتساب نمرات منفی مرحله بعدی، تاریخ پایان قانونی ضبط گواهینامه خواهد بود.

ماده ۶- راننده متخلف مکلف است ظرف بیست روز پس از ابلاغ صورت وضعیت مربوط به نمرات منفی، گواهینامه خود را به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط تسلیم نماید. در صورت عدم تسلیم در موعد مقرر، راهنمایی و رانندگی پرونده مربوطه را به واحد رسیدگی به اعتراضات ارسال می‌کند و پس از بررسی و عدم وجود عذر موجه علاوه بر جرایم فوق به تناسب، جرایم نقدی بندهای ماده (۳) این آیین نامه تا دو برابر افزایش می‌یابد.

ماده ۷- کسانی که در مدت ضبط گواهینامه مبادرت به رانندگی نمایند به مرجع قضایی معرفی و به مجازات مقرر برای رانندگی بدون گواهینامه محکوم می‌شوند.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۱ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

اصلاح ماده (۶) آیین نامه اجرایی ماده (۷) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی شماره مصوبه ۴۶۷۴۶/۲۴۱۹۲۵-۴

۱۳۹۰/۱۲/۸ شماره روزنامه رسمی ۱۳۹۰/۱۲/۱۱-۱۹۵۱۵

مرجع تصویب: هیئت وزیران

نظر به اینکه در ماده (۶) تصویب نامه شماره ۱۵۶۱۶۴/ت/۴۶۷۴۶ ک مورخ ۱۳۹۰/۸/۷ عبارت «ماده ۲» به صورت «ماده

(۳)» تحریر شده است، لذا مراتب برای اصلاح اعلام می‌شود.

نمره منفی	عنوان تخلفات رانندگی		نمره منفی
	وسایل نقلیه عمومی و سنگین	وسایل نقلیه شخصی	
۱۰	۸	هر گونه حرکات نمایشی، دور زدن در جا و یا حرکت موتورسیکلت بر روی یک چرخ	۱
۱۵	۱۰	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از ۵۰ کیلومتر در ساعت)	۲
۱۰	۵	سبقت غیر مجاز در راه های دو طرفه	۳
۱۰	۵	عبور از چراغ قرمز راهنمایی و رانندگی	۴
۵	۳	حرکت به طور ماریج	۵
۷	۵	حرکت با دنده عقب در آزادراهها و بزرگراهها	۶
۲۰	۱۰	رانندگی در حالت مستی و مصرف داروهای روان گردان و یا افیونی	۷
۱۰	۵	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از ۳۰ تا ۵۰ کیلومتر در ساعت)	۸
۶	۴	عبور از محل ممنوع	۹
۹	۵	تجاوز به چپ از محور راه	۱۰
۷	۵	عبور وسایل نقلیه از پیاده رو	۱۱
۶	۴	عدم رعایت حق تقدم عبور	۱۲
۵	۳	دور زدن در محل ممنوع	۱۳
۵	۳	استفاده از تلفن همراه یا وسایل ارتباطی مشابه در حین رانندگی در سرعت بالای ۶۰ کیلومتر	۱۴
۶	۳	نقص فنی مؤثر یا نقص در سامانه (سیستم) روشنایی در شب	۱۵
۸	۸	عدم رعایت مقررات ایمنی حمل و نقل جاده ای مواد خطرناک	۱۶
۷	...	رانندگی با وسایل نقلیه عمومی بیش از زمان مجاز	۱۷

۱۸	عدم رعایت شرایط مندرج در گواهینامه از قبیل استفاده از عینک، سمعک یا تجهیزات خاص	۳	۷
۱۹	عدم توجه به فرمان ایست یا پرچم مراقبین عبور و مرور محصلین یا پلیس مدرسه	۳	۵
۲۰	عدم رعایت مقررات حمل بار	۵	۸

ماده ۸- هرگاه ظرف مهلت چهار ماه از ابلاغ قبض جریمه، متخلف جریمه مربوطه را پرداخت ننماید، از سوی راهنمایی و رانندگی اخطاریه کتبی با مهلت یک ماهه مبنی بر پرداخت جریمه به وی ابلاغ می‌گردد. در صورت پایان مهلت و عدم پرداخت، ضمن ضبط گواهینامه، پلاک وسیله نقلیه تا زمان پرداخت جریمه در سامانه راهنمایی و رانندگی توقیف خواهد شد.

تبصره - در صورتی که مبلغ جریمه خودرویی به ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برسد راهنمایی و رانندگی موظف است مراتب را به مالک خودرو اعلام و چنانچه ظرف مهلت یک ماه از تاریخ ابلاغ، مالک خودرو نسبت به پرداخت جریمه یا اعتراض به واحد مندرج در ماده (۵) این قانون اقدام ننماید، راهنمایی و رانندگی مکلف به توقف خودرو تا پرداخت جریمه می‌باشد. در صورت اعتراض، واحد مزبور موظف است در خصوص این موارد ظرف یک هفته تعیین تکلیف نماید.

ماده ۹- رانندگان موظفند هنگام رانندگی گواهینامه، کارت خودرو و بیمه نامه معتبر شخص ثالث و برای خودروهایی که بیش از پنج سال از تولید آنها می‌گذرد برگه معاینه فنی را به همراه داشته باشند و در صورت مطالبه مأموران راهنمایی و رانندگی آن را ارائه نمایند. مأموران در صورتی مدارک رانندگان را مطالبه می‌کنند که شاهد تخلف از سوی راننده بوده یا تحت تعقیب قضایی یا انتظامی باشد. در صورتی که هیچ یک از مدارک فوق به همراه راننده نباشد مأموران راهنمایی و رانندگی می‌توانند تا زمان ارائه مدارک، خودرو را متوقف نمایند و در صورتی که یکی از مدارک فوق یا شناسنامه یا کارت شناسایی معتبر به همراه راننده باشد، مأموران مذکور موظفند با اخذ مدرک مذکور و ارائه رسید بدون توقف وسیله نقلیه راننده را ملزم به ارائه سایر

مدارک و استرداد مدرک أخذ شده نمایند.

چنانچه اقامتگاه راننده شهر دیگری باشد بنا به تقاضای وی راهنمایی و رانندگی مکلف است پس از وصول مدارک لازم نسبت به ارسال مدارک أخذ شده به راهنمایی و رانندگی محل مورد نظر وی توسط پست رسمی و ظرف مهلت چهل و هشت ساعت اقدام نماید.

تبصره ۱- رانندگان وسایل نقلیه مسافربری و باربری عمومی باید علاوه بر مدارک فوق سایر مدارک اختصاصی مربوطه را به همراه داشته باشند.

تبصره ۲- کلیه وسایل نقلیه باید به تجهیزاتی که در قوانین و مقررات معین می شود مجهز باشند در صورت مجهز نبودن وسایل نقلیه به تجهیزات مذکور، راهنمایی و رانندگی از شماره گذاری و ارائه خدمات به آنها خودداری می نماید. راهنمایی و رانندگی موظف است شش ماه قبل از الزام رانندگان و خودرو سازان به نصب و همراه داشتن تجهیزات مورد نیاز، اقدامی همه جانبه برای اطلاع رسانی به رانندگان از طریق رسانه های عمومی و تابلوهای تبلیغاتی جاده ای و شهری به عمل آورد.

ماده ۱۰- مأموران راهنمایی و رانندگی موضوع ماده (۲) این قانون موظفند در صورت مشاهده تخلفات زیر به شرح مقرر اقدام نمایند:

الف- چنانچه وسیله نقلیه دارای عیب و نقص مؤثر بوده و احتمال ایجاد خطر یا وقوع تصادف وجود داشته باشد، وسیله نقلیه مذکور به تعمیرگاه اعزام می شود.

ب- در مواردی که قرائن و شواهد حاکی از حالت مستی یا استفاده راننده از مواد مخدر و روانگردان باشد مأموران موضوع ماده (۲) این قانون با استفاده از تجهیزات لازم نسبت به تشخیص این حالت اقدام می نمایند و در صورت اثبات حالت مستی و بی ارادگی حاصل از مصرف مسکرات و مواد مخدر و روانگردان از رانندگی فرد مورد نظر جلوگیری و ضمن صدور قبض جرمه به مبلغ دو میلیون (۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال و ضبط گواهینامه به مدت شش ماه توسط نیروی انتظامی جهت اقدام قانونی

به مرجع صالح قضایی معرفی می شود.

ج- در صورتی که راننده بدون داشتن گواهینامه مبادرت به رانندگی نماید وسیله نقلیه متوقف و راننده به مرجع قضایی معرفی می گردد.

د- هرگاه راننده به صورت هم زمان مرتکب دو تخلف از تخلفات موضوع بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و (۱۰) جدول ماده (۷) این قانون گردد، وسیله نقلیه برای مدت حداکثر هفتاد و دو ساعت توقیف می شود. آیین نامه اجرایی بندهای «الف» و «ب» این ماده ظرف مدت شش ماه توسط وزارت کشور با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.^۱

۱- وزارت کشور - وزارت دادگستری

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۰ بنا به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و دادگستری و به استناد بند «د» ماده (۱۰) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹) و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت/۳۷۳ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰ آیین نامه اجرایی بندهای «الف» و «ب» ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کردند:

آیین نامه اجرایی بندهای «الف» و «ب» ماده (۱۰) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف) قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹)

ب) مأموران راهنمایی و رانندگی: افسران و درجه داران کادر، افسران پیمانی، افسران وظیفه و افسران شاغل در سایر بخش های نیروی انتظامی، موضوع ماده (۲) قانون.

پ) نقص فنی مؤثر: هر نوع نقصان یا تغییر در وضعیت ظاهری، فنی و استاندارد وسیله نقلیه که موجب کاهش ضریب ایمنی در رانندگی و یا افزایش بیش از حد مجاز گازهای آلاینده یا آلودگی بیش از حد مجاز صدا و یا باعث خروج آن از حالت اولیه کارخانه و استاندارد گردد و احتمال ایجاد خطر یا وقوع تصادف را افزایش دهد از قبیل نقص سامانه روشنایی یا تغییر در میزان نور یا رنگ استاندارد چراغ ها، نا میزان بودن چرخ های جلو و فرمان، نقص در سامانه ترمزها، نداشتن آج مناسب در سطح انکای لاستیک چرخ، نداشتن برف پاک کن و سامانه گرمایشی در مواقع بارندگی و زنجیر چرخ یا لاستیک یخ شکن در مواقع یخبندان، دود کردن وسیله نقلیه، شکستگی شیشه جلو که مانع دید راننده باشد و نقص در تجهیزات ایمنی مانند کمربند و کیسه هوا و سامانه ضد قفل ترمزها.

ت) مواد مخدر و روانگردان: موادی که به صورت طبیعی یا صنعتی تولید و مصرف آن توسط راننده موجب بی ارادگی و اختلالات جسمی و روانی راننده حین رانندگی می گردد و مصادیق آن در قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر (مصوب ۱۳۸۹) و نیز قانون مربوط به مواد روانگردان (پسیکو تروپ) (مصوب ۱۳۵۴) احصا شده است.

ث) حالت مستی و بی ارادگی: عدم توانایی راننده در هدایت وسیله نقلیه به دلیل استفاده از مسکرات و مواد مخدر و روانگردان.

ج) جلوگیری از رانندگی: ممانعت از ادامه حرکت وسیله نقلیه توسط راننده متخلف تا زمان معرفی راننده مجاز. ح) تجهیزات لازم: وسایلی که با استفاده از آن تشخیص حالت مستی یا مصرف مواد مخدر و روانگردان توسط مأموران راهنمایی و رانندگی امکان پذیر است.

ماده ۲- مأموران راهنمایی و رانندگی در صورت تشخیص عیب و نقص فنی مؤثر در وسیله نقلیه موظفند نسبت به متوقف کردن آن به منظور رفع نقص به شرح زیر اقدام نمایند:

الف) چنانچه نقص فنی وسیله نقلیه در محل قابل رفع باشد، پس از رفع نقص فنی در محل توسط راننده و تأیید مأمور مربوط، قبض جرمه صادر و حسب مورد ضوابط نمره منفی اعمال و اجازه عبور داده می شود. ←

ماده ۱۱- هرگاه وسیله نقلیه مطابق قانون به توقفگاه اعزام گردد ترخیص آن منوط به پرداخت کلیه جریمه‌ها و تسلیم مفاسح‌حساب و ارائه اصل رسید خودرو یا دستور مقام قضایی می‌باشد و در صورت ظن قوی در عدم مالکیت، ارائه مدارک مثبت مالکیت ضروری است

ماده ۱۲- وزارت راه و ترابری و شهرداری‌ها بنا به تشخیص و اعلام راهنمایی و رانندگی موظفند محل‌هایی را که توقف وسایل نقلیه در آنها به هر میزان موجب بروز خطر و کاهش ظرفیت و انسداد راه می‌شود با نصب علامت مخصوص مشخص نمایند. در صورت توقف وسایل نقلیه در این قبیل محل‌ها و ترک آن یا امتناع راننده از حرکت و همچنین توقف خودرو در پیاده‌روها، مأموران موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند ضمن صدور قبض جریمه نسبت به انتقال وسیله نقلیه مطابق ماده (۱۳) این قانون اقدام نمایند.

ب) در صورتی که نقص فنی قابل رفع در محل نباشد، پلاک وسیله نقلیه فک و با نصب پلاک تعمیری و تعیین زمان جهت رفع نقص به تعمیرگاه اعزام می‌شود.
پ) در صورتی که وسیله نقلیه معیوب قابل حرکت نباشد، پلاک وسیله نقلیه فک و با نصب پلاک تعمیری و تعیین زمان جهت رفع نقص به تعمیرگاه اعزام می‌شود.
ماده ۳- در صورت رفع نقص وسیله نقلیه معیوب و تأیید آن توسط کارشناس واحد اعزام کننده، اجازه حرکت به راننده پس از صدور قبض جریمه و حسب مورد اعمال ضوابط نمره منفی، فک پلاک تعمیری و تحویل پلاک وسیله نقلیه صادر می‌شود.
تبصره - هزینه‌های مربوط به حمل وسیله نقلیه به تعمیرگاه به عهده راننده یا متصرف قانونی وسیله نقلیه خواهد بود. در صورت ورود خسارت به وسیله نقلیه یا محموله آن در اثر حمل یا نگهداری، مطابق تبصره (۱) ماده (۱۳) قانون عمل خواهد شد.

ماده ۴- مأموران راهنمایی و رانندگی موظفند در صورت تشخیص حالت مستی و بی‌ارادگی راننده از رانندگی وی جلوگیری و ضمن صدور قبض جریمه به مبلغ دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال و ضبط گواهینامه به مدت شش ماه و ارسال آن به اداره راهنمایی و رانندگی مربوط برای اعمال نمره منفی، راننده متخلف را به همراه مستندات مربوط به تخلف ارتكابی به واحد انتظامی مربوط جهت سیر مراحل قانونی و اعزام به مرجع قضایی معرفی نمایند. تحویل وسیله نقلیه منوط به دستور مقام قضایی رسیدگی کننده است.

تبصره - تشخیص حالت مستی و بی‌ارادگی راننده صرفاً با استفاده از تجهیزات تخصصی و توسط مأموران راهنمایی و رانندگی که آموزش‌های لازم را برای به‌کارگیری آنها دیده باشند انجام می‌شود.

ماده ۵- چنانچه مأموران راهنمایی و رانندگی حالت مستی و بی‌ارادگی را در رانندگان وسایل نقلیه عمومی تشخیص دهند، در صورتی به وسیله نقلیه اجازه حرکت داده می‌شود که از طرف مالک یا مؤسسه مربوط، راننده مجاز جایگزین معرفی شود.

ماده ۶- نیروی انتظامی موظف است ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، نسبت به تهیه تجهیزات ویژه موضوع تبصره ماده (۲) این آیین‌نامه و آموزش به‌کارگیری تجهیزات مذکور توسط مأموران راهنمایی و رانندگی اقدام نماید. این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۱ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

تبصره- علامت مخصوص موضوع این ماده علامت توقف ممنوع منضم به علامت حمل با جرثقیل می باشد .

ماده ۱۳- در مواردی که طبق این قانون انتقال وسیله نقلیه ضرورت داشته باشد، وسیله نقلیه با استفاده از وسایل مطمئنه که برای این کار معمول است حسب مورد به نزدیک ترین توقفگاه یا مقر انتظامی یا راهنمایی و رانندگی مربوط یا تعمیرگاه انتقال می یابد. هزینه های حمل و نقل و توقف و وسیله نقلیه که توسط بخش خصوصی وصول می شود حسب مورد به عهده متخلف، مالک، متصرف یا قائم مقام قانونی آنان خواهد بود. هزینه های یاد شده برابر تعرفه هایی می باشد که به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.^۱

۱.وزارت کشور - وزارت راه و شهرسازی

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۳ بنا به پیشنهاد شماره ۳۴۶۹۷/۱/۶/۶۱ مورخ ۱۳۹۰/۳/۹ وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۱۳) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹) و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت ۳۳۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰ تصویب کردند :

۱- در مواردی که طبق قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی انتقال وسیله نقلیه ضرورت داشته باشد، وسیله نقلیه با استفاده از وسایل مطمئنه مذکور در بند (۳) این تصویب نامه به نزدیک ترین توقفگاه یا مقر انتظامی یا راهنمایی و رانندگی یا تعمیرگاه انتقال می یابد.

۲- هزینه های حمل و نقل و توقف و وسیله نقلیه که طبق تعرفه های موضوع جداول (الف) و (ب) این بند توسط بخش خصوصی وصول می شود حسب مورد به عهده متخلف، مالک، متصرف یا قائم مقام قانونی آنان خواهد بود.

الف) جدول هزینه حمل و نقل و وسیله نقلیه

ردیف	نوع وسیله نقلیه	هزینه حمل و نقل به ازای هر دستگاه (ریال)	ملاحظات
۱	انواع موتورسیکلت	۴۰/۰۰۰	در معابر برون شهری و بزرگراهی شهری بیش از ده کیلومتر به ازای هر کیلومتر مسافت اضافی برای حمل و نقل هر دستگاه یک هزار (۱/۰۰۰) ریال افزایش می یابد.
۲	وسایل نقلیه سبک از قبیل (سواری، وانت)	۴۰۰/۰۰۰	در معابر برون شهری و بزرگراههای شهری بیش از ده کیلومتر به ازای هر کیلومتر مسافت اضافی برای حمل و نقل هر دستگاه پنج هزار (۵/۰۰۰) ریال افزایش می یابد.
۳	وسایل نقلیه نیمه سنگین از قبیل (مینی بوس و کامیونت)	۵۰۰/۰۰۰	الف) در معابر برون شهری و بزرگراههای شهری بیش از ده کیلومتر به ازای هر کیلومتر مسافت اضافی برای حمل و نقل هر دستگاه شش هزار (۶/۰۰۰) ریال افزایش می یابد. ب) در صورتی که وسیله نقلیه توسط خودروهای موضوع بند (۳) این تصویب نامه حمل شود تعرفه آن هشتصد هزار (۸۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.
۴	وسایل نقلیه سنگین	۷۰۰/۰۰۰	الف) در معابر برون شهری و بزرگراههای شهری بیش از ده کیلومتر به ازای هر کیلومتر مسافت اضافی برای حمل و نقل هر دستگاه هشت هزار (۸/۰۰۰) ریال افزایش می یابد. ب) در صورتی که وسیله نقلیه توسط خودروهای موضوع بند (۳) این تصویب نامه حمل شود تعرفه آن یک میلیون (۷۰۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

تبصره ۱- در صورتی که در اثر حمل یا نگهداری خسارتی به خودرو یا محموله وارد شود راهنمایی و رانندگی از خسارت دیده حمایت می‌کند. جبران خسارت مذکور بر عهده حمل‌کننده یا نگهدارنده است.

تبصره ۲- در کلیه موارد اگر قبل از حمل یا در حین حمل خودرو، مالک آن حاضر شود و تقاضای تحویل خودرو را نماید مأموران مکلفند ضمن صدور قبض جرمه، خودرو را به وی تحویل نمایند.

ماده ۱۴- در تصادفات رانندگی که فقط منجر به خسارات مالی می‌شود رانندگان مکلفند در صورت قابل انتقال بودن وسایل نقلیه، با امکانات موجود، محل استقرار چرخ‌ها را علامتگذاری نموده و بلافاصله وسایل نقلیه خود را به منظور رفع سد

(ب) جدول تعرفه توقف وسیله نقلیه در توقفگاه در هر شبانه روز (مبالغ به ریال)

ردیف	نوع وسیله نقلیه	توقفگاه درجه (۱)		توقفگاه درجه (۲)		توقفگاه درجه (۳)	
		صبح	عصر	صبح	عصر	صبح	عصر
۱	انواع موتورسیکلت	۶/۰۰۰	۴/۰۰۰	۴/۰۰۰	۲/۵۰۰	۲/۵۰۰	۱/۵۰۰
۲	وسایل نقلیه سبک از قبیل (سواری و وانت)	۳۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰	۱۵/۰۰۰	۱۰/۰۰۰	۷/۰۰۰
۳	وسایل نقلیه نیمه سنگین از قبیل (مینی بوس و کامیونت)	۶۰/۰۰۰	۴۰/۰۰۰	۴۰/۰۰۰	۲۵/۰۰۰	۲۰/۰۰۰	۱۵/۰۰۰
۴	وسایل نقلیه سنگین	۸۰/۰۰۰	۵۵/۰۰۰	۶۰/۰۰۰	۴۰/۰۰۰	۴۰/۰۰۰	۲۵/۰۰۰

۳- خودروهای ویژه حمل و جابجایی وسایل نقلیه موضوع این تصویب نامه باید مجهز به امکانات و تجهیزات ایمنی متناسب با نوع وسیله نقلیه حمل شونده باشد، به نحوی که به هنگام حمل، وسیله نقلیه حمل شونده از محل توقف تا توقفگاه بدون فرارداشتن و یا کشیده شدن چرخ‌ها بر روی زمین انتقال یابد.

تبصره - حمل و جابجایی وسایل نقلیه موضوع ردیف‌های (۱) و (۲) جدول «الف» به جز با خودروهای ویژه موضوع این بند ممنوع است.

۴- توقفگاه‌های درجه (۱) باید شبانه روزی، کاملاً مسقف، کف سازی شده، محصور، دارای نگهبان دائمی و سامانه ثبت ورود و خروج، نورپردازی مناسب، خط کشی متناسب با نوع وسیله نقلیه و دوربین مدار بسته باشند.

۵- توقفگاه‌هایی که رویان یا نیمه مسقف و دارای وسایل شرایط توقفگاه‌های درجه (۱) باشند، توقفگاه درجه (۲) محسوب می‌شوند.

۶- توقفگاه‌های ی که صرفاً دارای محوطه محصور و نگهبان دائمی باشند، توقفگاه درجه (۳) محسوب می‌شوند.

۷- مسئولیت درجه بندی توقفگاه‌ها و نظارت بر انطباق آنها با شرایط مذکور در این تصویب نامه در محدوده شهری بر عهده وزارت کشور و در محدوده بیرون از شهر بر عهده وزارت راه و شهرسازی است.

۸- مسئولان توقفگاه‌ها مکلفند درجه توقفگاه و نرخ‌های مصوب را در معرض دید مراجعہ کنندگان قرار دهند.

۹- راهنمایی و رانندگی موظف است در صورت انتقال خودرو به توقفگاه یا مقر انتظامی یا راهنمایی و رانندگی یا تعمیرگاه، به نحو مقتضی مراتب را از طریق سامانه (۱۱۰) اطلاع رسانی کند.

معبّر به کنار راه منتقل و سپس عنداللزوم درخواست حضور کارشناس تصادفات نمایند. در صورت امتناع از اقدام فوق مأموران راهنمایی و رانندگی به نحو مقتضی اقدام می‌نمایند و چنانچه به علت وقوع تصادف منجر به جرح یا فوت، جسد یا اجسام دیگری مانع عبور وسایل نقلیه یا اختلال در نظم شده باشد مأموران انتظامی مکلفند با علامت‌گذاری محل استقرار جسد و اجسام، آنها را از مسیرهای حرکت خارج و تا انجام تشریفات قانونی توسط مقامات مسئول صحنه تصادف را حفظ نمایند.

تبصره ۱- مراکز فوریت‌های پزشکی و جمعیت هلال احمر و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط موظفند طبق درخواست مأموران انتظامی و راهنمایی و رانندگی نسبت به انتقال مجروحان و جسد حسب مورد به مراکز درمانی و پزشکی قانونی اقدام نمایند.

تبصره ۲- کارشناسان تصادفات راهنمایی و رانندگی رسیدگی کننده به تصادفات مکلفند پس از پایان رسیدگی و انجام تشریفات قانونی با بهره‌گیری از امکانات مانند عکسبرداری و وسایل دیگر در اختیار خود یا سایر سازمان‌ها و نهادهای نسبت به مدیریت، پاک‌سازی و برقراری ایمنی عبور و مرور در محل وقوع تصادف اقدام نمایند.

تبصره ۳- در صورتی که بر اساس نظر کارشناسان تصادفات نقص راه یا وسیله نقلیه مؤثر در علت تصادفات باشد حسب مورد متصدیان ذی‌ربط، مسئول جبران

۱۰- در اجرای ماده (۱۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی در صورتی که توقف وسایل نقلیه در توقفگاه‌ها به موجب احکام یا دستور مقامات قضایی یا امنیتی نباشد، مالک یا متصرف یا قائم مقام قانونی آنها موظفند ظرف یک ماه از تاریخ توقف و اطلاع نسبت به ترخیص و تعیین تکلیف وسیله نقلیه متوقف با پرداخت هزینه‌های متعلقه و ارائه برگ ترخیص از راهنمایی و رانندگی مربوط اقدام نمایند، در غیر این صورت، متصدیان حمل و نگهداری می‌توانند برای تعیین تکلیف و وصول هزینه‌های مربوط به مراجع ذی‌صلاح مراجعه نمایند.

۱۱- حمل و نقل وسایل نقلیه از محل توقف به توقفگاه‌ها یا مقرهای انتظامی فقط با حضور دستور مأموران راهنمایی و رانندگی، با تنظیم صورت جلسه در سه نسخه متضمن نوع، مشخصات ظاهری و تجهیزات جانبی، ثبت کیلومتر شماره و پلاک و وسیله نقلیه حمل شوند. زمان، محل و نوع تخلف، نام راننده و مشخصات وسیله نقلیه حمل کننده و مؤسسه مربوط خواهد بود که یک نسخه در سوابق راهنمایی و رانندگی محل و دو نسخه دیگر مربوط به حمل کننده و مسئول توقفگاه است.

۱۲- در هنگام تحویل وسیله نقلیه به مالک یا قائم مقام قانونی وی تطبیق وسیله نقلیه یا صورت جلسه تنظیم شده الزامی است و در صورت وجود اختلافات، مؤسسه مربوط پاسخگو خواهد بود. راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مسئول نظارت بر حسن اجرای این بند است.

۱۳- در کلیه موارد اگر قبل از حمل یا در حین حمل خودرو، مالک آن مراجعه و تقاضای تحویل خودرو را ننماید، مأموران مکلفند ضمن صدور قبض جرمیه، خودرو را مطابق صورت جلسه مربوط به وی تحویل نمایند.

۱۴- حمل و جابجایی وسایل نقلیه بدون دستور و حضور و نظارت مأموران راهنمایی و رانندگی به هر شکل ممنوع است. این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

خسارات وارده بوده و با آنان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۱۵- در شبکه معابر پرتراфик که برابر مقررات راهنمایی و رانندگی ممنوعیت توقف وجود ندارد با تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور، شهرداری‌ها می‌توانند برای مدیریت پارک‌های مجاز حاشیه‌ای ابزارها و وسایل لازم از قبیل ایست سنج (پارکومتر) یا کارت پارک نصب و برای توقف بیش از نیم ساعت در محدوده زمانی ۷ صبح تا ۹ شب حق توقف مناسبی که میزان آن به پیشنهاد شوراهای اسلامی شهرها و تصویب وزیر کشور تعیین می‌شود بر طبق مقررات مربوط به اخذ عوارض دریافت نمایند. توقف بدون مجوز به منزله ارتکاب تخلف توقف ممنوع خواهد بود.

تبصره ۱- نحوه مدیریت پارک‌های حاشیه‌ای و تعیین معابر پرتراфик، شرایط و نحوه جذب و آموزش به کارگیری متصدیان مربوطه به موجب آیین‌نامه ای خواهد بود که توسط شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و با همکاری شورای عالی استان‌ها تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^۱

۱- وزارت کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۷ بنا به پیشنهاد شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و شورای عالی استان‌ها و به استناد تبصره (۱) ماده (۱۵) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹ - آیین‌نامه اجرایی تبصره یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۱۵) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

(الف) قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹).

(ب) شورای عالی: شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور.

(پ) معابر شهری پرتراфик: معابر شهری موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه.

(ت) پارک حاشیه‌ای: توقف خودرو در معابر شهری پرتراфик در محلی که دارای ویژگی‌های زیر باشد:

۱- ابعاد آن حداقل ۲۵۰ سانتی‌متر در ۴۰۰ سانتی‌متر باشد؛

۲- زاویه آن متناسب با سطح سرویس طراحی شده باشد؛

۳- با نصب علائم مشخص شده باشد.

(ث) متصدیان: افرادی که در چارچوب ماده (۸) این آیین‌نامه جذب و به کارگیری می‌شوند و کنترل پارک حاشیه‌ای یک معبر را برعهده دارند.

(ج) ممنوعیت توقف: مجاز نبودن توقف و پارک و وسیله نقلیه در نقاطی که با نصب علائم یا براساس ماده (۱۶۳) آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی معین شده است.

(چ) ایست سنج (پارکومتر): دستگاهی الکترونیکی که نشان دهنده زمان مجاز توقف متناسب با میزان حق توقف است.

۲- ویژگی‌های معابر شهری پرتراфик به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- فاقد ممنوعیت توقف و دارای تردد پر حجم و پایدار در فاصله زمانی هفت صبح تا نه شب باشند.

۲- در حاشیه آنها مراکز یا مجتمع‌های تجاری یا خدمات عمومی یا آموزشی یا رفاهی یا درمانی و یا

تبصره ۲- صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از این ماده پس از واریز به خزانه در اختیار شهرداری ذی ربط قرار می‌گیرد تا جهت احداث توقفگاه (پارکینگ) در همان شهر هزینه نماید.

ماده ۱۶- واحدهای اجراء احکام کیفری موظفند کلیه آراء مربوط به تصادفات منجر به فوت یا جرح را به راهنمایی و رانندگی اعلام نمایند و در صورتی که حکم صادره متضمن محرومیت از رانندگی باشد، گواهینامه رانندگی مربوطه را نیز اخذ و ارسال نمایند. راهنمایی و رانندگی مکلف است سامانه‌ای را ایجاد نماید تا کارشناسان تصادفات بتوانند سابقه تصادفات قبلی افراد را به مراجع قضایی رسیدگی کننده اعلام نمایند.

تفویحی باشد.

۳- حداقل از نوع جمع کننده و حداکثر شریانی درجه (۲) موضوع بند (۸۶) ماده (۱) آیین نامه راهنمایی و رانندگی (موضوع تصویب نامه شماره ۲۰۸۷۳/ت/۲۹۱۶۹هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۸) باشند.

۴- بن بست نباشند.

۵- سطح سرویس آنها حداقل در سطح شاخص D و C استاندارد ملی معابر شهری باشد.

۶- حداکثر سرعت پیش بینی شده در طراحی مسیر بیش از ۶۰ کیلومتر در ساعت نباشد.

۷- مسیر پیاده رو از سطح سواره رو مستقل باشد.

۸- حداکثر شیب طولی مسیر دوازده درصد باشد.

ماده ۳- توقف وسیله نقلیه در محل هایی که برای پارک های حاشیه ای در نظر گرفته شده است با رعایت سایر مقررات راهنمایی و رانندگی در نیم ساعت اول توقف رایگان خواهد بود. دریافت حق توقف در معابر یاد شده برای مازاد بر نیم ساعت محاسبه و دریافت می شود.

تبصره - در صورت اشغال بیش از یک محل توقف توسط یک خودرو، حق توقف متناسب با تعداد محل های اشغال شده دریافت می شود.

ماده ۴- معابر شهری پر ترافیک با توجه به شاخص های موضوع ماده (۲) با تصویب شورای عالی تعیین می شود.

تبصره - شورای عالی موظف است ظرف دو ماه از تاریخ وصول پیشنهاد درخصوص تعیین معابر شهری پر ترافیک تصمیم گیری کند.

ماده ۵- پارک و وسیله نقلیه در معابر شهری پر ترافیک بدون پرداخت حق توقف پس از نیم ساعت اول به منزله ارتکاب تخلف توقف ممنوع خواهد بود که توسط مأموران موضوع ماده (۲) قانون با آن برخورد خواهد شد.

ماده ۶- راهنمایی و رانندگی موظف است با استفاده از ساز و کارهای مناسب نسبت به کنترل مستمر معابر شهری پر ترافیک اقدام نماید.

ماده ۷- شهرداری ها مکلفند در معابر شهری پر ترافیک تجهیزات لازم از قبیل ایست سنج (پارکومتر) یا کارت پارک نصب و تجهیزات لازم را برای اخذ حق توقف از قبیل دستگاه های خودپرداز و امثال آن و واریز آن به حساب تمرکز وجوه در خزانه نزد بانک عامل فراهم نمایند.

تبصره ۱- دریافت هرگونه وجه نقد توسط متصدیان ممنوع است.

تبصره ۲- صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از پرداخت حق توقف تا پایان سال توسط خزانه به حساب شهرداری مربوط واریز می شود تا جهت احداث توقفگاه (پارکینگ) در همان شهر هزینه نمایند.

ماده ۱۷- نظر اولیه افسران کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی در حکم نظر کارشناسان رسمی است. چنانچه به نظر قاضی رسیدگی کننده، نظر کارشناسی مبهم و یا ناقص باشد موضوع جهت رفع نقص به همان کارشناس و یا کارشناس دیگر ارجاع می گردد و در صورت مغایرت نظر کارشناس با اوضاع و احوال مسلم قضیه و یا اعتراض موجه و مدلل اصحاب دعوی، موضوع به هیئت کارشناسی مطابق مقررات آئین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب ارجاع خواهد شد (برای آشنایی بیشتر با مواد قانونی مطرح شده در این ماده، پیشنهاد می شود به مواد ۲۵۸، ۲۶۳ و ۲۶۵ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹ به پیوست این کتاب مراجعه فرمایید).

ماده ۱۸- تردد تمام یا بعضی از وسایل نقلیه موتوری در ساعات و محدوده های از شهر که از سوی راهنمایی و رانندگی و یا محیط زیست و یا شهرداری های مربوطه منطقه ممنوعه پیشنهاد می شود و مطابق ضوابط شورای عالی ترافیک به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک استان ها و در تهران به تصویب شورای حمل و نقل و

➔ ماده ۸- شرایط جذب و به کارگیری متصدیان به شرح زیر تعیین می شود:

(الف) دارای بودن حداقل مدرک سوم راهنمایی؛

(ب) نداشتن سوء پیشینه مؤثر کیفری؛

(پ) گذراندن دوره آموزشی مربوط؛

(ت) دارای بودن یکی از گواهینامه های رانندگی معتبر؛

(ث) دارای بودن سلامت جسمی و روانی لازم و نداشتن اعتیاد به مواد مخدر، روان گردان و الکل.

ماده ۹- وظایف متصدیان به شرح زیر تعیین می شود:

(الف) کنترل مستمر تجهیزات و اطمینان از سالم بودن آنها؛

(ب) کنترل نحوه پارک وسایل نقلیه در محل های تعیین شده؛

(پ) راهنمایی رانندگان به استفاده صحیح از تجهیزات و نحوه محاسبه حق توقف؛

تبصره- متصدیان حق مداخله در اجرای مقررات راهنمایی و رانندگی را ندارند.

ماده ۱۰- متصدیان در طول ساعات تعیین شده (۷ صبح تا ۹ شب) با لباس مخصوص و متحدالشکل در سراسر کشور

مطابق دستورالعمل وزارت کشور و با نصب نام و نشان روی لباس و همراه داشتن کارت شناسایی معتبر صادر شده از

سوی شهرداری نسبت به انجام وظایف خود اقدام می نمایند.

ماده ۱۱- شهرداری ها موظفند نسبت به آموزش سرفصل های نظری و عملی وظایف متصدیان براساس وظایف

موضوع ماده (۹) این آیین نامه اقدام نمایند.

تبصره- سرفصل های نظری و عملی موضوع این ماده ظرف سه ماه توسط شورای عالی تهیه و ابلاغ می شود.

ماده ۱۲- شهرداری ها موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه وضعیت فعلی پارک حاشیه ای را با مفاد این

آیین نامه تطبیق دهند.

ماده ۱۳- گزارش سالانه اجرا این آیین نامه تا پایان اردیبهشت سال بعد توسط شهرداری مربوط به شورای عالی ارائه

خواهد شد.

ترافیک شهر تهران می‌رسد ممنوع است و نیروی انتظامی ضمن صدور قبض جرمه عبور ممنوع برای متخلف به او اخطار می‌نماید که از محدوده طرح ترافیک خارج شود. در صورت ادامه تخلف برای هر یک ساعت یک برابر جرمه خواهد شد.

ماده ۱۹- بستن کمر بند ایمنی برای رانندگان و کلیه سرنشینان انواع خودروهای در حال حرکت در کلیه راه‌ها و همچنین استفاده از کلاه ایمنی استاندارد برای رانندگان و ترک نشینان هر نوع موتورسیکلت اجباری است. با متخلفان برابر جرمه پیش‌بینی شده در جدول جرایم رانندگی برخورد می‌شود.

تبصره - کلیه رانندگان خودروهایی که تاکنون برای سرنشینان خود کمر بند ایمنی نصب ننموده‌اند موظفند ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون نسبت به نصب کمر بند ایمنی استاندارد در خودروهای خود اقدام نمایند. اعمال مقررات مندرج در این ماده نسبت به خودروهای فاقد کمر بند منوط به انقضای این مهلت می‌باشد.

ماده ۲۰- کلیه قوانین و مقررات عمومی مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور مورد موتورسیکلت‌ها نیز جاری است. حرکت در پیاده روی یا در جهت مخالف مسیر مجاز، ایجاد عمدی صدای ناهنجار، حمل بار غیر متعارف، حرکت نمایشی ماریج، تک چرخ، حمل یدک، عدم استفاده از کلاه ایمنی و تردد در خطوط ویژه اتوبوسرانی با موتورسیکلت تخلف محسوب شده و مأموران موضوع ماده (۲) این قانون موظفند ضمن صدور قبض جرمه نسبت به توقیف موتورسیکلت حداکثر به مدت یک هفته و در صورت تکرار یک ماه اقدام کنند.

تبصره - صدور گواهینامه رانندگی موتورسیکلت برای مردان بر عهده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۲۱- جرمه‌های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی، با توجه به مکان و زمان وقوع و نوع تخلفات و میزان تأثیر آن در آلودگی محیط زیست و ایمنی عبور و مرور و سایر عوامل مؤثر مندرج در ردیف‌های (۱) تا (۶) جدول موضوع ماده (۷) این قانون از یکصد هزار (۱۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال و در سایر موارد از سی هزار

(۳۰,۰۰۰) ریالی الی پانصد هزار (۵۰۰,۰۰۰) ریال می باشد و طبق جداولی که به پیشنهاد وزارت خانه های کشور، دادگستری و راه و ترابری به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید به اجراء گذارده می شود.^۱

تبصره - جریمه مربوط به تخلف ردیف (۷) جدول موضوع ماده (۷) بر اساس بند «ب» ماده (۱۰) محاسبه خواهد شد.

۵.۱) تصویب نامه شماره ۱۶۹۴۳۲/ت/۴۶۷۴۸ ک درخصوص تعیین جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی وزارت کشور - وزارت راه و شهرسازی

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۷/۳ بنا به پیشنهاد وزارت خانه های کشور، دادگستری و راه و شهرسازی و به استناد ماده (۲۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی - مصوب ۱۳۸۹ - و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت/۳۷۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰، تصویب نمودند:

جریمه های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی (در ۱۷۱ ردیف) به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر «دفتر هیئت دولت» است، تعیین می شود.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۹۰/۷/۲۱ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جریمه به ریال

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	مبلغ جریمه به ریال		
		الف	ب	ج
		کلان شهرها، مراکز استان ها، جاده های بین شهری و مناطق آزاد تجاری و صنعتی	سایر شهرها	روستاها و راه های روستایی
۱	هرگونه حرکات نمایشی مانند دور زدن در جا و یا حرکت موتورسیکلت بر روی یک چرخ	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
۲	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از ۵۰ کیلومتر در ساعت)	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
۳	سبقت غیر مجاز در راه های دو طرفه	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
۴	عبور از چراغ قرمز راهنمایی و رانندگی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
۵	حرکت به طور مارپیچ	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
۶	حرکت با دنده عقب در ازاد راه ها و بزرگراه ها	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	-
۷	رانندگی در حالت مستی و مصرف داروهای روان گردان و یا افیونی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جریمه به ریال

۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از ۳۰ تا ۵۰ کیلومتر در ساعت)	۸
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عبور از محل ممنوع (ورود ممنوع)	۹
۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	تجاوز به چپ از محور راه	۱۰
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عبور وسایل نقلیه از پیاده رو	۱۱
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	عدم رعایت حق تقدم عبور	۱۲
۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	دو زدن در محل ممنوع	۱۳
۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	استفاده از تلفن همراه یا وسایل ارتباطی مشابه در حین رانندگی در سرعت بالای ۶۰ کیلومتر	۱۴
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	نقص فنی مؤثر یا نقص در سامانه روشنایی در شب	۱۵
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مقررات ایمنی حمل و نقل جاده ای مواد خطرناک	۱۶
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	رانندگی با وسایل نقلیه عمومی بیش از زمان مجاز	۱۷
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم رعایت شرایط مندرج در گواهینامه از قبیل استفاده از عینک سمعک یا تجهیزات خاص	۱۸
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم توجه به فرمان ایست یا پرچم مراقبین عبور و مرور محصلین یا پلیس مدرسه	۱۹
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مقررات حمل بار	۲۰
۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	نصب پلاک‌های متفرقه یا تغییر استاندارد پلاک وسیله نقلیه	۲۱
۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	مغایرت مشخصات فنی با کارت شناسایی وسیله نقلیه	۲۲
۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	در آغوش داشتن اطفال در حین رانندگی	۲۳
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	حمل تیر آهن، ورق‌های فلزی و امثال آن بدون رعایت شرایط ایمنی و مقررات مربوط	۲۴
۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مقررات حمل بارهای ترافیکی	۲۵
۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم اقدام به تقویض پلاک به هنگام خرید و فروش وسیله نقلیه	۲۶
۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	هرگونه دخالت و دستکاری در دستگاه سرعت نگار (ناخوگراف) در وسایل نقلیه عمومی	۲۷
۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	نداشتن بیمه نامه شخص ثالث معتبر	۲۸
۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	توقف دوباره در محل ایستادن ممنوع	۲۹
-	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عبور کامیون و اتوبوس در خط سرعت بزرگراهها و آزادراه‌های دارای بیش از دو خط عبور در هر سمت	۳۰
۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	حمل مواد سوختنی خارج از باک توسط وسایل نقلیه غیر مجاز با نصب باک غیر مجاز	۳۱
۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	سوار کردن مسافر یا سرنشین داخل صندوق عقب یا هر قسمت خارجی وسیله نقلیه	۳۲

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۳۳	۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	رانندگی با وسیله نقلیه با پلاک غیر مجاز و یا دارای پلاک گذر موقت، ویژه، تعمیراتی خارج از زمان و مکان تعیین شده و یا پلاک تعویض نشده متعلق به مالک قبلی
۳۴	۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	حمل مواد محترقه یا وسایل نقلیه غیر مجاز
۳۵	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	نداشتن مجوز فعالیت راننده وسیله نقلیه عمومی
۳۶	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	استفاده از نورافکن یا چراغ دارای نور خیره کننده، چراغ‌های الوان، اضافی و داشتن نور سفید در عقب و نور قرمز در جلو وسیله نقلیه
۳۷	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	نصب هرگونه تجهیزات یا اجسام اضافی بر روی بدنه وسیله نقلیه یا روز چرخ‌ها که از سطح بیرونی وسیله نقلیه تجاوز نماید.
۳۸	-	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	توقف و سد معبر در سطح یا حریم تقاطع‌ها و میادین یا سطوح منظر منجی
۳۹	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	تصادف ناشی از عدم توجه به جلو یا عدم رعایت فاصله طولی و عرضی با وسیله نقلیه جلویی یا جانبی
۴۰	۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم اعلام نشانی محل سکونت جدید مالک وسیله نقلیه در مهلت تعیین شده از تاریخ تغییر محل سکونت به اداره راهنمایی و رانندگی
۴۱	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	سبقت از سمت راست وسیله نقلیه دیگر در راه‌های ی که در هر طرف رفت و برگشت فقط یک خط عبوری وجود دارد و یا با استفاده از شانه راه
۴۲	۵۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عدم تجهیز وسایل نقلیه مربوطه یا محل به علائم هشدار دهنده در عملیات اجرایی و عمرانی راه‌ها
۴۳	-	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	سبقت اتوبوس و کامیون در داخل شهر
۴۴	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	توقف در ابتدا و انتهای پیچ‌های، روی پل، داخل تونل و داخل یا حریم تقاطع‌های راه آهن
۴۵	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	نشاندن مسافر یا سر نشین در سمت چپ راننده
۴۶	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	سوار کردن یا سوار شدن یا آویزان شدن از وسیله نقلیه در حال حرکت
۴۷	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	نداشتن پلاک جلو، عقب یا ناخوانا بودن آن
۴۸	۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	روشن نکردن چراغ از هنگام غروب تا طلوع آفتاب و در مواقع لزوم به هر علت
۴۹	۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حرکت عمدی به موازات اتومبیل دیگر به نحوی که موجب کندگی و انسداد ترافیک شود.
۵۰	۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حرکت نکردن وسایل نقلیه بین دو خط یا تغییر خط حرکت بدون رعایت مقررات مربوطه در معابر خط کشی شده
۵۱	-	۴۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	عبور وسایل نقلیه غیر مجاز از خطوط ویژه

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	نصب و استفاده از تجهیزات سمعی و بصری مانند چراغ‌گردان، آذیر و امثالهم در خودروهای غیرمجاز با استفاده از تجهیزات مذکور توسط وسایل نقلیه امدادی خارج از زمان مأموریت (به استثنای خودروهای امدادی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و هلال احمر)	۵۲
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مسیرهای تعیین شده حرکت در معابر منتهی به تقاطع‌ها	۵۳
۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	استفاده از وسایل آتش‌زا از قبیل اجاق گاز، پیک نیک، بخاری و امثال آن در داخل وسایل نقلیه	۵۴
۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	بازکردن قفل مخصوص وسایل نقلیه ای که توسط مأمورین راهنمایی و رانندگی بسته شده	۵۵
۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	تجاوز از سرعت مجاز (تا ۳۰ کیلومتر در ساعت)	۵۶
	۳۰۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	عدم بارگیری صحیح و مهار ایمن محموله‌ها	۵۷
۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	تخلیه نخاله، زباله و مصالح ساختمان، فاضلاب و ایجاد هرگونه مانع در مسیر عبور وسایل نقلیه در راه‌ها و حریم آنها	۵۸
۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حمل کود، زباله، نخاله و مصالح ساختمانی و امثال آن بدون حفاظ و پوشش لازم	۵۹
۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	عدم توجه به فرمان ایست و حرکت پلیس	۶۰
۲۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حمل بار تجاری توسط وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر	۶۱
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	توقف در محل ایستادن ممنوع (توقف مطلقاً ممنوع)	۶۲
۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	نداشتن گواهی معتبر معاینه فنی وسیله نقلیه	۶۳
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حمل جنازه با وسایل نقلیه غیر مجاز	۶۴
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	خودداری از کنار بردن وسیله نقلیه قابل حرکت که به علت تصادف منجر به خسارت یا نقص فنی و یا علل دیگر در سطح سواره‌رو متوقف شده	۶۵
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم رعایت فاصله طولی و عرضی کافی قبل، حین و بعد از سبقت	۶۶
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	راه‌اندادن به وسیله نقلیه پشت سر برای سبقت	۶۷
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مقررات در گذر نشها	۶۸
۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نصب هر نوع علائم یا الصاق هر نوع نوشته، آگهی و تصاویر به بدنه خارجی وسایل نقلیه و قسمت درونی وسایل نقلیه عمومی مسافربری بدون داشتن مجوز.	۶۹
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حرکت کمتر از سرعت مقرر در صورت نبودن مانع در معابری که حداقل سرعت برای آن تعیین شده	۷۰
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	توقف وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر و بار در خارج از ایستگاه‌های تعیین شده	۷۱

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	استفاده از تلفن همراه و سایر وسایل ارتباطی مشابه در حین رانندگی در سرعت کمتر از ۶۰ کیلومتر بر ساعت	۷۲
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	پرتاب کردن یا ریختن ضایعات، زباله، اشیاء آب دهان و بینی و امتثالهم از وسیله نقلیه به سطح معابر	۷۳
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	قصور در به کار بردن علائم ایمنی، هشدار دهنده حسب مورد در جلو، کنار و عقب وسیله نقلیه متوقف در سطح راهها برابر ضوابط مربوطه	۷۴
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	ریختن یا ریزش روغن، بنزین، نفت گاز (گازوئیل) یا سایر مایعات آلوده و تخریب کننده دیگر در سطح راه	۷۵
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	توقف سایر وسایل نقلیه در ایستگاه وسایل نقلیه عمومی	۷۶
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	گردش به جیب یا به راست در محل ممنوع	۷۷
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	توقف وسایل نقلیه در سطح سواره رو راهها و محل های ی که شانه کناری وجود دارد	۷۸
۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	تغییر محل نصب پلاک وسیله نقلیه	۷۹
۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن وسایل ایمنی سالم و متناسب با فصل از قبیل زنجیر چرخ و یا لاستیک پنخ شکن و یا نقص فنی برف پاک کن و بخاری	۸۰
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حمل مسافر با وسایل نقلیه شخصی یا غیر مجاز	۸۱
-	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	ورود و تردد وسایل نقلیه غیر مجاز در معابر، محله و مناطق که ممنوع اعلام شده است.	۸۲
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن و یا عدم به کارگیری سامانه تهویه مطبوع برای وسایل نقلیه عمومی مسافربری	۸۳
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مقررات مربوط به تابلوی ایست یا چراغ چشمک زن راهنمایی در تقاطعها و میداين	۸۴
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	توقف دوبله در معابر	۸۵
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حرکت با دنده عقب غیر ضروری در راهها	۸۶
۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حمل سرنشین توسط وسایل نقلیه کشاورزی و عمرانی	۸۷
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	توقف وسایل نقلیه در حاشیه راهها برای فروش کالا	۸۸
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن آج مناسب در سطح اتکای لاستیک یا استفاده از لاستیک های فرسوده	۸۹
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	رانندگی با وسیله نقلیه دودزا	۹۰
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حمل اشیاء کثیف، آلوده و حیوانات و یا هرگونه باری که موجب ناراحتی مسافران و وسایل نقلیه عمومی شود.	۹۱

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم استفاده از کلاه ایمنی توسط راننده و سر نشین موتورسیکلت در حین رانندگی	۹۲
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم استفاده از کمربند ایمنی توسط راننده یا سر نشینان وسیله نقلیه در حال حرکت (غیر از استثانات قانونی) در آزادراهها، بزرگراهها و جاده‌ها	۹۳
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن بارنامه یا صورت وضعیت مسافری در وسایل نقلیه عمومی	۹۴
۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	مغایرت مشخصات مسافر یا محموله با صورت وضعیت یا بارنامه صادر شده یا استفاده مکرر از یک بارنامه یا صورت وضعیت	۹۵
۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مسیرهای تعیین شده توسط رانندگان وسایل نقلیه ترانزیت	۹۶
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	سوار کردن مسافر بدون صدور بلیط در وسایل نقلیه مسافربری برای هر نفر	۹۷
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	سوار کردن سر نشین اضافی به ازای هر نفر در وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر در جاده‌های بین شهری و راه‌های روستایی	۹۸
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	استنکاف از قبول مسافر یا ترساندن مسافر به مقصد توسط رانندگان وسایل نقلیه عمومی	۹۹
۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	تعمیر یا سست‌شوی وسیله نقلیه در راه‌های عمومی	۱۰۰
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	هر نوع توقف که منجر به سد معبر و یا اختلال در عبور و مرور گردد	۱۰۱
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عبور وسایل نقلیه از بین دستجات نظامی، انتظامی، دانش آموزان یا تشییع کنندگان یا دستجات عزاداری	۱۰۲
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم توجه به هشدار و علائم وسایل نقلیه امدادی در حال مأموریت	۱۰۳
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن تجهیزات پیش بینی شده در برگ پاز بینی فنی سلامت وسایل نقلیه عمومی	۱۰۴
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	آموزش رانندگی در محل‌های غیر مجاز	۱۰۵
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم نصب پلاک با ابعاد بزرگ تر در قسمت عقب وسایل نقلیه سنگین، باری و مسافربری	۱۰۶
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	توقف وسایل نقلیه در پیاده رو	۱۰۷
—	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	سوار یا پیاده کردن مسافر در خارج از پایانه‌های مسافربری یا محل‌های مجاز	۱۰۸
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	استفاده از لاستیک‌های خارج از استاندارد وسیله نقلیه	۱۰۹
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	همراه داشتن دفترچه و یا تجهیزات ثبت سرعت و ساعت در وسایل نقلیه عمومی	۱۱۰
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	همراه داشتن گواهینامه رانندگی	۱۱۱
۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	همراه داشتن پروانه تاکسیرانی یا تویوسرانی	۱۱۲

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	انجام سرویس مداری بدون داشتن مجوز لازم یا با وسایلی نقلیه غیر مجاز	۱۱۳
—	۳۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	استفاده از شیشه دودی به نحوی که راننده و سرنشینان قابل تشخیص نباشند	۱۱۴
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	بیرون آوردن دست و یا هر یک از اعضای بدن سرنشین از وسیله نقلیه در حال حرکت به جز موارد مندرج در مقررات توسط راننده	۱۱۵
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن یا نقص چراغ‌های جلو و عقب، ترمز یا راهنمای وسیله نقلیه و یا تغییر رنگ چراغ‌ها	۱۱۶
۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	عدم الصاق یا نصب علامت ممیزه خودروهای دارای پلاک دولتی بر روی شیشه با سایر قسمت‌های تعیین شده	۱۱۷
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	عدم نصب یا عدم استفاده صحیح از تجهیزات الکترونیکی و غیر الکترونیکی مصوب کنترل سرعت و موقعیت وسایل نقلیه	۱۱۸
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	بازکردن درب وسیله نقلیه بدون رعایت احتیاط در حال حرکت و حین توقف و یا بازگذاشتن درب وسیله نقلیه در سمت سواره‌رو	۱۱۹
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حرکت با نور بالا در مواقعی که باید از نور پایین استفاده شود	۱۲۰
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	رانندگی با گواهینامه‌ساز از پایان زمان اعتبار	۱۲۱
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	حمل بار غیر متعارف یا اشیاء با وسایل نقلیه غیر باربری به نحوی که قسمتی از آن از اطراف وسیله نقلیه خارج شود	۱۲۲
—	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عدم پرداخت عوارض مقرر در آزادراه‌ها	۱۲۳
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	بوق زدن در محل‌های ممنوعه یا بوق زدن غیر ضروری و مکرر	۱۲۴
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	تولید صدای نامتعارف یا ناهنجار از بوق‌های شیبوری، لوله آگزوز، سامانه صوتی یا بلندگوی منصوب در وسایل نقلیه و امثالهم	۱۲۵
—	۱۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عبور یا توقف در معابری که از طرف راهنمایی و رانندگی در ساعت معینی ممنوع اعلام می‌شود	۱۲۶
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	سوارکردن اطفال کمتر از ۱۲ سال در صندلی جلو اتومبیل	۱۲۷
—	۱۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	سوارکردن مسافر یا داشتن مسافر قبلی توسط تاکسی‌های تلفنی، دریست یا از آنس بدون اجازه مسافر قبلی	۱۲۸
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	خروج غیر مجاز تاکسی از محلوده تعیین شده	۱۲۹
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	همراه‌داشتن بیمه نامه شخص ثالث	۱۳۰
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	همراه‌داشتن برگ توزین در وسایل نقلیه حمل بار	۱۳۱
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عدم توجه به علائم هشدار دهنده در تقاطع راه یا راه آهن	۱۳۲

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	همراه نداشتن کارت صحت و سلامت روحی و جسمی راننده و وسیله نقلیه عمومی	۱۳۳
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	استفاده از لاستیک میخدار (بیخ شکن) در مواقع غیر ضروری	۱۳۴
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	حرکت دادن غیر مجاز یا رها کردن انواع حیوانات در راهها	۱۳۵
	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	توقف وسایل نقلیه در جهت مخالف حرکت وسایل نقلیه دیگر	۱۳۶
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عدم رعایت مقررات ویژه عبور وسایل نقلیه کشاورزی و راه سازی در راهها	۱۳۷
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عدم استفاده یا استفاده غلط از علائم یا دست یا چراغ راهنمای وسیله نقلیه در مواقع لزوم	۱۳۸
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	پوشاندن تمام یا قسمتی از چراغهای جلو یا عقب وسیله نقلیه که باعث کاهش، تغییر یا شل شدن نور شود	۱۳۹
	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عبور یا توقف وسایل نقلیه باربری سنگین (ظرفیت ناخالص ۵/۶ تن به بالا) و اتوبوس های برون شهری در معابر شهری در ساعات غیر مجاز	۱۴۰
	۲۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	حرکت در پوشش یا تعقیب وسایل نقلیه امدادی	۱۴۱
۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عدم استفاده از علائم هشدار دهنده وسایل نقلیه طولی، عمرانی، راهسازی و کشاورزی در راهها	۱۴۲
۱۰۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	توقف در محل ممنوع (پارک ممنوع)	۱۴۳
	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	نداشتن تجهیزات و علائم مصوب برای خودروهای تاکسی، آژانس و سرویس ملابرس	۱۴۴
۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	نداشتن تجهیزات و علائم شناسایی و احتیاط در وسایل نقلیه مخصوص آموزش رانندگی	۱۴۵
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	خاموش بودن چراغ داخل وسایل نقلیه عمومی مسافربری در شب	۱۴۶
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	نصب آینه های غیر مجاز در داخل و خارج وسایل نقلیه مسافربری	۱۴۷
	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	حمل و در آغوش گرفتن حیوانات و یا سرگرم شدن یا آنها در حین رانندگی	۱۴۸
۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	همراه نداشتن کارت شناسایی وسیله نقلیه	۱۴۹
۱۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	سوار و پیاده کردن مسافر یا سر نشین در محل های غیر مجاز یا به نحوی که موجب اختلال در عبور و مرور شود.	۱۵۰
	۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	توقف وسایل نقلیه غیر مجاز در ایستگاه بارگیری و تخلیه بار	۱۵۱
۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	عدم رعایت تقدم عبور عابر یا تجاوز یا توقف وسایل نقلیه در گذرگاه عابر پیاده	۱۵۲

**ماده ۲۲- میزان جریمه‌های نقدی مقرر در مواد این قانون متناسب با افزایش
یا کاهش تورم هر سه سال یک بار بنا به پیشنهاد نیروی انتظامی و تأیید وزارت**

ادامه جدول شماره ۲: نوع تخلف رانندگی و میزان جرایم به ریال

۱۵۳	توقف وسیله نقلیه با موتور روشن بدون حضور راننده در راهها	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۵۴	خوردن، آشامیدن و استعمال دخانیات و امثال آن حین رانندگی	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۵۵	عبور از روی لوله آب آتش نشانی در راهها	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۵۶	بازگذاشتن درب صندوق عقب وسیله نقلیه در حال حرکت، نصب یا قرار دادن هر شیء که مانع دیدی عقب یا جلو راننده یا یا پلاک وسیله نقلیه شود	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۵۷	سوار کردن سرنشین اضافی به ازای هر نفر در وسایل نقلیه عمومی حمل مسافر در شهر و حومه	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۵۸	نداشتن پرچسب عوارض سالیانه شهرداری	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۵۹	پارک کردن تاکسی بدون حضور راننده در ایستگاههای تاکسی	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۶۰	عدم استفاده از کمربند ایمنی توسط راننده یا سرنشینان وسیله نقلیه در حال حرکت (غیر از استثنائات قانونی) در معابر شهری و روستایی	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۱	عدم توقف در مواجه شدن با خودروهای سرویس مدارس به هنگام سوار و پیاده نمودن دانش آموزان	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۲	سوار کردن سرنشین اضافه بر ظرفیت مجاز به ازای هر نفر در وسایل نقلیه شخصی	۱۵۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۳	همراه انداختن گواهی یا پرچسب معتبر معاینه فنی	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۴	حمل سرنشین اضافی با موتورسیکلت به ازای هر نفر	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۵	عدم توجه به اخطار و تذکر پلیس	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۶۶	عدم استفاده از تاکسیمتر	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۷	دست گرفتن موتورسیکلت سوار، دوچرخه سوار، اسکیت سوار، اسکووتر و نظایر آن به وسیله نقلیه در حال حرکت	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۱۶۸	یادکشی یا حمل بار غیر متعارف به وسیله موتورسیکلت یا دوچرخه	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰
۱۶۹	حرکت دادن وسایل نقلیه دارای چرخ فلزی در راهها	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
۱۷۰	نداشتن تجهیزات ایمنی از قبیل زنگ یا بوق، ترمز، چراغ یا چراغ عقب و نورتاب دوچرخه پایی	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰
۱۷۱	عبور عابر پیاده از محل های غیر مجاز سواره رو و همچنین از طول راههایی که دارای پیاده رو است.	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰

خانه‌های دادگستری، کشور و راه و ترابری^۱ و تصویب هیئت وزیران قابل تعدیل است.

ماده ۲۳- وجوه حاصل از جریمه‌های تخلفات رانندگی در سراسر کشور به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل واریز می‌گردد تا علاوه بر بودجه سالیانه به شرح زیر به شهرداری‌ها و دهیاری‌های ذی ربط، وزارت راه و ترابری و پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی تخصیص داده شود.

الف) شصت درصد (۶۰٪) از کل وجوه حاصله به تفکیک درآمدهای ناشی از تخلفات رانندگی خارج از شهرها و داخل محدوده شهرها و روستاها حسب مورد به وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای کشور) به صورت متمرکز و در شهرها به شهرداری‌های محل و دهیاری‌ها از طریق استانداری همان استان به تناسب هفتاد درصد (۷۰٪) و سی درصد (۳۰٪) اختصاص می‌یابد تا حسب مورد صرف استانداردها سازی و وسایل و تجهیزات ایمنی راه‌ها، خط کشی و نگهداری آن، تهیه و نصب و نگهداری علائم راهنمایی و رانندگی و تجهیزات ایمنی، احداث پل‌های عابر پیاده، احداث توقفگاه‌های عمومی و اصلاح راه‌های روستایی، معابر و نقاط حادثه خیز در شهرها و روستاها نمایند.

تبصره- به وزارت راه و ترابری و شهرداری‌ها اجازه داده می‌شود با استفاده از توان و سرمایه بخش غیر دولتی نسبت به تأمین، استقرار، ارائه خدمات، تعمیر و نگهداری تجهیزات الکترونیکی و هوشمند ثبت تخلف، کنترل و نظارت ترافیک راه‌های کشور اقدام نمایند. برگشت سرمایه گذاری صورت گرفته از محل بخشی از جریمه‌های ثبت شده توسط تجهیزات مورد نظر تأمین و پرداخت می‌گردد. اجراء جریمه‌های این بند با اولویت سرمایه گذاران داخلی و با استفاده از دانش فنی بومی می‌باشد.

ب) پانزده درصد (۱۵٪) از کل وجوه به پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی اختصاص می‌یابد تا به منظور کاهش تصادفات رانندگی و خسارت‌های جانی و

۱-طبق تصمیم اخیر شورای عالی اداری، وزارت مزبور در وزارت مسکن و شهرسازی ادغام شده است.

مالی ناشی از آن برای تأمین تجهیزات تخصصی پلیس به کارگیری فناوری های جدید در مدیریت نظارت و کنترل بر عبور و مرور، ارتقای کمی و کیفی حضور و کارآیی پلیس، اجراء طرح های انتظامی ترافیکی فوق برنامه و ایمنی رانندگی در شهرها و جاده های کشور و همچنین هزینه های اجرایی این قانون مصرف نماید. (ج) بیست درصد (۲۰٪) از کل وجوه جهت تأمین اعتبار به صندوق تأمین خسارت های بدنی مقرر در قانون اصلاح قانون بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث واریز می گردد.

(د) پنج درصد (۵٪) از کل وجوه باقیمانده جهت تبلیغ در راستای ارتقای فرهنگ رانندگی و رعایت مقررات آن در اختیار پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی قرار می گیرد تا از طریق دستگاه ها و نهادهای مرتبط هزینه نمایند.

ماده ۲۴- برای متخلفان از مقررات مربوط به سامانه های (سیستم های) حمل و نقل ریلی شهری و حومه، اعم از رانندگان، مسافران و متصدیان کنترل و هدایت و نظایر آن به وسیله مأموران نیروی انتظامی که مورد وثوق بوده و آموزش لازم رادیده و برای تشخیص تخلفات مربوط به این نوع حمل و نقل تعیین شده باشند، قبض جریمه صادر می گردد.

ماده ۲۵- جریمه تخلف از مقررات حمل و نقل ریلی شهری و حومه از (۴۰,۰۰۰) چهل هزار ریال الی پانصد هزار (۵۰۰,۰۰۰) ریال تعیین و طبق جداولی که به تأیید شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و تصویب هیئت وزیران می رسد به اجرای گذاشته می شود.

ماده ۲۶- در راه هایی که برای عبور عابران پیاده علائم، تجهیزات و مسیرهای ویژه اختصاص داده شده است عابران مکلفند هنگام عبور از عرض یا طول سواره رو با توجه به علائم راهنمایی و رانندگی منصوبه در محل از نقاط خط کشی شده، گذرگاه های غیر همسطح و مسیرهای ویژه استفاده نمایند هرگاه عابران به تکلیف مذکور عمل نمایند، در صورت تصادف با وسیله نقلیه، راننده مشروط به اینکه کلیه

مقررات رارعايت نموده باشد و قادر به کنترل وسيله نقلیه و جلوگیری از تصادف یا ایجاد خسارت مادی و بدنی نباشد مسئولیتی نخواهد داشت. عدم مسئولیت راننده مانع استفاده مصدوم یا وراثت متوفی از مزایای بیمه نخواهد شد و شرکت بیمه با ارائه قرار منع تعقیب یا حکم برائت راننده ملزم به اجرای تعهدات موضوع بیمه نامه به مصدوم یا وراثت متوفی خواهد بود. چنانچه وسيله نقلیه بیمه نباشد، دیه عابر از صندوق موضوع قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳^۱ پرداخت می شود. رانندگان نیز موظفند در صورت عبور عابر پیاده از محل های تعیین شده، با فاصله ای که به وسيله خط کشی پشت مسیر ویژه مشخص می گردد توقف کامل کنند. در غیر این صورت برای آنها مبلغ دو یست هزار ریال قبض جریمه صادر می شود.

تبصره - وزارت راه و شهرداری ها مکلفند حسب مورد با هماهنگی راهنمایی و رانندگی محل های عبور عابران پیاده در کلیه معابر برون شهری و درون شهری را با نصب علایم و تجهیزات مشخص نمایند.

ماده ۲۷ - راهنمایی و رانندگی موظف است با استفاده از فناوری های مربوطه و ایجاد پایگاه رایانه ای در سراسر کشور اطلاعات مربوط به وسایل نقلیه موتوری (اعم از شماره پلاک، نوع خودرو، نام و مشخصات مالکان و دارندگان انواع گواهینامه رانندگی نقل و انتقال و همچنین سوابق تخللفات و تصادفات رانندگی و ارزیابی تأثیر تخللفات رانندگی در ایمنی عبور و مرور) را ثبت و تمهیدات لازم برای امکان استفاده وزارت خانه ها، دانشگاه ها، مراکز تحقیقاتی و سازمان هایی نظیر سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و شرکت های بیمه از پایگاه رایانه ای مزبور فراهم کند.

ماده ۲۸ - راهنمایی و رانندگی مکلف است امکان دسترسی رانندگان و مالکان به صورت وضعیت وسایل نقلیه را از طریق شبکه های تارنما (وب سایت) یا

۱- برای آشنایی بیشتر با مواد قانونی مطرح شده در این ماده پیشنهاد می شود به ماده ۱۹ قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در پیوست این کتاب مراجعه فرمایید.

تلفن گویا فراهم سازد و از طریق پست یا سامانه‌های (سیستم‌های) الکترونیکی و مخابراتی سالانه به مالکان و وسایل نقلیه صورت وضعیت تخلفات و میزان جرایم و سیله نقلیه متعلق به آنها اعلام نماید.

ماده ۲۹- نقل و انتقال خودرو به موجب سند رسمی انجام می‌شود، دارندگان وسایل نقلیه مکلفند قبل از هرگونه نقل و انتقال وسایل مذکور در دفتر اسناد رسمی، ابتدا به ادارات راهنمایی و رانندگی یا مراکز تعیین شده از سوی راهنمایی و رانندگی برای بررسی اصالت و سیله نقلیه، هویت مالک، پرداخت جریمه‌ها و دیون معوق و تعویض پلاک به نام مالک جدید مراجعه نمایند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی می‌تواند با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، امکان استقرار دفاتر اسناد رسمی را به تعداد کافی در مراکز تعویض پلاک فراهم آورد

تبصره ۲- آیین نامه نحوه اجرای این ماده و نحوه حضور دوره ای و با رعایت نوبت برای تمامی دفاتر اسناد رسمی در مراکز تعویض پلاک توسط وزارت خانه‌های دادگستری و کشور و نیروی انتظامی ظرف یک ماه تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.^۱

۱- آیین نامه اجرایی ماده (۲۹) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی شماره مصوبه ۱۲۰۲۷۵/ت/۴۶۸۶۷ هـ مورخ ۱۳۹۱/۶/۱۸ شماره روزنامه رسمی ۱۹۶۶۸ مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۱ مرجع تصویب: هیئت وزیران وزارت دادگستری - وزارت کشور

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف) بررسی اصالت و سیله نقلیه: مطابقت مشخصات و مختصات فنی و سیله نقلیه با اسناد مسلم الصدور و سوابق شماره‌گذاری توسط کارشناس راهنمایی و رانندگی.

ب) تعویض پلاک: فک پلاک متعلق به مالک از روی وسیله نقلیه و اختصاص پلاک به منتقل الیه و ثبت اطلاعات منتقل الیه به عنوان آخرین مالک در سامانه شماره‌گذاری و صدور سند مالکیت و کارت شناسایی خودرو و نصب پلاک مربوط به مالک جدید بر روی وسیله نقلیه.

پ) دیون معوق: مالیات و عوارض پرداخت نشده وسیله نقلیه تا زمان تعویض پلاک.

ت) جریمه‌ها: جریمه‌های مربوط به تخلفات رانندگی با وسیله نقلیه مورد معامله تا زمان انتقال مالکیت.

ث) مراکز تعویض پلاک: مراکز خدمات خودرویی که با مجوز و تحت نظارت راهنمایی و رانندگی فعالیت می‌نمایند.

۲- دارندگان وسایل نقلیه یا نماینده قانونی آنان مکلفند قبل از هرگونه نقل و انتقال وسیله نقلیه در دفتر اسناد رسمی، ابتدا با در دست داشتن مدارک مالکیت و سیله نقلیه به ادارات راهنمایی و رانندگی یا مراکز تعویض پلاک مراجعه نمایند.

ماده ۳- ادارات راهنمایی و رانندگی و مراکز تعویض پلاک مکلفند نسبت به بررسی و احراز اصالت و سیله نقلیه، هویت

ماده ۳۰- تعویض قطعات اصلی و وسایل نقلیه شامل موتور، شاسی، اتاق و نیز رنگ بدون مجوز راهنمایی و رانندگی ممنوع است، در صورتی که بدون مجوز اقدام به تعویض موارد فوق شود بنا به تشخیص واحد رسیدگی به اعتراضات مندرج در ماده (۵) متخلف ملزم به پرداخت جریمه به مبلغ تا (یک چهارم تا یک هشتم) قیمت قطعه و یا رنگ تغییر یافته خواهد شد و در صورت عدم کشف فساد در احراز اصالت قطعه تعویض شده و خودرو نسبت به اصلاح سند اقدام لازم به عمل می آید. چنانچه قطعه تغییر یافته فاقد استانداردهای لازم و مقررات فنی باشد نسبت به اوراق نمودن خودرو اقدام خواهد شد.

ماده ۳۱- شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر و رانندگان و وسایل نقلیه عمومی در صورت تخلف از ضوابط حمل بار و مسافر و ایمنی عبور و مرور در راه‌های کشور که در قوانین و مقررات مربوط پیش بینی شده است، راننده وسیله نقلیه توسط مأموران راهنمایی و رانندگی وفق مقررات این قانون جریمه و در موارد حمل بار اضافی یا مسافر در محل بار یا ایراد خسارت به راه، ابنیه و تأسیسات فنی، ضمن متوقف کردن وسیله نقلیه حامل بار، جهت تعیین و پرداخت خسارت وارده حسب مورد به سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای یا شهرداری محل

رانندگان و وسایل نقلیه، اخذ گواهی دیون معوق، جریمه‌های رانندگی و تعویض پلاک به نام مالک جدید اقدام نمایند. تبصره - چنانچه وسیله نقلیه فاقد اصالت تشخیص داده شود یا دارای منع قانونی نقل و انتقال باشد پلاک آن تعویض نمی‌شود.

ماده ۴- دفاتر اسناد رسمی مجاز به صدور سند نقل و انتقال وسیله نقلیه قبل از مراجعه رانندگان و وسایل نقلیه به ادارات راهنمایی و رانندگی و یا مراکز تعویض پلاک نمی‌باشند.

ماده ۵- راهنمایی و رانندگی موظف است به منظور سهولت و تسریع در اجرای این آیین نامه نسبت به پیش بینی و استقرار واحدهای اجرائیات، باجه‌های بانکی یا دستگاه‌های خود پرداز به منظور پرداخت جرایم رانندگی و دیون معوق در مراکز تعویض پلاک اقدام کند.

تبصره - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران هماهنگی لازم را جهت استقرار باجه‌های بانکی در مراکز تعویض پلاک در صورت درخواست راهنمایی و رانندگی به عمل می‌آورد.

ماده ۶- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (راهنمایی و رانندگی) می‌تواند با همکاری سازمان ثبت و اسناد و املاک کشور امکان استقرار دفاتر اسناد رسمی را به تعداد کافی در مراکز تعویض پلاک فراهم آورد.

تبصره ۱- در صورت موافقت و اعلام نیروی انتظامی با استقرار دفاتر اسناد رسمی در مراکز تعویض پلاک، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به تعیین و اعلام فهرست دفاتر اسناد رسمی به نیروی انتظامی اقدام می‌نماید.

تبصره ۲- حضور دوره‌های دفاتر اسناد رسمی در مراکز یاد شده هفتگی بوده و تمدید آن با رعایت نوبت بلا مانع است. ماده ۷- وسایل نقلیه وارداتی و خودروهای ساخت داخل که سابقه شماره گذاری در سامانه راهنمایی و رانندگی ندارند مشمول این آیین نامه نمی‌باشند.

معرفی خواهند شد. در موارد فوق و همچنین در صورت نقض ایمنی عبور و مرور ادامه حرکت وسیله نقلیه منوط به انطباق وضعیت آن با مقررات مربوط و پرداخت خسارت وارده توسط شرکت یا مؤسسه حمل و نقل یا راننده می باشد.

تبصره ۱- تخلفات شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر حسب مورد، توسط سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و یا شهرداری رسیدگی و در مورد تخلفات ایمنی و تصادفات، موضوع توسط کمیسیونی متشکل از نماینده سازمان مزبور و نماینده پلیس راهنمایی و رانندگی و نماینده صنف مربوطه رسیدگی و در صورت احراز تخلف اشخاص مذکور برای بار اول تذکر کتبی و برای بار دوم به بعد متناسب با نوع و تکرار تخلف از یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال به ازای هر تخلف جریمه خواهند شد. در مورد تخلفات منتهی به تصادفات جرحی یا فوتی ناشی از قصور یا تقصیر و یا در صورت تکرار تخلف بیش از سه بار مراجع مذکور مجازند پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه حمل و نقل متخلف را از یک ماه تا یک سال تعلیق و در صورت تکرار برای بار چهارم به طور دائم لغو نمایند.

نیروی انتظامی موظف است با اعلام سازمان مذکور نسبت به تعطیلی مؤسسه یا شرکت متخلف اقدام نماید. در صورت اعتراض، قاضی مذکور در ماده (۵) این قانون با حضور معترض و حسب مورد نماینده سازمان راهداری یا شهرداری به موضوع رسیدگی و رأی لازم را صادر می نماید رأی صادره قطعی است.

آیین‌نامه اجرایی موضوع این تبصره و مدت تعطیلی و لغو پروانه فعالیت شرکت‌های حمل و نقل توسط وزارت راه و ترابری و در قسمت ایمنی با همکاری وزارت کشور (نیروی انتظامی) و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.^۱

وزارت کشور، وزارت دادگستری

(۷-۱) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۳۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

شماره مصوبه ۱۵۹۳۲۹/ت/۴۷۱۸۷ هـ / شماره روزنامه رسمی ۱۹۷۱۶ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۸

مرجع تصویب: هیئت وزیران / وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور و وزارت دادگستری

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۶ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت خانه‌های راه و شهرسازی، کشور و دادگستری، موضوع نامه شماره ۱/۷/۸۰۸۷۱ مورخ ۱۳۹۰/۵/۲۹ وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران و تبصره (۱) ماده (۳۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹) آیین نامه اجرایی تبصره یاد شده و ماده (۳۲) قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

- (الف) قانون: قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹).
 (ب) سازمان: سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای .
 (پ) شهرداری: شهرداری های سراسر کشور.
 (ت) پروانه فعالیت: مجوزی که توسط سازمان یا شهرداری حسب مورد برای شروع یا تداوم فعالیت شرکت یا مؤسسه حمل و نقل عمومی کالا یا مسافر صادر می شود.
 (ث) شرکت یا مؤسسه برون شهری: شخص حقوقی که به منظور فعالیت در زمینه حمل و نقل عمومی برون شهری کالا یا مسافر دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از شهرداری است .
 (ج) شرکت یا مؤسسه درون شهری: شخص حقوقی که به منظور فعالیت در زمینه حمل و نقل عمومی درون شهری کالا یا مسافر دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از سازمان است .
 (چ) وسیله نقلیه عمومی: وسیله نقلیه هایی که دارای پلاک عمومی بوده و حسب مورد مطابق ضوابط شهرداری (در چارچوب سیاست های ابلاغی وزارت کشور) و یا سازمان، در بخش حمل و نقل عمومی درون شهری یا برون شهری فعالیت می کند و برای آن کارت هوشمند رانندگان صادر شده باشد.
 (ح) قانون الزام: قانون الزام شرکت ها و مؤسسات ترابری جاده ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و بارنامه (مصوب ۱۳۶۸) و اصلاحات بعدی آن.

فصل دوم - حمل نقل برون شهری

- ماده ۲- فعالیت حمل و نقل عمومی برون شهری بار یا مسافر از طریق شرکت یا مؤسسه ای صورت می گیرد که دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از طرف سازمان باشد .
 ماده ۳- شرکت یا مؤسسه برون شهری مکلف است ضوابط و دستورالعمل های سازمان از قبیل ضوابط تأسیس و بهره برداری از شرکت های حمل و نقل بار و مسافر را رعایت کند .
 ماده ۴- شرکت یا مؤسسه برون شهری صرفاً مجاز به تحویل بار یا مسافر و صدور بارنامه یا صورت وضعیت برای رانندگانی است که دارای مدارک زیر باشند:
 (الف) گواهینامه معتبر و متناسب با نوع وسیله نقلیه تحت راهبری .
 (ب) گواهی طی دوره های آموزشی مطابق دستورالعمل آموزش شاغلین، ابلاغی از سوی سازمان
 (پ) دفترچه کار (برگ فعالیت) صادر شده توسط سازمان
 (ت) برگه (شناسنامه) صحت و سلامت رانندگی صادر شده توسط مراکز مجاز مورد تأیید سازمان
 (ث) دفترچه ثبت ساعت رانندگان ناوگان عمومی مسافر
 ماده ۵- شرکت یا مؤسسه موظف به صدور بارنامه یا صورت وضعیت و یا ارایه سایر خدمات صرفاً برای وسایل نقلی های است که از نظر فنی کاملاً سالم و بدون نقص بوده و با توجه به ضوابط ابلاغی از سوی سازمان هیچگونه نقص فنی در سامانه های کنترلی و راهبری و وسیله نقلیه نظیر ترمزها، فرمان، اتصال در مورد یدک کش ها، روشنائی، چرخها، بوق، برف پاک کن و وسایل گرمایشی و سرمایشی نداشته و مدارک زیر برای آنها صادر شده باشد:
 (الف) برگ یا برگچسب معاینه فنی معتبر صادره از سوی مراکز مجاز یا رعایت ماده (۹) قانون .
 (ب) بیمه نامه شخص ثالث معتبر؛
 (ج) تأییدیه فنی و وسیله نقلیه توسط مدیر فنی شرکت یا مؤسسه.

تبصره - شرکت یا مؤسسه برون شهری موظف است شخصاً را به عنوان مدیر فنی به کار گیرد و وی موظف است قبل از حرکت وسیله نقلیه، وضعیت فنی آن را بررسی و قابلیت آن را برای سفر پیش بینی و به طور کتبی تأیید نماید. شرایط و ضوابط به کارگیری مدیر فنی و فهرست اجزا و تجهیزات مورد نیاز و نحوه بررسی فنی آنها توسط سازمان ابلاغ می شود.
 ماده ۶- شرکت یا مؤسسه برون شهری مکلف است از دادن مسافر و تحویل بار و صدور بارنامه و صورت وضعیت به وسیله نقلیه فاقد تجهیزات زیر خودداری کند :

الف) جعبه کمک‌های اولیه درمانی؛

ب) علائم ایمنی و هشدار دهنده مورد نیاز از جمله مثلث شبرنگ؛

پ) تجهیزات مهار بار متناسب با نوع بار در وسایل نقلیه باری؛

ت) کیسول آتش نشانی مناسب و آماده به کار؛

ث) دستگاه سنجش سرعت و زمان بدون نقص فنی؛

ج) زنجیر چرخ در صورت لزوم؛

چ) لاستیک‌های آجدار قابل قبول.

تبصره - شرایط و نحوه استفاده و استانداردهای فنی مربوط به تجهیزات موضوع ماده ظرف سه ماهه پس از ابلاغ این آیین‌نامه توسط سازمان ابلاغ می‌شود.

ماده ۷ - رانندگی با وسیله نقلیه عمومی بیش از نه ساعت در یک شبانه روز توسط یک راننده ممنوع است. شرکت یا مؤسسه برون شهری مکلف است برای سفرهایی که برنامه سفر به صورت یکسره تنظیم شده و مستلزم رانندگی بیش از نه ساعت با سرعت مجاز در یک شبانه روز است، راننده کمکی پیش بینی کند.

ماده ۸ - شرکت یا مؤسسه برون شهری کالا صرفاً مجاز به صدور و استفاده از بارنامه‌های موضوع قانون الزام می‌باشد و موظف است ضوابط سازمان را در خصوص نحوه تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه‌های رارعايت کند.

ماده ۹ - شرکت یا مؤسسه برون شهری مسافر مکلف است ضوابط و مقررات سازمان را در خصوص حمل و نقل جاده ای مسافر از قبیل نرخ گذاری حمل مسافر با انواع وسایل نقلیه عمومی، استفاده از صورت وضعیت مسافری و موضوع قانون الزام، نحوه تهیه، تنظیم و استفاده از صورت وضعیت و بلیط مسافری، سرویس دهی، ارایه خدمات ویژه در طول سفر، سوار و پیاده کردن مسافر، حرکت و توقف وسیله نقلیه و سفرهای درستی را رعایت نماید.

ماده ۱۰ - اخذ هرگونه وجه از رانندگان، مسافران و صاحبان کالا توسط شرکت یا مؤسسه برون شهری غیر از مواردی که به موجب مقررات پیش بینی شده یا می‌شود نظیر کارمزد (حق کمیسیون) و کرایه حمل حسب مورد از بلیت و صورت وضعیت مسافری و بارنامه ممنوع است.

ماده ۱۱ - شرکت یا مؤسسه برون شهری مکلف است ضوابط و مقررات مربوط در خصوص تردد ایمن وسیله نقلیه در جاده‌ها از قبیل مقررات حمل بار در راه‌های کشور، دستورالعمل نحوه بارگیری و مهار بار در وسایل نقلیه و دستورالعمل جابه جایی محموله‌های ترافیکی در راه‌های کشور و همچنین آیین‌نامه حمل و نقل جاده ای مواد خطرناک و مقررات حمل بار مندرج در آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی را رعایت کند.

ماده ۱۲ - رسیدگی به تخلفات شرکت یا مؤسسه برون شهری در خصوص عدم رعایت این آیین‌نامه و تعیین جریمه نقدی مربوط و یا مدت تعطیلی و لغو پروانه متخلف بر عهده سازمان و در مورد تخلفات ایمنی و تصادفات ناشی از قصور یا تقصیر شرکت یا مؤسسه و اعمال اختیارات موضوع این ماده بر عهده کمیسیون مستقر در سازمان متشکل از نمایندگان سازمان، پلیس راهنمایی و رانندگی و صنف مربوط خواهد بود.

تبصره - وظایف و اختیارات مراجع مذکور در این ماده متناسب با فراهم شدن بسترهای لازم در استان‌ها بر اساس دستورالعملی که حسب مورد به تصویب سازمان کمیسیون می‌رسد بر عهده مدیران واحدهای ذی ربط استانی خواهد بود.

ماده ۱۳ - در صورت احراز وقوع تخلف، مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۱۲) در صورت لزوم با دعوت از مدیر شرکت یا مؤسسه ذی ربط، برای بار اول تذکر کتبی و برای بار دوم به بعد متناسب با نوع و تکرار تخلف، شرکت یا مؤسسه برون شهری متخلف را به ازای هر تخلف از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال جریمه خواهند کرد و در صورت تکرار تخلف بیش از سه بار و در مورد تخلفات متبتهی به تصادفات جرحی یا فوتی ناشی از قصور یا تقصیر شرکت، مراجع یاد شده مجازند پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه برون شهری را از یک ماه تا یک سال به حالت تعلیق در آورده و در صورت تکرار تخلف برای بار چهارم به طور دائم لغو نمایند.

تبصره ۱ - تصمیم مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۱۲) ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض است و در صورت اعتراض، قاضی مذکور در ماده (۵) قانون با حضور معترض و نماینده سازمان رای لازم را صادر می‌نماید و رای صادره قطعی است.

تبصره ۲ - نیروی انتظامی موظف است با اعلام سازمان نسبت به تعطیلی شرکت یا مؤسسه برون شهری متخلف اقدام کند.

تبصره ۳- در صورت صدور رأی مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۱۲) به پرداخت جریمه، شرکت یا مؤسسه برون شهری متخلف موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی، نسبت به پرداخت جریمه تعیین شده به حساب سازمان نزد خزانه داری کل اقدام نماید. ارایه خدمات سازمان و ادامه فعالیت شرکت یا مؤسسه برون شهری منوط به پرداخت جریمه و ارایه رسید مربوط است.

ماده ۱۴- به منظور کشف تخلفات و تهیه گزارش لازم در مورد عدم رعایت مقررات این آیین نامه توسط شرکت یا مؤسسه برون شهری، سازمان می تواند تحقیقات و بررسی های لازم را به عمل آورد و رانندگان، شرکت یا مؤسسه برون شهری و سایر دستگاه های مرتبط مکلف به همکاری با سازمان می باشند.

ماده ۱۵- برنامه ریزی، ساماندهی و تدوین و تصویب ضوابط تأسیس و فعالیت شرکت های امداد خودرو در جاده های کشور و چگونگی ارایه خدمات و صدور، تمدید و لغو پروانه فعالیت شرکت های یاد شده، صرفاً بر عهده سازمان است.

فصل سوم - حمل و نقل درون شهری

ماده ۱۶- شهرداری ها موظفند فعالیت های مربوط به حمل و نقل بار و مسافر در حریم شهرها را در قالب شرکت یا مؤسسه حمل و نقل تعاونی و خصوصی ساماندهی و بر آنها نظارت کنند.

ماده ۱۷- فعالیت حمل و نقل عمومی بار و مسافر از طریق شرکت یا مؤسسه ای صورت می گیرد که دارای پروانه فعالیت مجاز و معتبر از طرف شهرداری باشد.

ماده ۱۸- شرکت یا مؤسسه درون شهری مکلف است ضوابط ابلاغی وزارت کشور در خصوص تأسیس و بهره برداری، ضوابط شهرداری در خصوص حمل بار و مسافر از قبیل سرویس دهی، سوار و پیاده کردن مسافر و تخلیه بار در محل های مجاز، حرکت و توقف وسیله نقلیه و نیز مصوبات شورای اسلامی شهر در خصوص نرخ های مربوط را رعایت کند.

ماده ۱۹- دارا بودن مدارک مذکور در ماده (۴) این آیین نامه در مورد رانندگان شرکت یا مؤسسه درون شهری و نیز رعایت ضوابط موضوع ماده (۵) و (۶) حسب مورد برای وسیله نقلیه مربوط الزامی است.

تبصره - شرکت یا مؤسسه درون شهری موظف به رعایت مقررات عمومی حمل کالا و ضوابط مصوب وزارت کشور در خصوص حمل و نقل مواد خطرناک و نحوه جابجایی کالا خارج از ابعاد استاندارد (محمولات ترافیکی) است.

ماده ۲۰- رسیدگی به تخلفات شرکت یا مؤسسه درون شهری در خصوص عدم رعایت مفاد و شرایط فصل سوم این آیین نامه و تعیین جریمه نقدی مربوط و یا مدت تعطیلی و لغو پروانه متخلف بر عهده شهرداری و در مورد تخلفات ایمنی و تصادفات ناشی از قصور یا تقصیر شرکت یا مؤسسه و اعمال اختیارات موضوع این ماده بر عهده کمیسیون مستقر در شهرداری محل متشکل از نمایندگان شهرداری، نیروی انتظامی (پلیس راهنمایی و رانندگی) و صنف مربوط خواهد بود.

ماده ۲۱- در صورت احراز وقوع تخلف و عدم رعایت مقررات بر اساس اسناد و مدارک مربوط، مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۲۰) در صورت لزوم با دعوت از مدیر شرکت یا مؤسسه ذی ربط، برای بار اول تذکر کتبی و برای بار دوم به بعد متناسب با نوع تکرار تخلف، شرکت یا مؤسسه درون شهری متخلف را به ازای هر تخلف از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵/۰۰۰/۰۰۰) ریال جریمه خواهند کرد و در صورت تکرار تخلف بیش از سه بار و در مورد تخلفات منتهی به تصادفات جرحی یا فوتی ناشی از قصور یا تقصیر شرکت، مراجع یاد شده مجازند پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه درون شهری را از یک ماه تا یک سال به حالت تعلیق درآورند و در صورت تکرار تخلف برای بار چهارم به طور دائم لغو نمایند.

تبصره ۱- تصمیم مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۲۰) ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض است و در صورت اعتراض، قاضی مذکور در ماده (۵) قانون با حضور معترض و نماینده شهرداری رأی لازم را صادر می نماید و رأی صادره قطعی است.

تبصره ۲- نیروی انتظامی موظف است با اعلام شهرداری نسبت به تعطیلی شرکت یا مؤسسه درون شهری متخلف اقدام نماید.

تبصره ۳- در صورت صدور رأی مراجع رسیدگی کننده موضوع ماده (۲۰) به پرداخت جریمه، شرکت یا مؤسسه درون شهری متخلف موظف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی منوط به قطعی شدن آن، نسبت به پرداخت جریمه تعیین شده به حساب شهرداری اقدام کند. ارایه خدمات شهری و ادامه فعالیت شرکت یا مؤسسه درون شهری منوط به

تبصره ۲- وجوه حاصل از جریمه‌های موضوع تبصره (۱) فوق به حساب سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای نزد خزانه داری کل واریز می‌شود تا جهت ارتقاء ایمنی و حمل و نقل جاده ای و راه‌های روستایی به مصرف برساند.

تبصره ۳- شرکت یا مؤسسه حمل و نقلی که طبق این ماده تعطیل می‌گردد، مکلف است با موافقت مسافر یا صاحب کالا، حمل کالا و مسافری که قبلاً تعهد کرده، به شرکت‌ها و مؤسسات دیگر واگذار نماید در غیر این صورت مسئول خسارت وارده خواهد بود.

ماده ۳۲- شهرداری‌ها موظفند کلیه فعالیت‌های مربوط به حمل و نقل کالا و بار و مسافر در محدوده شهرها را در قالب مؤسسات و شرکت‌های حمل و نقل تعاونی و خصوصی ساماندهی و بر آنها نظارت کنند.

تبصره - اختیارات و وظایف مندرج در ماده (۳۲) این قانون و تبصره‌های آن در محدوده شهرها بر عهده شهرداری ذی ربط است.

ماده ۳۳- مسئولیت صدور پروانه و نظارت بر اجرای مقررات مربوط به قایقرانی در آبراه‌ها، دریاچه‌های داخل شهرها و سواحل دریاها (به استثنای محدوده بنادر) با شهرداری و در خارج از محدوده شهرها بر عهده فرمانداری است و به موجب آیین‌نامه‌ای که توسط وزارت خانه‌های کشور و راه و ترابری تنظیم و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد انجام می‌گیرد.

ماده ۳۴- پس از تصویب این قانون و تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوطه کلیه قوانین و مقررات قبلی مربوط به تخلفات راهنمایی و رانندگی لغو می‌گردد.

ماده ۳۵- قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرایم رانندگی مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ با اصلاحات بعدی، لایحه قانونی راجع به مجازات متخلفان از اجراء

پرداخت جریمه و ارایه رسید مربوط است.

ماده ۲۲- برنامه ریزی، ساماندهی و تدوین و تصویب ضوابط تأسیس و فعالیت شرکت‌های امداد خودرو در محدوده شهرها و چگونگی ارایه خدمات، صدور، تمدید و لغو پروانه فعالیت شرکت‌های یاد شده، صرفاً بر عهده وزارت کشور است.

معاون اول رئیس جمهور - محمد رضا رحیمی

مقررات طرح جدید ترافیک (مرحله سوم) مصوب ۱۳۵۹/۳/۱۷ شورای انقلاب، قانون تشدید مجازات موتورسیکلت سواران متخلف مصوب ۱۳۵۶/۳/۲۴، لایحه قانونی نحوه نقل و انتقالات و سائل نقلیه موتوری مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۵ شورای انقلاب، مواد (۳۲) و (۵۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ با اصلاحات بعدی، قانون استفاده اجباری از کمربند و کلاه ایمنی مصوب ۱۳۷۶/۱۱/۲۶، ماده (۱۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به استثناء بند (۵) از تاریخ ابلاغ این قانون لغو می شود.

قانون فوق مشتمل بر سی و پنج ماده و سی و دو تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هشتم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

پیوست شماره ۱

آیین نامه اجرایی

محدور انواع

گواهینامه های

رانندگی

آیین نامه اجرایی صدور انواع گواهینامه‌های رانندگی

وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور خارجه، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۹ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه صدور انواع گواهینامه‌های رانندگی را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه صدور انواع گواهینامه‌های رانندگی

ماده ۱- هر کس بخواهد با هر نوع وسیله نقلیه موتوری زمینی رانندگی نماید باید گواهینامه رانندگی متناسب با آن وسیله را دارا باشد.

تبصره - گواهینامه رانندگی برای انواع وسایل نقلیه موتوری و غیرموتوری زمینی حسب شرایط براساس تشخیص و اعلام راهنمایی و رانندگی صادر می شود.

ماده ۲- انواع گواهینامه‌های رانندگی با شرایط زیر توسط راهنمایی و رانندگی صادر می شود:

الف) شرایط شرکت در آزمایش‌ها و صدور گواهینامه موتورسیکلت (برای رانندگی با موتورسیکلت‌های با حجم موتور تا دویست سی سی):

۱- داشتن حداقل هجده سال تمام.

۲- ارایه گواهی سلامت جسمی و روانی از مراجع صلاحیت‌دار پزشکی.

۳- ارایه گواهی طی دوره‌های آموزش نظری و عملی از آموزشگاه‌ها یا مراکز مجاز آموزش رانندگی.

۴- قبول شدن در آزمون‌های تئوری آیین نامه و مهارت عملی رانندگی با موتورسیکلت دویست سی سی.

ب) شرایط شرکت در آزمایش‌ها و صدور گواهینامه پایه سوم (برای رانندگی با وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار ۳/۵ تن یا حمل حداکثر

۹ نفر سرنشین با احتساب راننده):

۱- داشتن حداقل هجده سال تمام.

۲- ارایه گواهی سلامت جسمی و روانی از مراجع صلاحیت دار پزشکی.

۳- ارایه گواهی طی دوره‌های آموزش کاربری با وسیله نقلیه مورد تقاضا از آموزشگاه‌ها یا مراکز مجاز آموزش رانندگی.

۴- قبول شدن در آزمون‌های نظری آیین‌نامه و مهارت عملی رانندگی با وسیله نقلیه مربوط.

تبصره ۲- در گواهینامه‌های ویژه، نوع وسیله نقلیه‌ای که دارنده می‌تواند با آن کار و رانندگی نماید، قید می‌شود.

ماده ۳- مدت اعتبار انواع گواهینامه رانندگی ده سال است و پس از پایان اعتبار آن و در صورت احراز سلامت جسمی و روانی، برای دوره‌های ده ساله تجدید می‌شود. افرادی که سن آنها بیش از هفتاد سال تمام باشد، مکلفند هر پنج سال یک بار جهت احراز سلامت جسمی و روانی و در صورت لزوم، تعویض گواهینامه متناسب با شرایط جسمی و روانی خود به راهنمایی و رانندگی مراجعه کنند.

ماده ۴- دارندگان گواهینامه‌های رانندگی موتورسیکلت و پایه سوم در اولین مرحله صدور در سال اول مکلف به رعایت محدودیت‌ها و شرایط ویژه‌ای می‌باشند که در صورت رعایت آنها و رعایت مقررات این آیین‌نامه گواهینامه رانندگی آنان تا سقف مندرج در ماده (۳) معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- شرایط و ضوابط مربوط به محدودیت‌های رانندگی در سال اول صدور گواهینامه‌های موتورسیکلت و پایه سوم به موجب دستورالعملی خواهد بود که ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تأیید وزیر کشور خواهد رسید.

ماده ۵- راهنمایی و رانندگی می‌تواند در صورت لزوم، آزمایش مجدد مقررات راهنمایی و رانندگی و مهارت عملی را پیش از صدور گواهینامه از درخواست‌کنندگان

به عمل آورد.

ماده ۶- مراجع انجام معاینات پزشکی و همچنین ضوابط احراز سلامت جسمی و روانی درخواست‌کنندگان و هرگونه تغییر در آن به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت خانه‌های کشور، راه و شهرسازی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و راهنمایی و رانندگی تعیین می‌شود.

ماده ۷- آزمون آیین‌نامه و مقررات راهنمایی و رانندگی به صورت نوشتاری یا رایانه‌ای انجام می‌گیرد. در موارد خاص، راهنمایی و رانندگی می‌تواند آزمون‌های نظری را به صورت شنیداری انجام دهد.

ماده ۸- مکان آزمون‌ها و نوع وسیله نقلیه برای احراز مهارت عملی رانندگی که متناسب با نوع گواهینامه رانندگی درخواستی متقاضیان است توسط راهنمایی و رانندگی تعیین می‌شود.

ماده ۹- گواهینامه مجاز برای رانندگی با وسایل نقلیه خاص باید با توجه به اتاق و شاسی و وسیله نقلیه و متناسب با نوع گواهینامه مربوط در جدول انواع گواهینامه‌ها موضوع ماده (۱۳) این آیین‌نامه، باشد.

ماده ۱۰- دارنده گواهینامه موتورسیکلت پس از سه سال از اخذ گواهینامه و رسیدن به سن بیست و سه سال تمام می‌تواند با موتورسیکلت‌های با حجم موتور بیش از دویست سی سی نیز رانندگی کند.

ماده ۱۱- دارندگان گواهینامه هر پایه به استثنای گواهینامه‌های ویژه و موتورسیکلت می‌توانند با هر نوع وسایل نقلیه در نظر گرفته شده برای پایه قبل، رانندگی نمایند و برای رانندگی با وسایل نقلیه خدمات عمومی، حسب مورد دارا بودن گواهینامه پایه دوم یا یکم الزامی است.

ماده ۱۲- برای رانندگی با وسایل نقلیه دارای جرثقیل، دارا بودن گواهینامه متناسب با نوع و کاربری وسیله نقلیه در جدول انواع گواهینامه‌ها موضوع ماده (۱۳) این آیین‌نامه، الزامی است.

ماده ۱۳- گواهینامه‌هایی که بر اساس مقررات قبلی صادر شده‌اند به شرح و مطابق جدول زیر معادل‌سازی می‌شوند:

- ۱- الف - پایه یک گروه «پ» و «ت» معادل پایه یکم.
- ۲- پایه دوم و (ب - ۲) معادل پایه دوم.
- ۳- (ب - ۱) معادل پایه سوم.
- ۴- موتورسیکلت با رعایت ماده (۱۰) این آیین‌نامه، معادل موتورسیکلت

جدول ۳: طبقه بندی انواع گواهینامه‌های رانندگی

ردیف	نوع و پایه	وسایل نقلیه مجاز برای رانندگی	گواهینامه پیش نیاز	شرط سنی
۱	موتور سیکلت	انواع موتور سیکلت	-	۱۸ سال تمام
۲	پایه سوم	وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار ۵/۳ تن و یا برای حمل حداکثر ۹ نفر سرنشین با احتساب راننده	-	۱۸ سال تمام
۳	پایه دوم	وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار ۶ تن و یا برای حمل حداکثر ۲۶ نفر سرنشین با احتساب راننده	پایه سوم	۳۳ سال تمام
۴	پایه یکم	وسایل نقلیه موتوری با حداکثر مجموع وزن و ظرفیت بار بیش از ۶ تن و یا برای حمل بیش از ۲۶ نفر سرنشین	پایه دوم	۲۵ سال تمام
۵	ویژه	انواع وسیله نقلیه عمرانی، صنعتی، کشاورزی و کارگاهی	-	۲۰ سال تمام

ماده ۱۴- وضعیت ظاهری درخواست‌کننده گواهینامه، از جهت وجود نقص عضو، با گواهی سلامت جسمی و روانی صادر شده از مراکز مجاز پزشکی به وسیله افسران کارشناس راهنمایی و رانندگی تطبیق داده می‌شود و در صورت وجود مغایرت، موضوع به کمیسیون پزشکی نیروی انتظامی ارجاع می‌شود.

ماده ۱۵- درخواست‌کننده هر نوع گواهینامه رانندگی باید مدارکی را که از طرف

راهنمایی و رانندگی اعلام می‌شود به مراجع آگهی شده ارایه کند.

ماده ۱۶- مندرجات گواهینامه رانندگی شامل جدول انواع گواهینامه، پایه گواهینامه رانندگی، شناسه اطلاعات دارنده، مدت اعتبار، مشخصات راننده (کد ملی)، نام واحد صادرکننده، امضای مقام صادرکننده، شماره و تاریخ صدور، عکس درخواست‌کننده، مهر واحد صدور و سایر مشخصات مرتبط با نوع گواهینامه حسب تشخیص راهنمایی و رانندگی می‌باشد.

ماده ۱۷- هرگاه درخواست‌کننده گواهینامه رانندگی در آزمایش‌های مربوط موفق شود، گواهینامه رانندگی وی پس از رؤیت مدارک لازم صادر و به او تسلیم خواهد شد. دارنده گواهینامه موظف است ظرف یک ماه پیش از پایان مهلت مقرر، برای تجدید، تمدید مدت اعتبار یا تعویض آن با گواهینامه معادل به راهنمایی و رانندگی مراجعه کند. راهنمایی و رانندگی هنگام تجدید، تمدید یا تعویض گواهینامه، ضمن دریافت گواهی سلامت جسمی و روانی از درخواست‌کننده، می‌تواند آزمون‌های لازم را از وی به عمل آورد. مأموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند هنگام بررسی گواهینامه رانندگان در صورتی که تاریخ اعتبار آن سپری شده باشد، گواهینامه رانندگی را با ارایه رسید اخذ و پس از اعمال قانون، گواهینامه یاد شده را برای تمدید یا تجدید به اداره مربوط ارسال نمایند. دارنده گواهینامه موظف است ظرف یک ماه با مراجعه به واحد مربوط برای دریافت گواهینامه رانندگی جدید اقدام کند.

تبصره ۱- دستورالعمل نحوه زمان‌بندی و ضوابط چگونگی انجام آزمونی تجدید، تمدید اعتبار و تجدید آزمون در صورت مردود شدن درخواست‌کننده توسط راهنمایی و رانندگی تهیه می‌شود.

تبصره ۲- دریافت هرگونه خدمات مربوط به گواهینامه رانندگی منوط به ارایه مفاد حساب تخلفات رانندگی فرد متقاضی است.

ماده ۱۸- در صورتی که دارنده یک نوع گواهینامه بخواهد برای دریافت نوع دیگر گواهینامه اقدام کند، موظف است در آزمون‌های مربوط شرکت کند. پس از قبول شدن، چنانچه گواهینامه قبلی پیش‌نیاز دریافت گواهینامه مورد درخواست باشد،

گواهینامه قبلی از درخواست‌کننده اخذ و گواهینامه جدید صادر و به وی تحویل می‌شود.

ماده ۱۹- رانندگی با هر نوع تاکسی و وسایل نقلیه عمومی در شهرها و وسایل نقلیه عمومی جاده‌ای، علاوه بر گواهینامه رانندگی متناسب، حسب مورد نیازمند داشتن مجوز از شهرداری و یا دفترچه کار یا برگ صادر شده از سوی وزارت راه و شهرسازی است.

ماده ۲۰- در صورتی که گواهینامه رانندگی مفقود شود یا از بین برود، دارنده آن می‌تواند درخواست صدور المثنی نماید، پس از احراز درستی ادعای درخواست‌کننده و سپری شدن حداکثر دو ماه از زمان اعلام، گواهینامه المثنی صادر و به وی تسلیم می‌شود.

ماده ۲۱- در صورت فقدان گواهینامه در اثر حوادثی از قبیل آتش‌سوزی، سیل و زلزله با ارایه گواهی از مراجع ذی‌صلاح، گواهی موقت رانندگی برای مدت انتظار صادر می‌شود.

ماده ۲۲- دارندگان گواهینامه‌های معتبر خارجی (اعم از ایرانیان یا خارجیان) می‌توانند تا شش ماه پس از ورود، در ایران رانندگی نمایند. در صورت تمایل به ادامه رانندگی در ایران باید نسبت به تبدیل گواهینامه خارجی خود به گواهینامه ایرانی اقدام نمایند.

ماده ۲۳- تبدیل گواهینامه‌های رانندگی معتبر صادر شده از کشورهای خارجی که گواهینامه صادر شده از ایران در قلمرو سرزمینی آنان برای رانندگی معتبر محسوب می‌شود، با رؤیت ترجمه و اصل گواهینامه خارجی و سایر مدارک لازم و احراز سلامت جسمی و روانی درخواست‌کننده صورت می‌پذیرد. در موارد دیگر تبدیل گواهینامه‌های رانندگی با تأیید وزارت خانه‌های کشور و امور خارجه صورت می‌پذیرد.

ماده ۲۴- مأموران سیاسی و کنسولی و اعضای سازمان‌های بین‌المللی می‌توانند برای تبدیل گواهینامه‌های خود مدارک مندرج در ماده (۲۳) این آیین‌نامه را حسب مورد از طریق وزارت‌تخانه‌های امور خارجه و کشور به راهنمایی و رانندگی ارسال نمایند.

ماده ۲۵- صدور گواهینامه مجدد برای کسانی که گواهینامه رانندگی آنان توقیف شده باشد امکان پذیر نیست و در صورت صادر شدن و تحویل از درجه اعتبار ساقط است و به وسیله راهنمایی و رانندگی اخذ و ابطال خواهد شد.

ماده ۲۶- راهنمایی و رانندگی موظف است در صورتی که گواهینامه رانندگی اشتباه یا ناقص صادر شده باشد از دارنده آن اخذ و پس از رفع اشتباه و نقص، گواهینامه صحیح صادر کند و به وی تحویل دهد.

ماده ۲۷- هرگاه دارنده گواهینامه یکی از شرایط پزشکی موضوع ماده (۶) این آیین نامه را از دست بدهد موظف است ظرف یک ماه به راهنمایی و رانندگی مراجعه کند راهنمایی و رانندگی دارنده گواهینامه را برای انجام معاینات و آزمایش های ضروری پزشکی به مراکز پزشکی مجاز معرفی می نماید. در صورت احراز عدم وجود شرایط و صلاحیت رانندگی توسط مراکز یاد شده، گواهینامه از وی اخذ و ابطال می شود. در صورت تقاضا، حسب مقررات گواهینامه متناسب با شرایط جسمانی وی تعیین و پس از صدور به وی تسلیم می شود. **تبصره-** در صورت کشف نقص عضو مؤثر از سوی مأموران راهنمایی و رانندگی و عدم قید آن در گواهینامه رانندگی، گواهینامه رانندگی اخذ می شود و تا زمان بررسی های پزشکی و اعلام امکان صدور گواهینامه مجدد، دارنده گواهینامه حق رانندگی ندارد.

ماده ۲۸- در صورت ارتکاب و تعدد تخلفات مهم و پرخطر رانندگی، بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی (مصوب ۱۳۸۹) با راننده متخلف رفتار خواهد شد.

ماده ۲۹- نحوه، شرایط و تعیین مسئول صدور گواهینامه را هبران انواع وسایل حمل و نقل ریلی شهری و حومه، برابر دستورالعملی خواهد بود که به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور می رسد.

ماده ۳۰- راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (مصوب ۱۳۸۹) نسبت به الکترونیکی کردن خدمات صدور گواهینامه رانندگی اقدام کند.

معاون اول رئیس جمهور - محمدرضا رحیمی

پیوست شماره ۲

آیین نامه اجرایی نحوه

انجام معاینه فنی و

محدور برگ معاینه فنی

آیین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه دارای معانی مشروح زیر است:
الف) قانون: بند (۵) الحاقی به ماده (۳۲) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین (مصوب ۱۳۸۰).

ب) وسیله نقلیه موتوری: هر نوع وسیله نقلیه که دارای چرخ، موتور و سامانه انتقال قدرت است و برای حمل بار یا انسان یا انجام کار یا عملیات به کار می‌رود.

پ) وسیله نقلیه شخصی: وسیله نقلیه موتوری دارای پلاک شخصی.

ت) وسیله نقلیه عمومی: وسیله نقلیه موتوری دارای پلاک عمومی.

ث) وسیله نقلیه دولتی: وسیله نقلیه موتوری دارای پلاک دولتی یا نظامی.

ج) نقص فنی: هر نوع عیب، نقص یا تغییر در وضعیت ظاهری و فنی وسیله نقلیه که موجب کاهش ایمنی در عبور و مرور و یا انتشار بیش از حد مجاز گازهای آلاینده هوا و یا آلودگی بیش از حد مجاز صدا شود.

چ) معاینه فنی: انجام بازدیدهای کارشناسی و آزمایش‌های فنی برای تأیید سلامت فنی، صحت عملکرد تجهیزات و سامانه‌های ایمنی و انطباق میزان انتشار آلاینده‌گی وسایل نقلیه موتوری با شاخص‌های مصوب محیط زیستی.

ح) گواهی معاینه فنی: برگ و برچسب حاوی اطلاعات شناسنامه‌ای خودرو، مشخصات فنی و نتایج آزمایش‌های انجام شده که در چارچوب سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی توسط مراکز معاینه فنی صادر و به متقاضی تحویل داده می‌شود.

خ) اعتبار گواهی معاینه فنی: دوره زمانی از تاریخ صدور تا تاریخ انقضای درج شده در گواهی معاینه فنی یا بروز نقص فنی.

د) ستاد معاینه فنی: تشکیلات متمرکز برای برنامه‌ریزی، هدایت، نظارت و کنترل فعالیت مراکز معاینه فنی سبک یا سنگین.

ذ) مراکز معاینه فنی: مراکزی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با رعایت

قوانین و مقررات مربوط از طریق ستاد معاینه فنی وابسته به شهرداری یا سازمان اهدااری و حمل و نقل جاده‌ای، حسب مورد به ترتیب برای انجام معاینه فنی وسایل نقلیه سبک یا سنگین ایجاد می‌شوند.

ر) کارگروه استانی معاینه فنی: کارگروهی با مسئولیت معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری و عضویت رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی، مدیرکل حفاظت محیط زیست، مدیرکل حمل و نقل و پایانه‌ها، مدیرکل دفتر فنی و حسب مورد شهردار شهر مربوط که به منظور هماهنگی امور معاینه فنی خودروهای سبک و سنگین و نظارت بر عملکرد ستادهای معاینه فنی مراکز معاینه فنی در استان تشکیل می‌شود.

ز) سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی: سامانه‌ای متمرکز و برخط (آنلاین) برای ثبت مشخصات و اطلاعات آزمایش‌های فنی و صدور گواهی معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری که با بهره‌گیری از زیرساخت‌های الکترونیکی و اطلاعات پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در راستای ایجاد وحدت رویه در امور مربوط به معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری سبک و سنگین درون و برون شهری و تسهیل در اعمال مقررات و ثبت مکانیزه تخلفات توسط وزارت کشور و با مشارکت وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها ایجاد می‌شود.

ماده ۲- رانندگی با وسیله نقلیه فاقد گواهی معاینه فنی معتبر ممنوع است. دارندگان وسایل نقلیه موتوری مکلفند وسایل نقلیه خویش را جهت انجام دوره‌ای معاینه فنی در مراکز معاینه فنی تعیین شده حاضر کنند و پس از احراز شرایط، گواهی معاینه فنی دریافت نمایند.

تبصره ۱- در صورت بروز نقص فنی، در مدتی که گواهی معاینه فنی اعتبار دارد، مالک موظف است نسبت به رفع نقص اقدام کند.

تبصره ۲- خودروهای نو تا مهلت مقرر قانونی نیاز به اخذ گواهی معاینه فنی ندارند.

ماده ۳- ضوابط ایجاد و تشخیص صلاحیت متقاضیان تأسیس مراکز معاینه فنی، نحوه صدور، ابطال، تمدید و تعلیق مجوز و نظارت بر مراکز معاینه فنی، نحوه تشخیص و رسیدگی به تخلفات، نحوه درجه بندی مراکز و خطوط معاینه فنی، ضوابط به کارگیری و آموزش کاربران و کارشناسان مراکز معاینه فنی، طبقه بندی وسایل نقلیه سبک و سنگین و همچنین قسمت هایی که باید در وسایل نقلیه سبک و سنگین مورد معاینه قرار گیرند، توسط کارگروهی با مسئولیت وزارت کشور و عضویت وزارت خانه های راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان ملی استاندارد ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه و ابلاغ می شود.

تبصره ۱- شهرداری ها می توانند با موافقت سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای نسبت به ایجاد مراکز معاینه فنی ناوگان اتوبوسرانی و سایر وسایل نقلیه سنگین درون شهری اقدام نمایند. مراکز موجود معاینه فنی و وسایل نقلیه سنگین شهرداری ها موظفند ظرف سه ماه نسبت به اخذ موافقت از وزارت راه و شهرسازی اقدام کنند.

تبصره ۲- مسئولیت تأیید نتایج آزمایش های فنی در هر خط معاینه فنی برعهده مهندسان دارای مدرک کارشناسی در رشته مکانیک یا رشته های مرتبط است.

ماده ۴- ستاد معاینه فنی و وسایل نقلیه سبک در حدود مصوب هر شهر توسط شهرداری مربوط و ستاد معاینه فنی و وسایل نقلیه سنگین توسط سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای ایجاد می شود.

تبصره ۱- ساختار ستاد معاینه فنی شهرداری ها و نحوه فعالیت و هماهنگی ستادهای موصوف، ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور) تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- تا زمان ابلاغ ساختار موضوع این ماده، ستاد معاینه فنی شهرداری ها متشکل از شهردار یا معاون ذی ربط در شهرداری به عنوان رئیس ستاد و رئیس

پلیس راهنمایی و رانندگی شهرستان و رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان به عنوان عضو تشکیل می شود.

ماده ۵- دوره های معاینه فنی انواع وسایل نقلیه با هر نوع سوخت به شرح جداول زیر است :

دوره زمانی معاینه فنی	انواع وسیله نقلیه عمومی
شش ماهه	سبک و سنگین درون و برون شهری با عمر ۱۰ سال یا کمتر
سه ماهه	سبک و سنگین درون و برون شهری با عمر بیشتر از ۱۰ سال

دوره زمانی معاینه فنی	انواع وسایل نقلیه شخصی، دولتی
یک ساله	سبک
شش ماهه	سنگین
یک ساله	موتورسیکلت

دوره زمانی معاینه فنی	انواع وسایل نقلیه فوریت های پزشکی و امدادی (آمبولانس، آتش نشانی و امداد خودرو)
شش ماهه	سبک
شش ماهه	سنگین
شش ماهه	موتورسیکلت

ماده ۶- مراکز معاینه فنی در مورد خودروهای دارای سوخت CNG، موظفند در هر دوره معاینه فنی، ابتدا نسبت به بازرسی چشمی تجهیزات و قطعات گازسوز اقدام نمایند و در صورتی که براساس جدول زمانی زیر تبصره (۱) این ماده، مخازن این نوع وسایل نقلیه به تشخیص کارشناسان مربوط نیازمند انجام آزمایش های هیدرواستاتیک یا سایر آزمایش های تعیین شده در استاندارد ملی مرتبط باشد، نسبت به معرفی به واحدهای تعیین صلاحیت شده اقدام نمایند.

تبصره ۱- در هر صورت آزمایش های مربوط به سیستم ذخیره سوخت مخزن (CNG) وسایل نقلیه گازسوز یا دوگانه سوز باید در دوره های زمانی به شرح زیر

انجام شود:

دوره زمانی		انواع وسایل نقلیه دارای سوخت CNG
آزمایش‌های هیدرواستاتیک	بازرسی چشمی	
شش ساله	سه ساله	سبک با پلاک شخصی و دولتی
شش ساله	دو ساله	سبک با پلاک عمومی
شش ساله	دو ساله	سنگین با هر نوع پلاک

تبصره ۲- برای وسایل نقلیه ای که تجهیزات و قطعات گازسوز و یا سیستم ذخیره سوخت (مخزن) آنها در بازرسی‌های چشمی یا آزمایش‌های هیدرواستاتیک و تکمیلی تأیید نمی‌شود، معاینه فنی صادر نخواهد شد.

ماده ۷- مراکز معاینه فنی برای وسایل نقلیه ای که سالم و بدون نقص فنی تشخیص داده شوند، گواهی معاینه فنی صادر می‌کنند. چنانچه ضمن معاینه وسیله نقلیه ای معیوب یا دارای نقص تشخیص داده شود، راننده یا مالک فقط می‌تواند وسیله نقلیه را تا تاریخی که کتباً به وی تسلیم می‌گردد به تعمیرگاه منتقل و پس از رفع عیوب یا نواقص مذکور مجدداً برای انجام معاینه فنی به مرکز مربوطه مراجعه کند. **تبصره-** در صورت وقوع سانحه یا تصادف برای وسیله نقلیه دارای گواهی معاینه فنی، مالکان خودروهای سانحه دیده موظفند برای اخذ مجدد معاینه فنی حسب نظر کارشناس تصادفات پلیس راهنمایی و رانندگی به مراکز مربوط مراجعه کنند.

ماده ۸- در صورت مشاهده تخلف در مراکز معاینه فنی، ستاد معاینه فنی شهرداری یا سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای مراتب تذکر یا توبیخ کتبی را برای اصلاح مورد به مرکز مربوط اعلام می‌نماید. در صورت تکرار تخلف، ستادهای معاینه فنی موظفند براساس ضوابط موضوع ماده (۳) با تخلف برخورد نمایند.

تبصره- در موارد صدور گواهی خلاف واقع، ستاد معاینه فنی شهرداری‌ها یا سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای موظفند با مشاهده اولین تخلف علاوه بر برخورد لازم براساس ضوابط موضوع ماده (۳)، متخلف را با فوریت به مراجع

قضایبی معرفی نمایند.

ماده ۹- وزارت کشور با همکاری وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها موظف است سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی را به نحوی تأسیس نماید که کلیه مراکز معاینه فنی تا پایان خرداد ماه ۱۳۹۴ به سامانه مذکور متصل شوند.

تبصره ۱- مراکز معاینه فنی موظفند به محض فراهم شدن امکان اتصال به سامانه با اعلام وزارت کشور به سامانه مذکور متصل شوند.

تبصره ۲- ضوابط مربوط به نحوه استقرار و به کارگیری این سامانه و نحوه تبادل اطلاعات با پلیس راهنمایی و رانندگی بر اساس دستورالعملی خواهد بود که توسط کارگروهی با مسئولیت وزارت کشور و عضویت وزارت راه و شهرسازی و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۰- گواهی معاینه فنی مورد استفاده در مراکز معاینه فنی سراسر کشور بر اساس طرح و مشخصاتی است که به تأیید کارگروهی متشکل از سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سازمان حفاظت محیط زیست می‌رسد.

تبصره ۱- گواهی معاینه فنی که از طریق مراکز معاینه فنی در چارچوب سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی با رعایت ماده (۹) این آیین نامه صادر می‌شود در سراسر کشور معتبر است.

تبصره ۲- گواهی معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری می‌تواند پس از تصویب کارگروه موضوع ماده (۳) این آیین نامه درجه بندی شود.

ماده ۱۱- پلیس راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند با رانندگان متخلف از مفاد این آیین نامه برابر مقررات رفتار نمایند.

ماده ۱۲- تصویب نامه شماره ۴۴۰۵۵/ت/۲۷۴۵۷-هـ مورخ ۱۳۸۲/۸/۷ و اصلاحات بعدی آن لغو می‌شود.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

پیوست شماره ۳۵

آیین نامه اجرایی امور

آموزشگاه‌های رانندگی

مصوب سال ۱۳۸۳

آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی

فصل اول - تعاریف:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می رود:
الف - آموزشگاه های رانندگی: مؤسسه ای که بر اساس مقررات این آیین نامه تأسیس و از متقاضیان ثبت نام نموده و منحصراً دانش و مهارت رانندگی را وفق برنامه آموزشی مندرج در ماده (۱۶) این آیین نامه در محل های تعیین شده مجاز به آنان تعلیم می دهند.

ب - مؤسس آموزشگاه رانندگی: شخص حقیقی یا حقوقی است که به منظور فعالیت در زمینه آموزشگاه رانندگی اجازه تأسیس آن را از راهنمایی و رانندگی ناحیه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران اخذ نموده است.

پ - مدیر آموزشگاه رانندگی: شخصی حقیقی است که مسئولیت اداره امور آموزشگاه های رانندگی را به عهده دارد.

ت - مربی آموزشگاه رانندگی: شخصی است آموزش دیده و ماهر در امر تعلیم رانندگی که فنون، قوانین و مقررات و اصول ایمنی مربوط به رانندگی صحیح را برای کسب مهارت های لازم به هنرآموز آموزش می دهد.

ث - گروه بندی آموزشگاه: یعنی تفکیک آموزشگاه ها بر اساس شرایط تأسیس و نوع فعالیت آموزشگاه.

ج - وسیله نقلیه آموزشی: وسیله ای است که دارای علائم مشخصه و تجهیزات مندرج در این آیین نامه بوده و به وسیله آن به هنرآموزان آموزش رانندگی داده می شود.

چ - اجازه تأسیس آموزشگاه رانندگی: اجازه نامه ای است که با رعایت مقررات این آیین نامه توسط راهنمایی و رانندگی صادر و به متقاضی واجد شرایط تسلیم می گردد.

ح- گواهی آموزش: مدرکی است که پس از طی دوره های آموزشی و کسب مهارت های لازم و موفقیت در آزمون های مربوطه از طرف آموزشگاه به نام هنرآموز صادر می گردد.

فصل دوم- گروه بندی آموزشگاه های رانندگی و شرایط آن ها :

ماده ۲- آموزشگاه های رانندگی به شرح زیر گروه بندی می شود :

۱- آموزشگاه رانندگی گروه (الف): این آموزشگاه وظیفه آموزش هنرآموزان متقاضی دریافت گواهینامه موتورگازی و انواع موتورسیکلت را بر عهده دارد.

۲- آموزشگاه رانندگی گروه (ب): این آموزشگاه وظیفه آموزش هنرآموزان متقاضی دریافت گواهینامه وسایل نقلیه تا ۱۵ نفر ظرفیت و خودروهای خدمات عمومی و وانت تا ۳۵۰۰ کیلوگرم را به عهده دارد.

۳- آموزشگاه رانندگی گروه (پ) و (ت): این آموزشگاه وظیفه آموزش هنرآموزان متقاضی دریافت گواهینامه وسایل نقلیه سنگین (اعم از باربری با ظرفیت بیش از ۳۵۰۰ کیلوگرم و مسافربری بیش از ۱۶ نفر باراننده) را به عهده دارد.

تبصره- آموزشگاه های موضوع این بند می توانند صرفاً به آموزش خودروهای مسافربری یا باربری بپردازند.

آموزشگاه رانندگی ویژه: این آموزشگاه وظیفه آموزش هنرآموزان متقاضی دریافت گواهینامه برای رانندگی و هدایت ماشین آلات سبک و سنگین عمرانی و کشاورزی و وسایل نقلیه فوق سنگین را به عهده دارد.

ماده ۳- آموزشگاه رانندگی گروه (الف) باید برای آموزش های مربوط، دارای شرایط و تجهیزات زیر باشد:

الف- در اختیار داشتن کلاس مناسب آموزشی به تعداد لازم، دفتر کار، سالن انتظار، نمازخانه و سرویس های بهداشتی مناسب؛ حداقل به مساحت اعیانی ۱۳۰ متر مربع زیر بنای مفید برای آموزش حداکثر ۲۵۰ نفر هنرآموز در ماه، مساحت زیربنا متناسب با تعداد هنرآموزان افزایش خواهد یافت.

تبصره - محل آموزش نظری رانندگی ترجیحاً باید در مناطق شهری باشد و به هر حال تأمین امکانات رفاهی ضروری است.

ب - محل آسفالت و محصور به مساحت حداقل ۱۰۰۰ متر مربع برای آموزش عملی رانندگی هنرآموزان با استانداردهای تعیین شده واقع در خارج از بافت مسکونی شهرها و با نصب علائم و خط کشی های مورد نظر که از هر حیث ایمن سازی گردیده و مورد تأیید راهنمایی و رانندگی محل قرار گیرد.

تبصره - چنانچه تعدادی از آموزشگاه های رانندگی مربوط بخواهند مشترکاً محلی برای آموزش عملی رانندگی تهیه و استفاده نمایند، در صورت رعایت مفاد این آیین نامه و کسب مجوز از راهنمایی و رانندگی اشتراک آن ها با رعایت تناسب و معیارهای فوق بلامانع است.

پ - در اختیار داشتن حداقل ۵ دستگاه موتورسیکلت دنده ای سالم و آماده به کار متناسب با نوع آموزش متقاضی که مدل آنها حداکثر از ۳ سال بیشتر نبوده و دارای برگ معاینه فنی معتبر و بیمه شخص ثالث و مجهز به گارد محافظ بوده و دو دستگاه از آنها دارای سایید کار باشند.

ت - در اختیار داشتن حداقل ۳ دستگاه دو چرخه و ۳ دستگاه موتورسیکلت گازی جهت تمرین و تعلیم متقاضیان.

ث - تجهیزات ایمنی و کمک های اولیه مطابق دستورالعمل مربوط.

ج - دارا بودن مربیان واجد شرایط حداقل متناسب با تعداد موتورسیکلت ها.

ماده ۴ - آموزشگاه های رانندگی گروه (ب) باید برای آموزش های مربوط، دارای شرایط و تجهیزات زیر باشند:

الف - در اختیار داشتن کلاس های مناسب آموزشی به تعداد کافی، دفتر کار، سالن انتظار، نمازخانه و سرویس های بهداشتی مناسب؛ حداقل به مساحت اعیانی ۱۳۰ متر مربع زیر بنای مفید برای آموزش حداکثر ۲۵۰ نفر هنرآموز در ماه، مساحت زیربنا متناسب با تعداد هنرآموزان افزایش خواهد یافت.

ب- در اختیار داشتن حداقل ۱۰ دستگاه خودرو سواری آموزشی (در شهرهایی که بیش از یک میلیون نفر جمعیت دارند) و حداقل ۳ دستگاه (در سایر نقاط کشور) که سالم و فاقد عیب و نقص و دارای برگ معاینه فنی معتبر بوده و بیش از ۵ سال از مدل سال عقب تر نباشند.

پ- در اختیار داشتن حداقل ۲۵ مترمربع محل توقف (اعم از زمین محصور یا توقفگاه) به ازای هر وسیله نقلیه، جهت توقف خودروهای آموزشگاه؛ با درب ورود و خروج مناسب خودرو و حداکثر به فاصله یکصد متر از محل آموزشگاه.

ت- مجهز بودن به سیستم رایانه ای مناسب.

ث- دارا بودن مربیان واجد شرایط مندرج در این آیین نامه حداقل به تعداد وسایل نقلیه موجود و متناسب با تعداد هنرآموزان برای آموزش های نظری و عملی.

ج- داشتن تجهیزات کمک آموزشی مناسب.

ماده ۵- آموزشگاه های رانندگی گروه های (پ) و (ت) باید برای آموزش های مربوط، دارای شرایط و تجهیزات زیر باشند:

الف- برای آموزش نظری:

۱- در اختیار داشتن کلاس های مناسب آموزش آیین نامه و سایر قوانین و مقررات، به تعداد کافی.

۲- در اختیار داشتن کلاس های مناسب آموزش فنی مجهز به قطعات منفصله خودرو، به تعداد کافی.

۳- دفتر کار مناسب.

ب- برای آموزش عملی:

۱- در اختیار داشتن حداقل دو دستگاه کامیون با ظرفیت بارگیری حداقل ۶ تن و دو دستگاه اتوبوس که سالم و فاقد عیب و نقص و دارای برگ معاینه فنی معتبر بوده و بیش از ۷ سال از مدل سال عقبتر نباشند.

۲- در اختیار داشتن توقفگاه به میزان کافی جهت توقف وسایل نقلیه آموزشگاه

متناسب با تعداد آن‌ها، با امکان دسترسی ایمن و درب ورودی و خروجی مناسب.
۳- در اختیار داشتن مجوز بهره برداری از منطقه ای دارای معابر شیب دار که حداقل مقدار شیب آن نسبت به سطح افق ۱۰٪ بوده و موقعیت آن برای آموزش در منطقه کوهستانی و شیب دار، به تأیید راهنمایی و رانندگی رسیده باشد و استفاده از آن محل نیز طبق مقررات مجاز باشد.

پ- سایر شرایط :

- ۱- مجهز بودن به سیستم رایانه ای مناسب.
- ۲- دارا بودن مربیان واجد شرایط مندرج در این آیین نامه حداقل به تعداد و سایل نقلیه موجود و متناسب با تعداد هنرآموزان برای آموزش های نظری و عملی.
- ۳- داشتن تجهیزات کمک آموزشی مناسب.
- ۴- نمازخانه، سالن انتظار و سریس های بهداشتی مناسب در محل آموزش های نظری و عملی.

تبصره ۱- مراجع ذی ربط همکاری لازم را در راستای تأمین زمین در منطقه مربوط جهت آموزش عملی، تأسیسات و تجهیزات به عمل خواهند آورد.
تبصره ۲- اجرای این ماده از نظر نحوه استفاده و بهره برداری مشترک آموزشگاه ها از محل آموزش عملی، امکانات و تجهیزات مناسب محل مزبور، چگونگی دسترسی این محل ها به راه های اصلی و فرعی، ایمن سازی آن ها به لحاظ رفت و آمد در خارج از شهر و نیز موقعیت رفت و آمدی آموزشگاه های نظری داخل شهر و سایر امور مربوط، به موجب دستورالعمل موضوع ماده (۲۳) این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۶- آموزشگاه های رانندگی ویژه باید برای آموزش های مربوط، دارای شرایط و تجهیزات زیر باشند:

الف- برای آموزش نظری: همانند موارد مندرج در بند (الف) ماده (۵) در خصوص گروه های (پ) و (ت).

ب- برای آموزش های عملی: در اختیار داشتن ماشین آلات سبک و سنگین مورد نیاز عمرانی، راهسازی، کشاورزی و فوق سنگین و یا اینکه بر اساس توافقنامه استفاده از ماشین آلات، امکانات و تجهیزات وزارت راه و ترابری یا وزارت جهاد کشاورزی و یا دیگر دستگاه ها و نهادها، برای آن ها فراهم شده باشد.

۲- در اختیار داشتن توقفگاه به میزان کافی جهت توقف وسایل نقلیه آموزشگاه متناسب با تعداد آنها، با امکان دسترسی ایمن و درب ورودی و خروجی مناسب.

۳- در اختیار داشتن محلی خارج از مناطق مسکونی و مناسب آموزش مهارت عملی و با وسعت متناسب با نوع ماشین آلاتی که داوطلبان را آموزش خواهند داد با تأیید راهنمایی و رانندگی.

پ- سایر شرایط: همانند موارد مندرج در بند (پ) ماده (۵) در خصوص گروه های (پ) و (ت).

ماده ۷- وسایل نقلیه آموزشی آموزشگاه ها، باید علاوه بر شرایط مذکور در این آیین نامه دارای شرایط و تجهیزات زیر باشند:

۱- پدال کلاچ و ترمز در طرفین جلوی وسیله نقلیه جهت استفاده هنرجو و مربی و دو آئینه داخلی و دو آئینه بغل.

۲- بیمه نامه های شخص ثالث، دیه و سرنشین.

۳- فقدان عیب و نقص فنی.

۴- نصب تابلو با نام آموزشگاه با زمینه زرد به صورت عمودی در روی سقف خودرو.

۵- نقش نام آموزشگاه در دو طرف بدنه خودرو.

۶- نصب تابلو خطر با شکل مثلث تحت عنوان (احتیاط تحت آموزش رانندگی) با زمینه سفید یا زرد و دارای حاشیه به رنگ قرمز در عقب و جلو وسیله نقلیه.

فصل سوم- شرایط و ضوابط تأسیس آموزشگاه های رانندگی

ماده ۸- شرایط مؤسس آموزشگاه عبارت است از:

۱- دارا بودن برگ پایان خدمت و یا معافیت دائم یا موقت از خدمت دوره

ضرورت برای آقایان.

۲- دارا بودن حداقل ۲۰ سال تمام.

۳- عدم اعتیاد به مواد مخدر.

۴- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی پنجم ابتدایی.

۵- نداشتن سوء پیشینه مؤثر کیفری.

ماده ۹- شرایط مدیر آموزشگاه عبارت است از:

۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال تمام.

۳- متأهل بودن و در صورت فقدان همسر، داشتن فرد یا افراد تحت تکفل.

۴- دارا بودن برگ پایان خدمت و یا معافیت دایم یا موقت از خدمت دوره

ضرورت برای آقایان.

۵- اشتغال تمام وقت در آموزشگاه (ده ساعت کار در روز).

۶- داشتن حداقل گواهینامه رانندگی متناسب با نوع آموزشگاه.

۷- عدم ابتلا به بیماری های مسری و صرع و عدم اعتیاد به مواد مخدر با ارائه

گواهی از مراجع ذی صلاح.

۸- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه.

۹- نداشتن سوء پیشینه مؤثر کیفری.

۱۰- عدم اشتها به فساد اخلاق.

تبصره ۱- مؤسس می تواند مدیریت آموزشگاه را نیز به عهده داشته باشد. در این

صورت باید شرایط مندرج در این ماده را احراز نماید.

تبصره ۲- مدیریت آموزشگاه برای مستخدمین شاغل در دستگاه های دولتی و

نهادهای عمومی غیردولتی ممنوع بوده و در صورت تخلف مجوز مدیریت ابطال

خواهد شد.

ماده ۱۰- شرایط مربی آموزشگاه عبارت است از:

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- دارا بودن حداقل ۲۳ سال تمام و گواهینامه متناسب با وسیله نقلیه مربوط که از زمان دریافت آن حداقل دو سال سپری شده باشد.
- ۳- متأهل بودن و در صورت فقدان همسر، داشتن فرد یا افراد تحت تکفل.
- ۴- دارا بودن برگ پایان خدمت و یا معافیت دائم یا موقت از خدمت دوره ضرورت برای آقایان.
- ۵- نداشتن سوء پیشینه مؤثر کیفری.
- ۶- نداشتن نقص عضو مؤثر منطبق با شرایط پزشکی مندرج در آیین نامه راهنمایی و رانندگی برای رانندگی بر روی وسایل نقلیه عمومی و همچنین عدم اعتیاد به مواد مخدر و عدم ابتلا به بیماری های مسری.
- ۷- گذراندن دوره آموزش مربیگری مورد نیاز بر اساس ضوابطی که از سوی راهنمایی و رانندگی اعلام و به تأیید وزارتخانه های کشور و راه و ترابری می رسد و موفقیت در آزمون مربیگری که توسط راهنمایی و رانندگی انجام می گیرد و دریافت کارت مربیگری با اعتبار چهار ساله.
- تبصره** - مدت اعتبار کارت مربیگری مزبور، در صورت احراز شرایط مندرج در این آیین نامه و دستورالعمل آن قابل تمدید است.
- ۸- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه.
- تبصره** - شرط مذکور در بند (۸)، شامل مربیانی که در حال حاضر دارای کارت مربیگری می باشند نمی گردد.
- ماده ۱۱- ضوابط صدور اجازه نامه آموزشگاه های رانندگی عبارتست از:**
 - ۱- درخواست کتبی صدور اجازه تأسیس آموزشگاه رانندگی.
 - ۲- ارائه اسناد مثبت مالکیت یا حق انتفاع نسبت به مکان آموزشگاه و محل آموزش عملی مربوط.

۳- انطباق مشخصات مکان آموزشگاه و وسایل نقلیه و تجهیزات و امکانات معرفی شده موجود با شرایط مندرج در این آیین نامه.

۴- معرفی مدیر واجد شرایط مذکور در این آیین نامه.

۵- معرفی مربیان آموزشگاه حایز شرایط مندرج در این آیین نامه.

تبصره - فعالیت آموزشگاه و استمرار آن منوط به تحقق شرایط یادشده در این آیین نامه است.

ماده ۱۲ - راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی موظف است پس از اخذ و بررسی مدارک لازم و احراز شرایط، حداکثر ظرف مدت یک ماه نسبت به صدور اجازه تأسیس به نام متقاضی اقدام نماید و در صورت وجود نقص مدارک مکلف است مراتب را کتبا و حداکثر ظرف ۱۵ روز جهت رفع نقص به متقاضی اعلام نماید.

ماده ۱۳ - مؤسس موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تاریخ صدور مجوز تأسیس، فعالیت عملی آموزشگاه را در چارچوب ضوابط تعیین شده آغاز نماید. در غیر این صورت مجوز صادره لغو و از درجه اعتبار ساقط می گردد.

ماده ۱۴ - واگذاری مجوز آموزشگاه های رانندگی به اشخاص واجد شرایط یا تغییر مکان آنها به مکان واجد شرایط این آیین نامه، با تأیید اداره راهنمایی و رانندگی محل بلامانع است.

ماده ۱۵ - چنانچه مؤسس یا مدیر یا مربی، هر یک از شرایط تأسیس یا فعالیت مندرج در این آیین نامه را از دست بدهد، مراتب ظرف حداکثر یک هفته از طریق راهنمایی و رانندگی حسب مورد به هر یک از آنان ابلاغ می گردد. موارد ابلاغی به مدیر یا مربی، به مؤسس آموزشگاه نیز ابلاغ می گردد.

مؤسس یا مدیر یا مربی موظف است حداکثر تا ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ، نسبت به ارایه اسناد و مدارک مثبتة مبنی بر عدم زوال شرایط اعلام شده و یا رفع نواقص به مرجع مذکور اقدام نماید. در صورتی که ظرف مدت تعیین شده، اقدامی از سوی آنها به عمل نیاید راهنمایی و رانندگی می تواند نسبت به لغو مجوز مربوط اقدام کند.

معارض در هر مرحله می‌تواند به مراجع قضایی مراجعه کند.

تبصره ۱- در صورتی که تخلفات مزبور عنوان یکی از جرایم مندرج در قوانین جزایی را داشته باشد، راهنمایی و رانندگی مکلف است مراتب را برای رسیدگی به اصل جرم به مراجع قضایی ذیصلاح منعکس نماید.

فصل چهارم - سایر مقررات

ماده ۱۶- آموزشگاه‌های رانندگی موظفند هنرآموزان خود را از نظر فراگیری مسایل ذیل آموزش داده و موارد مربوط را در برنامه آموزشی آنها منظور نمایند:

الف- آموزش عملی رانندگی در شب و روز، شرایط متفاوت جوی (باران، برف و...) و محیطی (رانندگی در انواع راه‌های جاده‌ای و شهری) تا حصول مهارت کافی و همچنین آموزش روش‌های مقابله با خطر تصادفات در حد ضرورت؛

ب- آموزش کامل آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی و سایر قوانین و مقررات مربوط به حمل و نقل و رفت و آمد (ترافیک) و ایمنی.

پ- در حد رفع نیاز و ضرورت؛ آموزش فنی و وسیله نقلیه (شامل شناخت اجزای خودرو و نحوه عمل آنها)، آموزش روش‌های کاهش مصرف سوخت و پیشگیری از آلودگی‌های زیست محیطی و همچنین آموزش کمک‌های اولیه در ارتباط با سوانح و تصادفات رانندگی.

تبصره ۱- آموزشگاه‌های رانندگی گروه‌های (پ) و (ت) می‌باید علاوه بر موارد یاد شده در این ماده، حسب مورد نسبت به آموزش رفتار با مسافر، شرایط و ضوابط حمل و نقل کالا به ویژه حمل و نقل مواد خطرناک، رفتارهای اجتماعی و سایر اطلاعات مورد نیاز در رانندگی با وسایل نقلیه عمومی نیز اقدام نمایند.

تبصره ۲- کلیه آموزشگاه‌ها موظفند برنامه آموزشی هنرجویان را طبق دستورالعملی که به پیشنهاد راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی به تصویب وزیر کشور می‌رسد به مورد اجرا بگذارند.

ماده ۱۷- آموزشگاه‌ها نمی‌توانند هنرآموزان را در محدوده‌ها و راه‌هایی که

راهنمایی و رانندگی غیر مجاز بودن رانندگی در آنها را کتباً به آنان ابلاغ می نماید آموزش دهند.

ماده ۱۸- نرخ آموزش های موضوع این آیین نامه، توسط وزارت کشور پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. نرخ های تعیین شده بر اساس نرخ تورم که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام می شود هر سه سال یک بار قابل تجدید نظر می باشد.

ماده ۱۹- مدیر آموزشگاه یا قائم مقام وی که واجد شرایط مندرج در ماده (۹) این آیین نامه می باشد، موظف است ضمن عقد قرارداد با هنرآموز (اعم از ساعتی یا دوره ای)، آن را در دو نسخه تنظیم کرده و یک نسخه آن را در دفتر آموزشگاه نگهداری و نسخه دوم را تسلیم هنرآموز نماید.

تبصره- برگه قرارداد نمونه متضمن نرخ، ساعات آموزش و مشخصات طرفین، توسط راهنمایی و رانندگی تعیین و اعلام می گردد.

ماده ۲۰- راهنمایی و رانندگی با ارائه گواهی آموزش صادره از آموزشگاه ها، نسبت به انجام آزمون های مربوط به قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی و آزمون عملی سنجش مهارت رانندگی داوطلبان و اعطای گواهینامه رانندگی به متقاضیان اقدام می نماید.

ماده ۲۱- مؤسسين آموزشگاه های رانندگی موجود که بر اساس مقررات قبلی پروانه اخذ نموده اند موظفند حداکثر یکسال پس از سپری شدن مدت زمان اعتبار آن با رعایت شرایط مندرج در این آیین نامه پروانه جدید اخذ نمایند و در غیر این صورت پروانه آنان تمدید نخواهد شد.

تبصره- مقررات این آیین نامه نافذ حقوق مکتسبه آموزشگاه هایی که قبل از لازم الاجرا شدن دستورالعمل مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۱۹ وزارت کشور دارای پروانه بوده و به فعالیت اشتغال دارند نخواهد بود.

ماده ۲۲- دستورالعمل تأسیس آموزشگاه ها و چگونگی آموزش رانندگی و

هدایت شناورهای تفریحی و جابجایی مسافر که در راه های آبی شهرها و حومه آن ها و همچنین آب های ساحلی آنها تردد می نمایند توسط وزارت کشور با همکاری سازمان های بنادر و کشتیرانی و تربیت بدنی تهیه و پس از تأیید وزیر کشور به مورد اجرا گذاشته می شود.

ماده ۲۳- دستورالعمل های موضوع این آیین نامه از جمله تخلفات آموزشگاه های رانندگی، نحوه و چگونگی اجرا و ضوابط مربوط به فعالیت هر یک از گروه های تعیین شده با توجه به مقررات مندرج در این آیین نامه و موارد مورد اشاره در تبصره (۲) ماده (۵) این آیین نامه، بنا به پیشنهاد راهنمایی و رانندگی از سوی وزیر کشور با هماهنگی دستگاه های ذی ربط ابلاغ می گردد.

تبصره - در تهیه دستورالعمل های یادشده، ضوابط مربوط به امور صنفی آموزشگاه های رانندگی، توسط وزارت بازرگانی پیشنهاد خواهد شد.

ماده ۲۴- از تاریخ تصویب این آیین نامه، آن دسته از مقررات مربوط به آموزشگاه های رانندگی که با این آیین نامه مغایر باشد لغو می گردد.

محمد رضا عارف - معاون اول رییس جمهور

اصلاح ماده (۲۲) آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی

وزارت کشور - وزارت دادگستری - وزارت راه و ترابری - وزارت بازرگانی - سازمان حفاظت محیط زیست

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۵/۴ با توجه به نظر رییس مجلس شورای اسلامی، موضوع نامه شماره ۹۱۱۶/۱۴۵۳۱ ه/ب مورخ ۱۳۸۵/۲/۶ تصویب نمود:

ماده (۲۲) آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی، موضوع تصویب نامه شماره ۳۰۶۰۸ ت/۶۵۸۰۶ ه مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۵ به شرح زیر اصلاح می گردد: «ماده ۲۲- دستورالعمل تأسیس آموزشگاه ها و چگونگی آموزش هدایت و رانندگی شناورهای تفریحی و جابجایی مسافر که در راه های آبی شهرها و حومه آنها و همچنین آبهای ساحلی آنها تردد می کنند توسط وزارت کار و امور اجتماعی با همکاری وزارت کشور و سازمان های بنادر و کشتیرانی و

تربیت بدنی تهیه و پس از تأیید وزیر کار و امور اجتماعی به مورد اجرا گذاشته می‌شود.»

پرویز داودی - معاون اول رئیس جمهور اصلاح ماده (۱۸)

اصلاح ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۵
وزارت کشور - وزارت دادگستری - وزارت راه و ترابری - وزارت بازرگانی - سازمان
حفاظت محیط زیست

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۸/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۲/۱۵۷۰ مورخ
۱۳۸۶/۶/۱۳ وزارت بازرگانی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

ماده (۱۸) آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی، موضوع تصویب نامه شماره
۳۰۶۰۸-ت/۶۵۸۰۶ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۵ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

«ماده ۱۸- نرخ آموزش های موضوع این آیین نامه در صورت لزوم به صورت
سالانه توسط کمیسیون های نظارت مراکز استان ها و شهرستان ها تعیین و ابلاغ
می‌گردد.»

معاون اول رئیس جمهور - پرویز داودی

اصلاح آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی
وزارت کشور - وزارت دادگستری - وزارت راه و ترابری - وزارت بازرگانی - سازمان
حفاظت محیط زیست

نظر به اینکه در آیین نامه اجرایی آموزشگاه های رانندگی، موضوع تصویب نامه
شماره ۳۰۶۰۸-ت/۶۵۸۰۶ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۱۵ که بر اساس طرح پیشنهادی تنظیم
و ابلاغ گردیده است، بند (۱۰) ماده (۹) و واژه «ناحیه» در بند (ب) ماده (۱) به اشتباه
تحریر شده است، لذا مراتب جهت اصلاح اعلام می‌گردد.

دبیر هیأت دولت - عبدالله رمضان زاده

پیوست شماره ۴۵

موادی از قانون تعزیرات
و مجازات‌های بازدارنده
در قانون مجازات اسلامی

موادی از قانون تعزیرات و مجازات های بازدارنده در قانون مجازات اسلامی (ماده ۷۱۴ تا ۷۲۵)

فصل بیست و نهم - جرایم ناشی از تخلفات رانندگی

ماده ۷۱۴ (۹۴۰) - هرگاه بی احتیاطی یا بی مبالاتی یا عدم رعایت نظامات دولتی یا عدم مهارت راننده (اعم از وسایط نقلیه زمینی یا آبی یا هوایی) یا متصدی وسیله موتوری منتهی به قتل غیر عمدی شود مرتکب به شش ماه تا سه سال حبس و نیز به پرداخت دیه در صورت مطالبه از ناحیه اولیای دم محکوم می شود.

ماده ۷۱۵ (۹۴۱) - هرگاه یکی از جهات مذکور در ماده (۷۱۴) موجب مرض جسمی یا دماغی که غیر قابل علاج باشد و یا از بین رفتن یکی از حواس یا از کار افتادن عضوی از اعضای بدن که یکی از وظایف ضروری زندگی انسان را انجام می دهد یا تغییر شکل دائمی عضو یا صورت شخص یا سقط جنین شود مرتکب به حبس از دو ماه تا یک سال و به پرداخت دیه در صورت مطالبه از ناحیه مصدوم محکوم می شود.

ماده ۷۱۶ (۹۴۲) - هرگاه یکی از جهات مذکور در ماده (۷۱۴) موجب صدمه بدنی شود که باعث نقصان یا ضعف دائم یکی از منافع یابیکی از اعضای بدن شود و یا باعث از بین رفتن قسمتی از عضو مصدوم گردد، بدون آن که عضو از کار بیافتد یا باعث وضع حمل زن قبل از موعد طبیعی شود مرتکب به حبس از دو ماه تا شش ماه و پرداخت دیه در صورت مطالبه از ناحیه مصدوم محکوم خواهد شد.

ماده ۷۱۷ (۹۴۳) - هرگاه یکی از جهات مذکور در ماده (۷۱۴) موجب صدمه بدنی شود مرتکب به حبس از یک تا پنج ماه و پرداخت دیه در صورت مطالبه از ناحیه مصدوم محکوم می شود.

ماده ۷۱۸ (۹۴۴) - در مورد مواد فوق هرگاه راننده یا متصدی وسایل موتوری در موقع وقوع جرم مست بوده یا پروانه نداشته یا زیادتر از سرعت مقرر حرکت می کرده

است یا آن که دستگاه موتور را با وجود نقص و عیب مکانیکی موثر در تصادف به کار انداخته یا در محل هایی که برای عبور پیاده رو علامت مخصوص گذارده شده است، مراعات لازم ننماید و یا از محل هایی که عبور از آن ممنوع گردیده است رانندگی نموده، به بیش از دو سوم حداکثر مجازات مذکور در مواد فوق محکوم خواهد شد. دادگاه می تواند علاوه بر مجازات فوق مرتکب را برای مدت یک تا پنج سال از حق رانندگی یا تصدی وسایل موتوری محروم نماید.

تبصره - اعمال مجازات موضوع مواد (۷۱۴) و (۷۱۸) این قانون از شمول بند (۱) ماده (۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ مجلس شورای اسلامی مستثنی می باشد.

ماده ۷۱۹ (۹۴۵) - هرگاه مصدوم احتیاج به کمک فوری داشته و راننده با وجود امکان رساندن مصدوم به مراکز درمانی و یا استمداد از مأمورین انتظامی از این کار خودداری کند و یا به منظور فرار از تعقیب، محل حادثه را ترک و مصدوم را رها کند حسب مورد به بیش از دو سوم حداکثر مجازات مذکور در مواد (۷۱۴) و (۷۱۵) و (۷۱۶) محکوم خواهد شد. دادگاه نمی تواند در مورد این ماده اعمال کیفیت مخففه نماید.

تبصره ۱ - راننده در صورتی می تواند برای انجام تکالیف مذکور در این ماده وسیله نقلیه را از صحنه حادثه حرکت دهد که برای کمک رسانیدن به مصدوم توسط به طریق دیگر ممکن نباشد.

تبصره ۲ - در تمام موارد مذکور هرگاه راننده مصدوم را به نقاطی برای معالجه و استراحت برساند و یا مأمورین مربوطه را از واقعه آگاه کند و یا به هر نحوی موجبات معالجه و استراحت و تخفیف آلام مصدوم را فراهم کند دادگاه مقررات تخفیف را درباره او رعایت خواهد نمود.

ماده ۷۲۰ (۹۴۶) - هرکس در ارقام و مشخصات پلاک وسایل نقلیه موتوری زمینی، آبی یا کشاورزی تغییر دهد و یا پلاک وسیله نقلیه موتوری دیگری را به آن

الصاق نماید یا برای آن پلاک تقلبی بکار برد یا چنین وسایلی را با علم به تغییر و یا تعویض پلاک تقلبی مورد استفاده قرار دهد و همچنین هرکس به نحوی از انحاء در شماره شاسی، موتور یا پلاک وسیله نقلیه موتوری و یا پلاک های موتور و شاسی که از طرف کارخانه سازنده حک یا نصب شده بدون تحصیل مجوز از راهنمایی و رانندگی تغییر دهد و آن را از صورت اصلی کارخانه خارج کند به حبس از شش ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

ماده ۷۲۱ (۹۴۷) - هرکس بخواهد وسیله نقلیه موتوری را اوراق کند مکلف است مراتب را با تعیین محل توقف وسیله نقلیه به راهنمایی و رانندگی محل اطلاع دهد، راهنمایی و رانندگی محل باید ظرف مدت یک هفته اجازه اوراق کردن وسیله نقلیه را بدهد و اگر به دلایلی با اوراق کردن موافقت ندارد تصمیم قطعی خود را ظرف همان مدت با ذکر دلیل به متقاضی ابلاغ نماید، هرگاه راهنمایی و رانندگی هیچگونه اقدامی در آن مدت نکرد اوراق کردن وسیله نقلیه پس از انقضای مدت مجاز است. تخلف از این ماده برای اوراق کننده موجب محکومیت از دو ماه تا یک سال حبس خواهد بود.

ماده ۷۲۲ (۹۴۸) - چنانچه وسیله موتوری یا پلاک آن سرقت یا مفقود شود، شخصی که وسیله در اختیار و تصرف او بوده است اعم از آن که مالک بوده یا نبوده پس از اطلاع مکلف است بلافاصله مراتب را به نزدیکترین مرکز نیروی انتظامی اعلام نماید، متخلف از این ماده به جزای نقدی از پانصد هزار تا یک میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۷۲۳ (۹۴۹) - هرکس بدون گواهینامه رسمی اقدام به رانندگی و یا تصدی وسایل موتوری که مستلزم داشتن گواهینامه مخصوص است، بنماید و همچنین هرکس به موجب حکم دادگاه از رانندگی وسایل نقلیه موتوری ممنوع باشد به رانندگی وسایل مزبور مبادرت ورزد برای بار اول به حبس تعزیری تا دو ماه یا جزای نقدی تا یک میلیون ریال و یا هر دو مجازات و در صورت ارتکاب مجدد به دو ماه

تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد.

ماده ۷۲۴ (۹۵۰) - هر راننده وسیله نقلیه ای که در دستگاه ثبت سرعت وسیله نقلیه عمداً تغییری دهد که دستگاه سرعتی کمتر از سرعت واقعی نشان دهد و یا با علم به اینکه چنین تغییری در دستگاه مزبور داده شده با آن وسیله نقلیه رانندگی کند برای بار اول به حبس از ده روز تا دو ماه و یا جزای نقدی از پنجاه هزار تا پانصد هزار ریال و یا هر دو مجازات و در صورت تکرار به دو تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد.

ماده ۷۲۵ (۹۵۱) - هر یک از مأمورین دولت که متصدی تشخیص مهارت و دادن گواهینامه رانندگی هستند اگر به کسی که واجد شرایط رانندگی نبوده پروانه بدهند به حبس تعزیری از شش ماه تا یک سال و به پنج سال انقصال از خدمات دولتی محکوم خواهد شد و پروانه صادره نیز ابطال می‌گردد.

پیوست شماره ۵

قانون بیمه اجباری
مسئولیت مدنی
دارندگان وسایل نقلیه

قانون اصلاح بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۶

ماده ۱- کلیه دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی و ریلی اعم از این که اشخاص حقیقی یا حقوقی باشند مکلفند وسایل نقلیه مذکور را در قبال خسارت بدنی و مالی که در اثر حوادث وسایل نقلیه مزبور و یا بیدک و تریلر متصل به آنها و یا محمولات آنها به اشخاص ثالث وارد می شود حداقل به مقدار مندرج در ماده (۴) این قانون نزد یکی از شرکتهای بیمه که مجوز فعالیت در این رشته را از بیمه مرکزی ایران داشته باشد، بیمه نمایند.

تبصره ۱- دارنده از نظر این قانون اعم از مالک و یا متصرف وسیله نقلیه است و هرکدام که بیمه نامه موضوع این ماده را تحصیل نماید تکلیف از دیگری ساقط می شود.

تبصره ۲- مسئولیت دارنده وسیله نقلیه مانع از مسئولیت شخصی که حادثه منسوب به فعل یا ترک فعل او است نمی باشد. در هر حال خسارت وارده از محل بیمه نامه وسیله نقلیه مسبب حادثه پرداخت می گردد.

تبصره ۳- منظور از خسارت بدنی، هر نوع دیه یا ارش ناشی از صدمه، شکستگی، نقص عضو، از کار افتادگی (جزئی یا کلی - موقت یا دائم) یا دیه فوت شخص ثالث به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون است. هزینه معالجه نیز چنانچه مشمول قانون دیگری نباشد، جزء تعهدات بیمه موضوع این قانون خواهد بود.

تبصره ۴- منظور از خسارت مالی، زیانهایی می باشد که به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون به اموال شخص ثالث وارد شود.

تبصره ۵- منظور از حوادث مذکور در این قانون، هرگونه سانحه ای از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتش سوزی و یا انفجار وسایل نقلیه موضوع این ماده و نیز خسارتی است که از محمولات وسایل مزبور به اشخاص ثالث وارد شود.

تبصره ۶- منظور از شخص ثالث، هر شخصی است که به سبب حوادث و وسایل نقلیه موضوع این قانون دچار زیان‌های بدنی و یا مالی شود به استثناء راننده مسبب حادثه.

ماده ۲- شرکت‌های بیمه مکلفند طبق مقررات این قانون و آئین‌نامه‌های مربوط به آن، با دارندگان وسایل نقلیه موضوع ماده (۱) این قانون قرارداد بیمه منعقد نمایند. **ماده ۳-** از تاریخ انتقال وسیله نقلیه کلیه تعهدات ناشی از قرارداد بیمه موضوع این قانون به منتقل‌الیه وسیله نقلیه منتقل می‌شود و انتقال‌گیرنده تا پایان مدت قرارداد بیمه، بیمه‌گذار محسوب خواهد شد.

ماده ۴- حداقل مبلغ بیمه موضوع این قانون در بخش خسارت بدنی معادل حداقل ریالی دیه یک مرد مسلمان در ماه‌های حرام و در بخش خسارت مالی معادل حداقل دو و نیم درصد (۲/۵٪) تعهدات بدنی خواهد بود. بیمه‌گذار می‌تواند برای جبران خسارت‌های بدنی و مالی بیش از حداقل مزبور، بیمه اختیاری تحصیل نماید. **تبصره ۱-** در صورتی که در یک حادثه، مسئول آن به پرداخت بیش از یک دیه به هر یک از زیان‌دیدگان محکوم شود، بیمه‌گر موظف به پرداخت تمامی دیه‌های متعلقه خواهد بود.

تبصره ۲- بیمه‌گر موظف است در ایفاء تعهدات مندرج در این قانون خسارت وارده به زیان‌دیدگان را بدون لحاظ جنسیت و مذهب تا سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت نماید. مبلغ مازاد بر دیه تعیین‌شده از سوی محاکم قضائی، به‌عنوان بیمه حوادث محسوب می‌گردد.

ماده ۵- بیمه‌گر ملزم به جبران خسارت‌های وارد شده به اشخاص ثالث تا حد مذکور در بیمه‌نامه خواهد بود. در حوادث رانندگی منجر به جرح یا فوت که به استناد گزارش کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه‌علت اصلی وقوع تصادف یکی از تخلفات رانندگی حادثه‌ساز باشد بیمه‌گر موظف است خسارت زیان‌دیده را بدون هیچ شرطی پرداخت نماید و پس از آن می‌تواند جهت بازیافت یک درصد (۱٪) را

از خسارت های بدنی و دو درصد (۰.۲٪) از خسارت های مالی پرداخت شده به مسبب حادثه مراجعه نماید. در صورتی که به موجب گزارش کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه علت اصلی وقوع تصادف یکی از تخلفات رانندگی حادثه ساز باشد گواهینامه راننده مسبب حادثه از یک تا سه ماه توقیف می شود و رانندگی در این مدت ممنوع و در حکم رانندگی بدون گواهینامه است.

تبصره - مصادیق و عناوین تخلفات رانندگی حادثه ساز به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت وزیران مشخص می شود.

ماده ۶ - در صورت اثبات عمد راننده در ایجاد حادثه توسط مراجع قضائی و یا رانندگی در حالت مستی یا استعمال مواد مخدر یا روانگردان مؤثر در وقوع حادثه، یا در صورتی که راننده مسبب فاقد گواهینامه رانندگی باشد یا گواهینامه او متناسب با نوع وسیله نقلیه نباشد شرکت بیمه موظف است بدون اخذ تضمین، خسارت زیان دیده را پرداخت نموده و پس از آن می تواند به قائم مقامی زیان دیده از طریق مراجع قانونی برای استرداد تمام یا بخشی از وجوه پرداخت شده به شخصی که موجب خسارت شده است مراجعه نماید.

ماده ۷ - موارد زیر از شمول بیمه موضوع این قانون خارج است:

خسارت وارده به وسیله نقلیه مسبب حادثه.

خسارت وارده به محمولات و وسیله نقلیه مسبب حادثه.

خسارت مستقیم و یا غیر مستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیواکتیو.

خسارت ناشی از محکومیت جزائی و یا پرداخت جرائم.

ماده ۸ - تعرفه حق بیمه و نحوه تقسیط و تخفیف در حق بیمه موضوع این قانون با رعایت نوع و خصوصیات وسیله نقلیه و فهرست تخلفات حادثه ساز و ضریب خسارت این رشته توسط بیمه مرکزی ایران تهیه و پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹ - پوشش های بیمه موضوع این قانون محدود به قلمرو جمهوری اسلامی

ایران می‌باشد مگر آن‌که در بیمه‌نامه به نحو دیگری توافق شده باشد.

ماده ۱۰- به منظور حمایت از زیان‌دیده‌گان حوادث رانندگی، خسارت‌های بدنی وارد به اشخاص ثالث که به علت فقدان یا انقضاء بیمه‌نامه، بطلان قرارداد بیمه، تعلیق تأمین بیمه‌گر، فرار کردن و یا شناخته نشدن مسؤول حادثه و یا ورشکستگی بیمه‌گر قابل پرداخت نباشد یا به طور کلی خسارت‌های بدنی خارج از شرایط بیمه‌نامه (به استثناء موارد مصرح در ماده (۷)) توسط صندوق مستقلی به نام صندوق تأمین خسارت‌های بدنی پرداخت خواهد شد.

مدیر صندوق به پیشنهاد رئیس کل بیمه مرکزی ایران و تصویب مجمع عمومی و با حکم رئیس مجمع عمومی منصوب می‌گردد. مجمع عمومی صندوق با عضویت وزراء امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، کار و امور اجتماعی و دادگستری و رئیس کل بیمه مرکزی ایران حداقل یک بار در سال تشکیل می‌شود. بودجه، ترازنامه و خط مشی صندوق به تصویب مجمع خواهد رسید. متن کامل ترازنامه صندوق از طریق روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیرالانتشار منتشر خواهد شد.

تبصره ۱- میزان تعهدات صندوق برای جبران خسارت‌های بدنی معادل مبلغ مقرر در ماده (۴) این قانون و تبصره ۱ ذیل آن خواهد بود.

تبصره ۲- مرکز صندوق تهران است و در صورت لزوم می‌تواند با تصویب مجمع عمومی صندوق در مراکز استانها شعبه ایجاد یا نمایندگی اعطاء نماید.

تبصره ۳- هزینه‌هایی که بیمه مرکزی ایران برای اداره صندوق متحمل می‌گردد حداکثر تا سه درصد (۳٪) از درآمدهای سالانه صندوق از محل منابع درآمد آن پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۱- منابع مالی صندوق تأمین خسارتهای بدنی به شرح زیر است:

الف - پنج درصد (۵٪) از حق بیمه بیمه اجباری موضوع این قانون.
ب - مبلغی معادل حداکثر یک سال حق بیمه بیمه اجباری که از دارندگان و سایل نقلیه‌ای که از انجام بیمه موضوع این قانون خودداری نمایند وصول خواهد شد.

۱- با توجه به اینکه ماده ۴ دارای دو تبصره می‌باشد، واژه «تبصره‌های» صحیح به نظر می‌رسد.

نحوه وصول و تقسیط مبلغ مذکور و سایر ضوابط لازم این بند به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران به تصویب مجمع عمومی صندوق خواهد رسید.

ج- مبالغی که صندوق پس از جبران خسارت زیان دیدگان بتواند از مسئولان حادثه وصول نماید.

د- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری وجوه صندوق.

ه- بیست درصد (۲۰٪) از جرائم وصولی راهنمایی و رانندگی در کل کشور.

و- بیست درصد (۲۰٪) از کل هزینه‌های دادرسی و جزای نقدی وصولی توسط قوه قضائیه.

ز- جرائم موضوع ماده (۲۸) این قانون.

ح- کمک‌های اعطائی از سوی اشخاص مختلف.

تبصره ۱- در صورت کمبود منابع مالی صندوق، دولت موظف است در بودجه سنواتی سال بعد کسری منابع صندوق را تأمین نماید.

تبصره ۲- درآمدهای صندوق از مالیات و هرگونه عوارض معاف می‌باشد.

تبصره ۳- صندوق از پرداخت هزینه‌های دادرسی و اوراق و حق‌الاجراء معاف می‌باشد.

تبصره ۴- اسناد مربوط به مطالبات و پرداخت‌های خسارت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در حکم اسناد لازم‌الاجراء است.

تبصره ۵- عدم پرداخت حقوق قانونی صندوق تأمین خسارت‌های بدنی از سوی شرکت‌های بیمه در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد.

تبصره ۶- مصرف درآمدهای صندوق در مواردی به جز موارد مصرح در این قانون ممنوع بوده و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد.

تبصره ۷- به منظور ترویج فرهنگ بیمه و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی آن دسته از دارندگان و سایل نقلیه مشمول بیمه اجباری موضوع این قانون که ظرف

مدت چهار ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون نسبت به خرید بیمه نامه اقدام نمایند از پرداخت جریمه موضوع بند «ب» این ماده معاف خواهند بود.

ماده ۱۲- صندوق مجاز است موجودی های نقدی مازاد خود را نزد بانکها سپرده گذاری و یا اوراق مشارکت خریداری نماید مشروط بر آن که سرمایه گذاری های مذکور به نحوی برنامه ریزی و انجام شود که همواره امکان پرداخت خسارت کامل به زیان دیدگان مشمول تعهدات صندوق وجود داشته باشد.

ماده ۱۳- چگونگی اداره صندوق به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران و با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴- اشخاص ثالث زیان دیده حق دارند با ارائه مدارک لازم برای دریافت خسارت به طور مستقیم حسب مورد به شرکت بیمه مربوط و یا صندوق تأمین خسارت های بدنی مراجعه نمایند. دستورالعمل اجرایی این ماده توسط بیمه مرکزی ایران تهیه و به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید

ماده ۱۵- بیمه گر موظف است حداکثر پانزده روز پس از دریافت مدارک لازم، خسارت متعلقه را پرداخت نماید.

ماده ۱۶- در حوادث رانندگی منجر به صدمات بدنی غیر از فوت، بیمه گر وسیله نقلیه مسبب حادثه و یا صندوق تأمین خسارت های بدنی حسب مورد موظفند پس از دریافت گزارش کارشناس راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه و در صورت لزوم گزارش سایر مقامات انتظامی و پزشکی قانونی بلافاصله حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از دیه تقریبی را به اشخاص ثالث زیان دیده پرداخت نموده و باقی مانده آن را پس از معین شدن میزان قطعی دیه بپردازند.

تبصره- در حوادث رانندگی منجر به فوت، شرکت های بیمه می توانند در صورت توافق با راننده مسبب حادثه و ورثه متوفی، بدون نیاز به رأی مراجع قضائی، دیه و دیگر خسارت های بدنی وارده را پرداخت نمایند.

ماده ۱۷- در حوادث رانندگی منجر به خسارت مالی، پرداخت خسارت به صورت نقدی و با توافق زیان دیده و شرکت بیمه مربوط صورت می‌گیرد. در صورت عدم توافق طرفین در خصوص میزان خسارت قابل پرداخت، شرکت بیمه موظف است وسیله نقلیه خسارت دیده را در تعمیرگاه مجاز و یا تعمیرگاهی که مورد قبول زیان دیده باشد تعمیر نموده و هزینه‌های تعمیر را تا سقف تعهدات مالی مندرج در بیمه‌نامه مذکور پرداخت نماید.

تبصره - در صورتی که اختلاف از طرق مذکور حل و فصل نشود موضوع بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی در کمیسیون حل اختلاف تخصصی مرکب از یک نفر قاضی با معرفی رئیس دادگستری محل یک نفر کارشناس بیمه با معرفی اتحادیه (سندیکای) بیمه‌گران ایران و تأیید بیمه مرکزی ایران و یک نفر کارشناس رسیدگی به تصادفات با معرفی پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و رأی این کمیسیون قطعی و ظرف بیست (۲۰) روز قابل اعتراض در دادگاه‌های عمومی است. ضوابط مربوط به نحوه تشکیل این کمیسیون‌ها توسط وزارت دادگستری و با همکاری بیمه مرکزی ایران و نیروی انتظامی تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

ماده ۱۸- شرکت‌های بیمه مکلفند خسارت مالی ناشی از حوادث رانندگی موضوع این قانون را در مواردی که وسایل نقلیه مسبب و زیان دیده در زمان حادثه دارای بیمه‌نامه معتبر بوده و بین طرفین حادثه اختلافی وجود نداشته باشد، حداکثر تا سقف تعهدات مالی مندرج در ماده (۴) این قانون بدون أخذ گزارش مقامات انتظامی پرداخت نمایند.

ماده ۱۹- حرکت وسایل نقلیه موتوری زمینی بدون داشتن بیمه‌نامه موضوع این قانون ممنوع است. کلیه دارندگان وسایل مزبور مکلفند سند حاکی از انعقاد قرارداد بیمه را هنگام رانندگی همراه داشته باشند و در صورت درخواست مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه ارائه نمایند. مأموران راهنمایی و رانندگی و پلیس

راه موظفند وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه موضوع این قانون را تا هنگام ارائه بیمه‌نامه مربوط در محل مطمئنی متوقف نموده و راننده متخلف را به پرداخت جریمه تعیین شده ملزم نمایند. آئین‌نامه مربوط به نحوه توقیف وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارت کشور با همکاری وزارتخانه‌های راه و ترابری و دادگستری و بیمه مرکزی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- بیمه مرکزی ایران و شرکت‌های بیمه موظفند تریبی اتخاذ نمایند که با الصاق برچسب یا استفاده از ابزارهای مناسب دیگر، امکان شناسایی وسایل نقلیه موتورزی زمینی فاقد بیمه‌نامه موضوع این قانون، برای مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه تسهیل گردد. دارندگان وسایل نقلیه مذکور ملزم به به‌کارگیری ابزارهای فوق می‌باشند.

تبصره ۲- دادن بار یا مسافر و یا ارائه هرگونه خدمات به دارندگان وسایل نقلیه موتورزی زمینی فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر، از سوی شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر درون‌شهری و بیرون‌شهری ممنوع است. نظارت بر حسن اجراء این تبصره بر عهده وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری می‌باشد تا حسب مورد شرکت‌ها و مؤسسات متخلف را به مراجع ذی‌صلاح معرفی و تا زمان صدور رأی از ادامه فعالیت آنها جلوگیری به عمل آورند.

تبصره ۳- ارائه هرگونه خدمات به دارندگان وسایل نقلیه موتورزی زمینی فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر، توسط راهنمایی و رانندگی، دفاتر اسناد رسمی و سازمانها و نهادهای مرتبط با امر حمل و نقل ممنوع می‌باشد. دفاتر اسناد رسمی مکلفند هنگام تنظیم هرگونه سند در مورد وسایل نقلیه موتورزی زمینی موضوع این قانون، مشخصات بیمه‌نامه شخص ثالث آنها را در اسناد تنظیمی درج نمایند.

ماده ۲۰- دارندگان وسایل نقلیه موتورزی زمینی که از خارج وارد ایران می‌شوند در صورتی که خارج از کشور مسؤولیت خود را نسبت به حوادث ناشی از وسایل

نقلیه موضوع این قانون به موجب بیمه‌نامه‌ای که از طرف بیمه مرکزی ایران معتبر شناخته می‌شود بیمه نکرده باشند، مکلفند هنگام ورود به مرز ایران مسؤولیت خود را بیمه نمایند. همچنین دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی ایرانی که از کشور خارج می‌شوند موظفند هنگام خروج، مسؤولیت خود را در مقابل خساراتی که بر اثر حوادث وسیله نقلیه مذکور به سرنشینان آن وارد شود تا حد دیه یک مرد مسلمان در ماه‌های حرام بیمه نمایند در غیر این صورت از تردد وسایل مزبور توسط مراجع ذی‌ربط جلوگیری به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۱- محاکم قضائی موظفند در حوادث رانندگی منجر به خسارت بدنی، بیمه‌نامه شخص ثالثی را که اصالت آن از سوی شرکت بیمه ذی‌ربط کتباً مورد تأیید قرار گرفته است تا میزان مندرج در بیمه‌نامه به عنوان وثیقه قبول نمایند.

ماده ۲۲- محاکم قضائی مکلفند در جلسات رسیدگی به دعوی مربوط به حوادث رانندگی، حسب مورد شرکت بیمه ذی‌ربط و یا صندوق تأمین خسارات‌های بدنی را جهت ارائه نظرات و مستندات خود دعوت نمایند و پس از ختم دادرسی یک نسخه از رأی صادره را به آنها ابلاغ کنند.

ماده ۲۳- ادارات راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند نسخه‌ای از گزارش مربوط به حوادث رانندگی منجر به خسارات بدنی ناشی از وسایل نقلیه موضوع این قانون را علاوه بر ذی‌نفع، حسب مورد به بیمه‌گر مربوط و یا صندوق تأمین خسارات‌های بدنی ارسال نمایند.

ماده ۲۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که امکان دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی آن نیرو و در ارتباط با مواردی از قبیل مشخصات وسایل نقلیه موتوری زمینی، گواهینامه‌های صادر شده و همچنین سوابق تخلفات و تصادفات رانندگان، از طریق سیستم رایانه‌ای برای بیمه مرکزی ایران و شرکتهای بیمه‌گر فراهم گردد.

ماده ۲۵- شرکتهای بیمه مجاز به فعالیت در رشته بیمه موضوع این قانون موظفند

با استفاده از تجهیزات و سیستم‌های رایانه‌ای مناسب، کلیه اطلاعات مورد نیاز بیمه مرکزی ایران در رابطه با بیمه‌نامه‌های صادر شده و خسارتهای مربوط به آنها را به صورت مستمر به بیمه مرکزی ایران منتقل نمایند.

ماده ۲۶- بیمه مرکزی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که امکان دسترسی به اطلاعات مذکور در مواد (۲۴) و (۲۵) این قانون برای کلیه شرکت‌های بیمه ذی‌ربط و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران فراهم گردد.

ماده ۲۷- شرکت‌های بیمه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سود عملیات بیمه‌ای خود در بخش بیمه شخص ثالث و سایل نقلیه موضوع این قانون را به حسابی که از طرف بیمه مرکزی ایران تعیین می‌شود واریز نمایند. بیمه مرکزی ایران موظف است با همکاری وزارت راه و ترابری و راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبالغ مذکور را در اموری که موجب کاهش حوادث رانندگی و خسارت‌های ناشی از آن می‌شود هزینه نماید.

نحوه تعیین سود عملیات بیمه‌ای رشته‌های مذکور به پیشنهاد بیمه مرکزی ایران پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. وضع هرگونه عوارض دیگر بر بیمه موضوع این قانون ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۸- بیمه مرکزی ایران موظف است برحسب اجرا این قانون نظارت نماید و در صورت عدم اجراء مفاد آن از سوی هر یک از شرکت‌های بیمه، حسب مورد متخلف را به پرداخت جریمه نقدی حداکثر تا مبلغ ده برابر حداقل تعهدات بدنی موضوع ماده (۴) این قانون ملزم نموده و یا با تأیید شورای عالی بیمه پروانه فعالیت شرکت مذکور را در یک یا چند رشته بیمه برای مدت حداکثر یک سال تعلیق نماید و یا با تأیید شورای عالی بیمه و تصویب مجمع عمومی بیمه مرکزی ایران پروانه فعالیت آن شرکت را در یک یا چند رشته بیمه به طور دائم لغو کند. جریمه موضوع این ماده به حساب صندوق تأمین خسارت‌های بدنی واریز خواهد شد.

تبصره - در کلیه موارد بیمه مرکزی ایران نظر مشورتی و تخصصی اتحادیه

(سندی‌کای) بیمه‌گران ایران را قبل از صدور حکم اخذ خواهند نمود. چنانچه اتحادیه (سندی‌کا) ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت نامه بیمه مرکزی ایران کتباً نظر خود را اعلام نکند بیمه مرکزی ایران رأساً اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۹- آئین‌نامه‌های اجرائی این قانون ظرف سه ماه توسط بیمه مرکزی ایران تهیه و به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. تا زمانی که آئین‌نامه‌های جدید به تصویب نرسیده باشد آئین‌نامه‌های قبلی که مغایر با مفاد این قانون نباشد لازم‌الاجراء است.

ماده ۳۰- قانون بیمه مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث (مصوب ۱۳۴۷) و کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد. هرگونه نسخه یا اصلاح مواد این قانون باید صریحاً در قوانین بعدی قید شود.

پیوست شماره ۶

قانون کارشناسان

رسمی دادگستری

قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری

ماده ۱- کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری در مراکز استان‌ها که مطابق این قانون تشکیل می‌گردند به عنوان «کانون استان» شناخته می‌شوند و دارای شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی، غیرانتفاعی و غیرسیاسی می‌باشند.

ماده ۲- کانون استان در مراکز استان‌ها با وجود حداقل سی نفر کارشناس رسمی مقیم تشکیل می‌گردد و تا وقتی که در مرکز استانی کانون مستقل تشکیل نگردیده است، کارشناسان رسمی آن استان عضو نزدیک‌ترین کانون به آن استان خواهند بود.

ماده ۳- شورای عالی کارشناسان متشکل از هجده نفر عضو به انتخاب کارشناسان کل کشور به تناسب تعداد کارشناسان عضو هر کانون در تهران تشکیل می‌گردد. اعضای شورای عالی کارشناسان باید دارای شرایط موضوع ماده (۱۵) این قانون باشند و نحوه انتخاب آنان براساس آیین‌نامه این قانون خواهد بود.

تبصره ۱- مدت عضویت در شورای عالی کارشناسان چهارسال می‌باشد و انتخاب مجدد برای یک دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۲- منتخبین موضوع این ماده از بین خود یک نفر به‌عنوان رئیس، یک نفر نایب رئیس، یک نفر خزانه‌دار، یک نفر کارپرداز، دو نفر منشی و دو نفر بازرس با اکثریت آراء انتخاب می‌نمایند.

شورای مذکور تا انتخاب اعضای جدید کماکان عهده‌دار وظایف مقرر می‌باشند.

ماده ۴- اهداف هر کانون به شرح زیر است :

الف - ایجاد زمینه لازم برای تشکل و جذب نیروهای متخصص و متعهد به منظور ارائه خدمات کارشناسی و تلاش در جهت تأمین و تعمیم عدالت

در امور مربوطه.

ب - فراهم آوردن موجبات تعالی علمی و تجربی کارشناسان عضو.

ج - تنظیم و اداره امور کارشناسان عضو در کارهای مربوط به کارشناسی در حدود مقررات.

د - نظارت مستمر بر نحوه عمل و رفتار کارشناسان عضو جهت حصول اطمینان از حسن جریان امور کارشناسی.

ه - ایجاد ارتباط و مبادله اطلاعات تخصصی و فنی بین کارشناسان عضو از طریق شورای عالی کارشناسان با مؤسسات مشابه در سایر کشورها با رعایت مقررات موضوعه.

ماده ۵ - ارکان هر کانون به شرح زیر است:

الف - مجمع عمومی؛

ب - هیأت مدیره؛

ج - بازرسان؛

د - دادسرا و دادگاه انتظامی.

ماده ۶ - مجمع عمومی - عادی و فوق العاده - هر کانون از کارشناسان رسمی عضو آن کانون که پروانه کارشناسی آنان دارای اعتبار بوده و در حال تعلیق نباشند به شرح ذیل تشکیل می شوند:

الف - مجمع عمومی عادی سالانه در سه ماه اول هر سال به دعوت هیأت مدیره تشکیل و با حضور نصف به علاوه یک کارشناسان رسمی عضو کانون رسمیت خواهد یافت. در صورتی که در جلسه اول نصاب مزبور حاصل نشود به دعوت هیأت مدیره، جلسه تجدید و با حضور حداقل یک سوم اعضاء رسمیت خواهد یافت و تصمیمات مجمع با اکثریت آرای اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ب - مجمع عمومی عادی یا فوق العاده دارای هیأت رئیسه ای مرکب از یک

نفر رئیس و دونفر منشی خواهد بود که از بین اعضای حاضر در جلسه مجمع و توسط اعضای یاد شده تعیین می‌شوند. برای نظارت در اخذ رأی و قرائت آراء پنج نفر به عنوان هیأت نظارت از بین اعضای حاضر در مجمع توسط مجمع انتخاب خواهند شد.

تبصره ۱- در صورت عدم دعوت هیأت مدیره برای تشکیل مجمع عمومی عادی در موعد مقرر، جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده به دعوت بازرسان هر کانون یا یک دهم کارشناسان رسمی عضو در کانون و یا یک پنجم کارشناسان رسمی عضو در کانون‌های دیگر تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲- نحوه تشکیل و اداره جلسات مجمع عمومی عادی و فوق‌العاده، چگونگی نظارت بر انتخابات توسط هیأت نظارت، شیوه برگزاری انتخابات اعضای هیأت مدیره و بازرسان و دادستان انتظامی در آیین‌نامه اجرائی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۷- وظایف و اختیارات شورای عالی کارشناسان به قرار زیر است:
الف - اقدامات لازم برای ارتقاء سطح خدمات کارشناسی در سراسر کشور از طریق سیاستگذاری، برگزاری دوره‌های آموزشی، بازآموزی، گردهمایی، هم‌اندیشی و همچنین برگزاری آزمون سالیانه براساس نیاز مناطق کشور و تدوین مقررات مربوط به رشته‌ها و گروه‌های مختلف کارشناسی.

ب- تدوین مقررات و ضوابط صلاحیت علمی و فنی متقاضیان کارشناسی و نیز ضوابط ارتقاء صلاحیت عملی، جغرافیایی و نقل و انتقال کارشناسان رسمی برابر مقررات این قانون.

ج - تدوین نظامنامه‌های مربوط به تشکیل و شرح وظایف کمیسیونهای مشورتی علمی و فنی و سایر کمیسیونهای خاص.

د - تعیین تعرفه عضویت و پیشنهاد حق‌الزحمه کارشناسی جهت ارائه به مراجع ذیربط.

هـ- بررسی و تصویب یا رد پیشنهادات کانون ها در محدوده ضوابط و مقررات.

و- تدوین و تصویب نظامنامه های مالی، معاملاتی و استخدامی کانون ها.
ز- تدوین و بازنگری در ضوابط و روش های کارشناسی و اظهار نظر در خصوص استعلامات و ارائه رویه واحد در امور کارشناسان.

ح- نظارت بر حسن انجام انتخابات کانون ها در حوزه های انتخابات استانی با رعایت مقررات مربوطه.

ط- نظارت بر اجرای مقررات توسط ارکان هر کانون و اعلام تخلفات آنان به مراجع ذی ربط.

ی- تعیین نماینده جهت شرکت در مجامع بین المللی و مجامع داخلی از قبیل قانونگذاری، اجرایی و قضائی.

ک- صدور احکام انتصاب اعضای هیات مدیره، رؤسا و دادستان های انتظامی هر کانون.

ل- انجام سایر وظایف مقرر در قوانین و مقررات.

تبصره ۱- نحوه تشکیل جلسات و اتخاذ تصمیم طبق آیین نامه اجرایی این قانون می باشد.

تبصره ۲- تصمیمات شورای عالی کارشناسان در حدود مقررات این قانون برای کلیه کانون های کشور لازم الاجراء می باشد.

تبصره ۳- شورای عالی کارشناسان می تواند با توجه به شرایط، قسمتی از اختیارات خود را به کمیسیون های وابسته و یا کانون های مستقل استان مربوط تفویض نماید.

ماده ۸- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی به شرح زیر است:

الف- بررسی گزارش سالیانه عملکرد کانون و اتخاذ تصمیم درباره آن پس از استماع گزارش بازرسان.

ب- بررسی و تصویب صورتهای مالی سالانه کانون پس از استماع گزارش بازرسان.
ج- بررسی و تصویب خط مشی و برنامه و بودجه سال آینده کانون به پیشنهاد هیأت مدیره.

د- رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به سایر موارد پیشنهادی که در محدوده وظایف کانون توسط هیأت مدیره در دستور جلسه قرار گیرد.

ه- تصویب اخذ وام و اعتبار برای کانون به پیشنهاد هیأت مدیره.

و- گزارش عملکرد و صورت های مالی سالانه پس از تصویب مجامع عمومی، توسط هیأت مدیره هر کانون برای شورای عالی کارشناسان ارسال خواهد شد.

ز- انتخاب اعضای هیأت مدیره و بازرسان و دادستان انتظامی کانون.

تبصره- در مواردی که به علت سلب شرایط یا فوت یا بیماری های صعب العلاج که ادامه فعالیت را به مدت متنابهی غیر ممکن می سازد یا استعفای تعدادی از اعضای هیأت مدیره یا دادستان و یا بازرسان، حسب مورد تعداد اعضای هیأت مدیره به حد نصاب لازم نرسد و یا انجام وظایف دادستان و یا بازرسان توسط مجمع عمومی فوق العاده انتخابات به عمل خواهد آمد که به ترتیب و حسب مورد با دعوت رئیس هیأت مدیره کانون مربوط و یا دو نفر از اعضای هیأت مدیره و یا بازرسان تشکیل می گردد.

سایر موارد تشکیل مجمع عمومی فوق العاده با رعایت دیگر مقررات این قانون بنا به تشخیص هیأت مدیره کانون مربوط صورت خواهد گرفت.

ماده ۹- اعضای هیأت مدیره، بازرسان و دادستان انتظامی از بین کارشناسان رسمی عضو کانون مربوط که دارای پروانه کارشناسی رسمی معتبر بوده و در حال تعلیق نباشند انتخاب می گردند. اشخاص یاد شده علاوه بر دارا بودن شرایط مذکور در ماده (۱۵) این قانون باید دارای شرایط زیر نیز باشند:

الف - حداقل سه سال سابقه کارشناسی رسمی.

ب - مدرک تحصیلی لیسانس یا بالاتر.

تبصره ۱- اشخاص یاد شده در مدت عضویت باید در شهر محل کانون مربوط اقامت داشته باشند.

تبصره ۲- تشخیص و احراز شرایط انتخاب مقرر در این ماده بر عهده کمیسیون تشخیص صلاحیت اولویتهای اخلاقی می باشد.

ماده ۱۰- هیأت مدیره در کانون تهران دارای یازده نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل و در سایر کانونها دارای پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل خواهد بود که برای مدت چهار سال انتخاب می شوند. جلسات هیأت مدیره در کانون تهران با حضور حداقل هفت نفر و در سایر کانونها با حضور حداقل سه نفر تشکیل و رسمیت خواهد یافت. تصمیمات هیأت مدیره کانون تهران با حداقل شش رأی و هیأت مدیره کانونهای دیگر با حداقل سه رأی معتبر خواهند بود.

تبصره ۱- موارد شرکت اعضای علی البدل در جلسات هیأت مدیره به جای اعضای اصلی در آئین نامه اجرایی این قانون مقرر می گردد.

تبصره ۲- پس از انقضای مدت مأموریت چهار ساله هیأت مدیره، در صورتی که انتخاب هیأت مدیره جدید به هر علت انجام نشود و به تأخیر افتد، هیأت مدیره سابق تا تشکیل هیأت مدیره جدید کماکان انجام وظیفه خواهد نمود.

در هر صورت مدت زمان تأخیر در انتخاب هیأت مدیره جدید نباید از شش ماه تجاوز نماید. در صورت برطرف نشدن علت تأخیر، مهلت مذکور با تأیید مجمع عمومی فوق العاده امکان پذیر است.

ماده ۱۱- هیأت مدیره کانون تهران از بین خود یک نفر رئیس، دو نفر نایب رئیس، دو نفر منشی، یک نفر مسئول امور مالی با رأی مخفی برای مدت دو سال به عنوان هیأت رئیسه انتخاب می نماید. هیأت رئیسه سایر کانونها مرکب از یک نفر رئیس، یک نفر نایب رئیس، یک نفر منشی و یک نفر مسئول امور

مالی می‌باشد که بترتیب بالا انتخاب خواهند شد. تجدید انتخاب اعضای مذکور بلا مانع است. تا زمانی که هیأت رئیسه جدید تعیین نشده است، هیأت رئیسه قبلی کماکان انجام وظیفه خواهد نمود.

تبصره ۱- رئیس هیأت مدیره هر کانون، رئیس کانون مذکور نیز خواهد بود.
تبصره ۲- نحوه دعوت و زمان انتخاب هیأت رئیسه جدید در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۱۲- وظایف هیأت مدیره هر کانون به قرار زیر است:

الف - اداره امور کانون جهت تحقق موارد مقرر در ماده (۴) این قانون.
ب - اتخاذ تصمیم در خصوص اجازه صدور و تمدید پروانه کارشناسی و نیز ابلاغ کارآموزی برای افراد واجد شرایط.

ج - دعوت برای تشکیل مجامع عمومی و اجرای تصمیمات آنها.

د - قبول شکایات و عندالافتضاء ارجاع به دادسرای انتظامی کانون برای تعقیب کارشناس رسمی.

تبصره - تصمیمات هیأت مدیره در مورد رد شکایت ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ به شاکی قابل اعتراض و رسیدگی در دادسرای انتظامی کانون مربوط خواهد بود.

ه - اعلام تخلف به دادسرای انتظامی در صورت اطلاع از وقوع تخلف کارشناس رسمی.

و - اظهار نظر مشورتی نسبت به مسایل و موضوعات ارجاعی از طرف کلیه دستگاهها اعم از وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی.

ز - تصویب معاملات جاری، استخدام و عزل و نصب کارکنان.

ح - اجرای سایر وظایفی که در این قانون برای هیأت مدیره پیش‌بینی شده است.

ماده ۱۳- کمیسیون تشخیص صلاحیت‌های مندرج در ماده (۱۵) این قانون متشکل از پنج عضو اصلی و دو عضو علی‌البدل خواهد بود که دو عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل از بین حقوق‌دانان توسط رئیس قوه قضائیه انتخاب و بقیه اعضاء از بین کارشناسان رسمی به پیشنهاد شورای عالی کارشناسان و تأیید رئیس قوه قضائیه منصوب خواهند شد. تشخیص صلاحیت اولویت‌های اخلاقی مندرج در این قانون بر عهده کمیسیون یاد شده می‌باشد.

تبصره - مدت عضویت هر عضو در کمیسیون یاد شده چهارسال می‌باشد.

ماده ۱۴- رئیس هر کانون بالاترین مقام اداری و اجرائی آن کانون بوده و دارای وظایف ذیل است:

الف - ابلاغ مصوبات هیات مدیره کانون و اجرای آنها بر حسب مورد.

ب - نظارت بر حسن جریان کلیه امور اجرایی و اداری.

ج - حفظ حقوق و منافع و اموال کانون.

د - امضای پروانه کارشناسان رسمی و صدور آن بعد از تصویب هیات مدیره کانون مربوطه.

هـ - نمایندگی کانون در نزد مراجع قانونی و اشخاص حقیقی.

و - ارجاع به داور و صلح و سازش پس از تصویب هیات مدیره کانون.

ز - تهیه و تنظیم بودجه سالانه و پیشنهاد به هیات مدیره.

ح - اخذ وام و اعتبار پس از پیشنهاد هیات مدیره کانون و تصویب مجمع عمومی.

ط - انجام امور اداری و مالی و معاملاتی و استخدامی و عزل و نصب کارکنان کانون با رعایت مقررات مربوطه.

ی - امضای قراردادها و اسناد تعهدآور کانون مربوط، به اتفاق یک نفر از اعضای هیات مدیره با انتخاب هیات مدیره کانون مذکور.

ماده ۱۵- متقاضیان اخذ پروانه کارشناسی رسمی علاوه بر وثاقت باید واجد

شرایط ذیل باشند:

الف - متدین به دین اسلام و یا یکی از اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و وفاداری به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.

ب - داشتن تابعیت ایرانی.

ج - نداشتن پیشینه کیفری مؤثر.

د - عدم اعتیاد به مواد مخدر.

هـ - نداشتن وابستگی و سابقه عضویت و هواداری در گروه‌های غیر قانونی یا مخالف اسلام.

تبصره - وزارت اطلاعات مکلف است ظرف مهلت دو ماه مراتب استعلام را اعلام نماید.

و - داشتن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در رشته مورد تقاضا و حداقل پنج سال سابقه تجربی در رشته مربوط بعد از اخذ مدرک تحصیلی مذکور. هر گاه در رشته مورد نیاز، دوره تحصیلی کارشناسی یا بالاتر وجود نداشته باشد در این صورت افراد با دارا بودن مدرک دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در هر رشته و حداقل پانزده سال سابقه کار در آن رشته می‌توانند متقاضی اخذ پروانه کارشناسی رسمی باشند.

ز - دارا بودن حداقل بیست و پنج سال سن در پایان مهلت ثبت نام.

ح - موفقیت در آزمون علمی و تجربی و گزینش صلاحیت اولویت‌های اخلاقی.

ط - گذراندن دوره کارآموزی به مدت یک سال تحت نظر کارشناس رسمی‌ای که بیش از ده سال سابقه کارشناسی رسمی داشته و به عنوان کارشناس راهنما با معرفی هیأت مدیره کانون مربوط.

ی - داشتن معافیت یا کارت پایان خدمت و وظیفه عمومی.

تبصره ۱- شرایط لازم برای ثبت نام، نحوه انتخاب و نحوه برگزاری آزمون و منابع سؤالات امتحانی و موعد اعلام نتیجه و نحوه نظارت بر کارآموزان در طول دوره کارآموزی و همچنین وظایف کارآموزان در این دوره در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد. کارآموزان در طی دوره کارآموزی حق هیچگونه اظهارنظر کارشناسی رسمی را بطور مستقل ندارند.

تبصره ۲- پس از اعلام تعداد مورد نیاز در رشته کارشناسی امور ثبتی، دارندگان دانشنامه کارشناسی و فارغ التحصیلان آموزشگاه‌های اختصاصی ثبت اعم از شاغل یا بازنشسته که حداقل ده سال سابقه در امور ثبتی و یا نقشه برداری ثبتی داشته باشند می‌توانند در صورت داشتن شرایط مذکور در آزمون یاد شده شرکت کنند.

تبصره ۳- در رشته‌هایی که سابقه کارشناسان رسمی آن کمتر از ده سال است، شرط دارا بودن ده سال سابقه کارشناسی برای کارشناس راهنما لازم الرعایه نیست. متقاضیان رشته‌های جدید کارشناسی رسمی به مدت سه ماه تحت نظارت کانون مربوط کارآموزی خواهند نمود.

تبصره ۴- عدم پذیرش درخواست صدور پروانه کارشناسی رسمی هر یک از متقاضیان مانع از تقاضای مجدد آنان برای دفعات بعدی نخواهد بود.

ماده ۱۶- کسانی که تا تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون دارای پروانه کارشناسی رسمی معتبر باشند، تا زمانی که براساس قوانین جاری سلب صلاحیت از آنان نشده باشد، پروانه کارشناسی آنان معتبر بوده و تابع مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۱۷- کارشناسان رسمی جدید به هنگام اخذ پروانه باید با حضور در جلسه هیأت مدیره کانون مربوط با حضور ریاست دادگستری استان یا نماینده وی به شرح زیر سوگند یاد نمایند:

«به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم در امور کارشناسی که به من ارجاع

می‌گردد خداوند متعال را حاضر و ناظر دانسته، به راستی و درستی نظر خود را اظهار نمایم و اغراض شخصی خود را در آن دخالت ندهم و تمام نظر خود را نسبت به موضوع کارشناسی اظهار نمایم و هیچ چیز را مکتوم ندارم و بر خلاف واقع چیزی نگویم و ننویسم و رازدار و امین باشم.»

ماده ۱۸- در تمامی مواردی که رجوع به کارشناسی لازم باشد به استثنای مواردی که در قوانین و مقررات جاری کشور به گونه دیگری برای وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر دستگاه‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام می‌باشد، تعیین تکلیف شده است و یا مواردی که تابع قوانین و مقررات خاص می‌باشد. دستگاه‌های یاد شده در این ماده باید از وجود کارشناسان رسمی استفاده نمایند.

تبصره ۱- ارجاع امر کارشناسی از ناحیه مراجع قضائی به کارشناس، تابع قانون آیین دادرسی می‌باشد.

تبصره ۲- کارشناسان رسمی مکلفند در امور ارجاعی در صورت وجود جهات رد، موضوع را به طور کتبی اعلام و از مبادرت به کارشناسی امتناع نمایند، در غیر اینصورت متخلف محسوب و به مجازات انتظامی موضوع این قانون محکوم می‌شوند. جهات رد کارشناس رسمی همان جهات رد دادرسی مندرج در قانون آیین دادرسی مدنی می‌باشد.

ماده ۱۹- اظهار نظر کارشناسی باید مستدل و صریح باشد و کارشناسان رسمی مکلفند نکات و توضیحاتی که برای تبیین نظریه ضروری است و یا توسط شورای عالی کارشناسان مشخص می‌گردد به طور کامل در آن منعکس نمایند. کارشناس رسمی موظف است در حدود صلاحیت خود نظر کارشناسی را به طور کتبی و در مهلت مقرر به مراجع ذی‌ربط تسلیم و نسخه‌ای از آن را تا مدت حداقل پنج سال بعد از تاریخ تسلیم نگهداری نماید.

تبصره - در مواردی که انجام معاملات مستلزم تعیین قیمت عادلانه روز از طرف کارشناس رسمی است، نظریه اعلام شده حداکثر تا شش ماه از تاریخ صدور معتبر خواهد بود.

ماده ۲۰ - بازرسان هر کانون مرکب از دو نفر بازرس اصلی و یک نفر بازرس علی البدل خواهد بود که برابر این قانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد تا بر امور اجرایی کانون مربوط نظارت داشته، گزارش لازم را به مجموع عمومی ارائه نمایند.

ماده ۲۱ - دادرای انتظامی هر یک از کانون‌ها، مرجع تعقیب تخلفات انتظامی کارشناسان رسمی متخلف حوزه آن کانون می‌باشد. دادستان دادرای انتظامی هر کانون از بین کارشناسان رسمی به وسیله مجمع عمومی آن کانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد و دادیاران دادرای انتظامی از بین کارشناسان رسمی کانون مربوط به پیشنهاد دادستان و تأیید هیأت مدیره آن کانون به تعداد لازم تعیین می‌شوند. دادرای انتظامی پس از رسیدگی به شکایات ارجاعی در صورتی که عقیده بر تخلف داشته باشد، کیفرخواست صادر و در غیر این صورت قرار منع تعقیب خواهد داد. قرار منع تعقیب ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ از طرف شاکی یا رئیس هیأت مدیره هر کانون قابل اعتراض در دادگاه انتظامی کانون مربوطه می‌باشد و چنانچه دادگاه انتظامی مزبور قرار منع تعقیب را صحیح ندانست، به موضوع رسیدگی و حکم مقتضی صادر می‌کند.

تبصره - مرجع تعقیب تخلفات انتظامی، اعضای هیأت مدیره و دادستان و بازرسان کانون استانها، دادرای انتظامی قضات می‌باشد.

ماده ۲۲ - هرگاه تخلف کارشناس رسمی عنوان یکی از جرایم مندرج در قوانین را داشته باشد، دادرای انتظامی کانون مربوط مکلف است مراتب را برای رسیدگی به جنبه جزائی آن در اسرع وقت به مراجع قضایی صالح اعلام

دارد و چنانچه علاوه بر جرائم مزبور تخلف انتظامی داشته باشد، مطابق این قانون و آیین‌نامه‌های آن به تخلف انتظامی رسیدگی و اقدام لازم معمول دارد. تصمیم مراجع قضائی مزبور مانع اجرای مجازات‌های انتظامی کارشناسان رسمی نخواهد بود.

ماده ۲۳- مرجع رسیدگی به تخلفات انتظامی کلیه کارشناسان هر استان، دادگاه انتظامی مربوطه می‌باشد. اعضای دادگاه به شرح زیر برای مدت چهار سال انتخاب می‌گردند:

- یک نفر حقوقدان که حداقل ده سال سابقه کار داشته باشد به انتخاب رئیس قوه قضائیه.

- رئیس هیأت مدیره کانون مربوطه یا یکی از اعضای هیأت مدیره به انتخاب رئیس کانون.

- یک نفر کارشناس رسمی در رشته مربوط به انتخاب رئیس کانون مربوطه. **تبصره ۱-** ریاست دادگاه با عضو حقوقدان خواهد بود.

تبصره ۲- چنانچه نیاز به شعبه یا شعب دیگر دادگاه باشد با درخواست کانون مربوطه و تصویب رئیس قوه قضائیه تشکیل خواهد شد. ارجاع پرونده به شعبه یا شعب به عهده رئیس شعبه اول خواهد بود.

تبصره ۳- تصمیمات اتخاذ شده از سوی دادگاه انتظامی با اکثریت آراء معتبر و انشای رأی توسط یکی از اعضاء اکثریت و ابلاغ آن توسط رئیس دادگاه صورت خواهد گرفت.

تبصره ۴- تصمیمات دادگاه انتظامی از جانب هیأت مدیره کانون مربوطه و از طرف محکوم علیه ظرف یک ماه پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی است.

تبصره ۵- تصمیمات دادگاه انتظامی و دادرهای انتظامی در مورد کارشناسان رسمی به وسیله پست سفارشی به نشانی مندرج در پرونده عضویت کانون ابلاغ می‌شود و هرگاه کارشناس رسمی تغییر نشانی خود را کتباً اعلام

نموده باشد آخرین نشانی موجود در پرونده معتبر خواهد بود.

تبصره ۶- موارد ردّ اعضای دادگاه انتظامی همان موارد رد دادرسان می باشد، در صورت وجود جهات رد فرد دیگری به ترتیب گفته شده در همین ماده تعیین خواهد شد.

تبصره ۷- هرگاه رسیدگی به شکایت انتظامی در امور کارشناسی مستلزم انجام کارشناسی مجدد توسط سایر اعضای کانون کارشناسان رسمی باشد، پرداخت دستمزد کارشناسی طبق تعرفه قانونی به عهده شاکی می باشد.

ماده ۲۴- مرجع تجدیدنظر نسبت به آرای قابل تجدیدنظر، دادگاه تجدیدنظر کارشناسان رسمی می باشد که در تهران مستقر می گردد و اعضای آن به شرح ذیل انتخاب می گردند:

- الف - یک نفر حقوقدان با ده سال سابقه کار به انتخاب رئیس قوه قضائیه.
 - ب - رئیس شورای عالی کارشناسان یا نماینده وی.
 - ج - یک نفر کارشناس در رشته مربوطه به انتخاب شورای عالی کارشناسان.
- ماده ۲۵-** هرگاه رئیس قوه قضائیه یا وزیر دادگستری و یا سه نفر از اعضای هیأت مدیره هر کانون استان (در مورد کارشناسان کانون مربوطه) از سوء رفتار و یا اعمال منافی با شئون و حیثیت کارشناسی کارشناسان رسمی اطلاع حاصل کنند، می توانند با ارائه ادله خود از دادگاه انتظامی تعلیق موقت او را تا صدور حکم قطعی بخواهند در این صورت دادگاه مزبور خارج از نوبت این درخواست را رسیدگی و مستند به دلایل ابرازی، رأی مقتضی صادر می کند.
- دادسرای انتظامی کانون مربوطه مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ وصول حکم تعلیق موقت، نسبت به اتهامات وارده به کارشناسان مذکور رسیدگی و پرونده را جهت صدور رأی به دادگاه انتظامی ارسال دارد.
- تبصره ۵-** مرجع رسیدگی به تجدیدنظرخواهی همان مرجع معین شده در ماده (۲۴) این قانون برای تجدیدنظر می باشد.

ماده ۲۶- تخلفات و مجازات‌های انتظامی به قرار ذیل است:

الف - تخلفات:

- عدم حضور در مراجع صالحه در وقت مقرر بدون عذر موجه.
- توسل به معاذیری که خلاف بودن آنها بعداً ثابت شود.
- مسامحه و سهل‌انگاری در اظهارنظر، هر چند مؤثر در تصمیمات مراجع صلاحیتدار باشد یا نباشد.
- تسلیم اسناد و مدارک به اشخاصی که قانوناً حق دریافت آن را ندارند و یا امتناع از تسلیم آنها به اشخاصی که حق دریافت دارند.
- سوء رفتار و اعمال خلاف شئونات شغلی.
- نقض قوانین و مقررات در اظهارنظر کارشناسی.
- انجام کارشناسی و اظهارنظر با وجود جهات ردقانونی.
- انجام کارشناسی و اظهارنظر در اموری که خارج از صلاحیت کارشناس است.
- انجام کارشناسی و اظهارنظر برخلاف واقع و تبانی.
- انجام کارشناسی و اظهارنظر با پروانه‌ای که اعتبار آن منقضی شده باشد.
- افشاء اسرار و اسناد محرمانه.
- اخذ وجه یا مال یا قبول خدمت مازاد بر تعرفه دستمزد و هزینه مقرر در قوانین یا دستورات مراجع صلاحیتدار.
- انجام کارشناسی و اظهارنظر در زمان تعلیق، محرومیت از حقوق اجتماعی و یا اثبات فقد شرایط موضوع ماده (۱۵) این قانون.

ب - مجازات‌ها به ترتیب درجه:

- ۱- توبیخ با درج در پرونده کارشناس در کانون.
- ۲- محدود کردن اختیارات فنی کارشناس رسمی برای مدت یک سال.

۳- محدود کردن اختیارات فنی کارشناس رسمی برای مدت سه سال.
 ۴- محرومیت از اشتغال به امر کارشناسی رسمی از سه ماه تا یک سال.
 ۵- محرومیت از اشتغال به امر کارشناسی رسمی از یک ماه تا سه سال.
 ۶- محرومیت دائم از اشتغال به امر کارشناسی رسمی.
تبصره ۱ - مرتکبین هر یک از تخلفات ردیفهای (۱)، (۲) و (۳) حسب مورد به مجازات درجه یک تا سه انتظامی محکوم می‌گردند.
 مرتکبین هر یک از تخلفات ردیفهای (۴)، (۵) و (۶) حسب مورد به مجازات درجه سه تا پنج انتظامی محکوم می‌گردند.
 مرتکبین هر یک از تخلفات ردیفهای (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) حسب مورد به مجازات درجه پنج تا شش انتظامی محکوم می‌گردند.
 مرتکبین هر یک از تخلفات ردیف (۱۳) به مجازات درجه شش انتظامی محکوم می‌گردند.

تبصره ۲ - اعمال ارتكابی کارشناس، چنانچه علاوه بر تخلف انتظامی، واجد وصف کیفری باشد، دادگاه انتظامی مکلف است پرونده امر را عیناً به مراجع قضائی صلاحیت‌دار ارسال نماید.

تبصره ۳ - هیأت مدیره هر کانون مکلف است از تمدید پروانه کارشناسی رسمی کسانی که سه بار ظرف سه سال به مجازاتهای انتظامی محکوم می‌شوند خودداری کند. این گونه کارشناسان رسمی می‌توانند پس از مدت دو سال از تاریخ لغو پروانه مجدداً تقاضای تمدید پروانه کارشناسی رسمی نمایند مگر اینکه به مجازات انتظامی محرومیت دائم یا موقت از اشتغال به امر کارشناسی رسمی محکوم شده باشند.

ماده ۲۷ - هیأت مدیره هر کانون در صورت احراز زوال وثاقت و شرایط مذکور در بندهای (الف، ب، ج، د، ه) ماده (۱۵) این قانون در مورد کارشناس رسمی، به طور موقت از تمدید پروانه خودداری می‌کند و سریباً موضوع را به

دادگاه انتظامی کانون مربوطه اعلام می نماید.

مرجع مذکور مکلف است ظرف حداکثر سه ماه از تاریخ وصول نسبت به موضوع اتخاذ تصمیم کند و نظر نهائی را به هیأت مدیره کانون مربوط ارجاع دهنده اعلام نماید.

ماده ۲۸- رئیس هیأت مدیره هر کانون مسؤول اجرای احکام قطعی دادگاه انتظامی و دادگاه تجدیدنظر کارشناسان در مورد کارشناسان متخلف می باشد.

ماده ۲۹- دستمزد کارشناسی رسمی طبق تعرفه ای است که با پیشنهاد شورای عالی کارشناسان به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید و هر دو سال یک بار قابل تجدیدنظر می باشد. قضات دادگاه ها در مورد دستمزد کارشناسی مطابق ماده (۲۶۴) قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ اقدام خواهند کرد.

تبصره - ضوابط تعیین هزینه های خدمات کارشناسی به پیشنهاد شورای عالی کارشناسان و تصویب رئیس قوه قضائیه مشخص خواهد شد و پرداخت آن بر عهده متقاضی است.

ماده ۳۰- هزینه های مربوط به هر کانون از محل های زیر تأمین می گردد:
الف - حق عضویت و حق صدور یا تمدید پروانه کارشناسی رسمی هر دو سال یک بار قابل تجدید نظر است.

ب - پنج درصد (۵/۱) از حق الزحمه کارشناسان رسمی.

ج - وجوهی که برای موارد خاص به تصویب مجمع عمومی از کارشناسان رسمی و یا متقاضیان کارشناسی رسمی اخذ خواهد شد.

تبصره - پرداخت حق حضور اعضای غیر کارشناس در هیأت انتظامی و کمیسیونها و سایر مخارج مربوط بر عهده شورای عالی کارشناسان است که به نسبت از کانونها اخذ خواهد نمود.

ماده ۳۱- کلیه مراجع قضائی انتظامی، وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات،

شرکت‌ها، بانک‌ها، شهرداری‌ها، بنیادها، نهادهای انقلاب اسلامی و اشخاص حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی و سایر مراجع عمومی و دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است موظف هستند مبلغ بند (ب) ماده ۳۰ این قانون را از دستمزد کارشناسان رسمی کسر و به حساب قانون مربوط واریز نمایند. همچنین مکلف می‌باشند مالیات متعلقه رانیز با رعایت قوانین مالیاتی کسر و به حساب خزانه‌داری کل واریز کنند.

ماده ۳۲- در مواردی که هیأت مدیره هر کانون استان، تجدیدنظر در صلاحیت فنی کارشناس رسمی را ضروری تشخیص دهد پیشنهاد خود را با دلایل مربوط به شورای عالی کارشناسان ارائه خواهد نمود. شورای عالی با کسب نظر مشورتی از کمیسیون تشخیص صلاحیت علمی و فنی رشته مربوط تصمیم نهائی را در خصوص موضوع اتخاذ می‌نماید هیأت مدیره هر کانون پس از دریافت تصمیم شورای عالی مبنی بر موافقت با محدودکردن صلاحیت فنی کارشناس رسمی، تصمیم یاد شده را به مورد اجرامی‌گذارد. اعاده صلاحیت کارشناس رسمی منوط به شرکت و موفقیت در کلاس‌های بازآموزی یا کلاس‌های مشابه مورد تأیید کانون مربوط و با موافقت شورای عالی کارشناسان خواهد بود.

ماده ۳۳- کارشناسانی که مستخدم شاغل دولت یا مؤسسات دولتی یا شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت یا شهرداری‌ها یا سایر نهادهای عمومی غیر دولتی و یا سایر شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است، می‌باشند، نمی‌توانند در دعای و سایر امور مستلزم امر کارشناسی رسمی که مربوط به دستگاه متبوع آنهاست به عنوان کارشناس رسمی مداخله و اظهار نظر کنند مگر اینکه در آن رشته کارشناس رسمی دیگری وجود نداشته و یا مرضی الطرفین باشند یا آنکه کارمند مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهار نظر باشد. هیچ کدام از مراجع قضائی و ادارات دادگستری و ثبت اسناد و املاک نمی‌توانند امر کارشناسی رسمی را

به کارشناسانی که کارمند شاغل قضائی یا اداری دادگستری یا ثبت اسناد و املاک می‌باشند ارجاع کنند مگر اینکه در آن رشته جز قاضی و یا کارمند شاغل، کارشناس دیگری وجود نداشته باشد.

ماده ۳۴- مقررات تبصره الحاقی به بند (۲۴) ماده (۵۵) قانون شهرداری‌ها^۱ مصوب ۱۳۵۲/۴/۵ و اصلاحات بعدی در مورد کارشناسان رسمی و مترجمان رسمی دادگستری نیز جاری است.

ماده ۳۵- در صورت فوت و یا حصر کارشناس رسمی و یا محرومیت دائم از کارشناسی رسمی، با اعلام ذی‌نفع، نماینده کانون مربوط به اتفاق نماینده مرجع قضائی محل ضمن تنظیم صورتجلسه لازم‌البرگ‌ها و اسناد راجع به امور کارشناسی را جمع کرده در کانون، بایگانی می‌نماید و در صورتی که بین آنها اشیاء یا اسنادی، با ارائه دلایل کافی توسط مدعی، متعلق به اشخاص باشد به صاحبان آنها رد می‌کند.

ماده ۳۶- در هر یک از رشته‌های کارشناسی که اظهار نظر کارشناس رسمی نسبت به موضوع ارجاع شده لزوماً محتاج به کسب اطلاعاتی است که تنها در اختیار وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است می‌باشد، کارشناس مذکور مکلف به مراجعه به دستگاه یا دستگاه‌های ذی‌ربط بوده و دستگاه یا دستگاه‌های یادشده نیز موظف به در اختیار گذاشتن اطلاعات مورد نیاز برای اظهار نظر کارشناسی رسمی می‌باشند.

تبصره - اطلاعات طبقه‌بندی شده و غیر قابل انتشار دستگاه‌های مورد اشاره در این ماده از حکم مذکور مستثنی می‌باشد و طبق مقررات قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ در اختیار

۱- دائر کردن دفتر وکالت و مطب و دفتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق و دفتر روزنامه و مجله و دفتر مهندسی وسیله مالک از نظر این قانون استفاده تجاری و محسوب نمی‌شود.

کارشناس ذی ربط قرار خواهد گرفت.

کارشناس مزبور تنها این اطلاعات را در حیطه وظایف و مسئولیت‌های خود در رابطه با امر ارجاع شده اعمال خواهد کرد و به کارگیری و یا افشای آن در غیر مورد مذکور ممنوع است در غیر این صورت مشمول قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی - مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۹ در قسمتهای ذی ربط آن خواهد بود.

ماده ۳۷- هرگاه کارشناس رسمی با سوء نیت ضمن اظهار عقیده در امر کارشناسی بر خلاف واقع چیزی بنویسد و یا در اظهار عقیده کتبی خود راجع به امر کیفری و یا حقوقی تمام مآوقع را ذکر نکند و یا بر خلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد جاعل در اسناد رسمی محسوب می گردد و همچنین هرگاه کارشناس رسمی در چیزی که برای آزمایش در دسترس او گذاشته شده با سوء نیت تغییر بدهد به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم می شود و اگر گزارش خلاف واقع و اقدامات کارشناس رسمی در حکم دادگاه مؤثر واقع شده باشد کارشناس مذکور به حداکثر مجازات تعیین شده محکوم خواهد شد. حکم یاد شده در مورد خبرگان محلی نیز لازم‌الرعايه می باشد.

ماده ۳۸- صدور پروانه برای کارشناسان رسمی فقط برای یک رشته کارشناسی مجاز است.

ماده ۳۹- کلیه کانون‌های موجود مکلفند حداکثر ظرف سه ماه از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون وضعیت خود را با مقررات این قانون تطبیق دهند. **ماده ۴۰-** آئین نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب توسط وزیر دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۱- قانون راجع به کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷/۱۱/۲۳ و قانون راجع به اصلاح قانون کارشناسان رسمی وزارت دادگستری مصوب ۱۳۳۹/۲/۱۴ و لایحه قانونی استقلال کانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۵۸/۸/۱ شورای

انقلاب جمهوری اسلامی ایران لغو می‌شوند.
قانون فوق مشتمل بر چهل و یک ماده و سی و نه تبصره در جلسه علنی روز
یکشنبه مورخ هجدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس
شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۱/۱/۲۸ به تأیید شورای نگهبان
رسیده است.